

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

«ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟ ΓΛΩΣΣΙΚΟ ΜΑΘΗΜΑ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΕΥΚΑΙΡΙΑΣ»

ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ: ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ (4418)

ΕΠΙΒΛ. ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

Φύλλο Εξέτασης

Επόπτρια: Α. Σακελλαρίου

Βαθμός: _____

Υπογραφή:

Ημερομηνία: _____

Δεύτερος/η Βαθμολογητής/τρια: _____

Βαθμός: _____

Υπογραφή:

Ημερομηνία: _____

Γενικός Βαθμός: _____

Η συγγραφέας **Χριστίνα Γεωργιάδου** βεβαιώνει ότι το περιεχόμενο του παρόντος έργου είναι αποτέλεσμα προσωπικής εργασίας και ότι έχει γίνει η κατάλληλη αναφορά στις εργασίες τρίτων, όπου κάτι τέτοιο ήταν απαραίτητο, σύμφωνα με τους κανόνες ακαδημαϊκής δεοντολογίας.

Υπογραφή:

Ημερομηνία: 14/09/2021

Ευχαριστίες (Acknowledgements)

Θεωρώ υποχρέωσή μου να ευχαριστήσω την επιβλέπουσα καθηγήτριά μου Αγγελική Σακελλαρίου για την πολύτιμη βοήθεια και καθοδήγησή της, αλλά και τον κύριο Καμαρούδη που δέχθηκε να είναι ο δεύτερος βαθμολογητής της εργασίας μου. Επιπλέον, οφείλω να αφιερώσω την πτυχιακή μου εργασία στους γονείς μου και τον αδερφό μου, που με στηρίζουν καθ' όλη τη διάρκεια της φοίτησής μου στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης στη Φλώρινα.

Περιεχόμενα

Πρόλογος.....	5
Περίληψη	6
Abstract	7
Α' ΜΕΡΟΣ	8
1. Γενικά για τα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας	8
2. Μέθοδοι μάθησης σε Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας άλλων ευρωπαϊκών χωρών	12
3. Οι γραμματισμοί στα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας.....	16
3.1. Αριθμητικός γραμματισμός	17
3.2. Πληροφορικός γραμματισμός	18
3.3. Περιβαλλοντικός γραμματισμός	19
3.4. Επιστημονικός γραμματισμός.....	20
3.5. Κοινωνικός γραμματισμός.....	20
3.6. Κριτικός Γραμματισμός.....	21
4. Γλωσσικός γραμματισμός.....	24
4.1. Η διδασκαλία Λογοτεχνικού και μη Λογοτεχνικού λόγου	28
4.2. Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών (ΔΕΠΠΣ).....	29
5. Στρατηγικές ανάπτυξης της Κριτικής και Δημιουργικής σκέψης	31
Β' ΜΕΡΟΣ	37
6. Διδακτικό υλικό	37
A. Έμφυλη Βία & Στερεότυπα.....	37
B. Περιβαλλοντικές Καταστροφές ανά τον κόσμο	50
Συζήτηση.....	65
Βιβλιογραφία.....	66

Πρόλογος

Κρίνεται σκόπιμο ξεκινώντας την εργασία να αναφερθούμε στην επιλογή του θέματος. Αρχικά, θέλαμε να ασχοληθούμε με την δια βίου μάθηση και τα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας, καθώς στη σύγχρονη και διαρκώς αναπτυσσόμενη κοινωνία η αύξηση των γνώσεων γίνεται με πολύ γρήγορους ρυθμούς και οι απαιτήσεις της αγοράς εργασίας συνεχώς μεταβάλλονται. Συνεπώς, η εκπαίδευση αποτελεί προτεραιότητα για τον σύγχρονο άνθρωπο. Η ανάλυση γίνεται με επίκεντρο τον γλωσσικό γραμματισμό και κατ' επέκταση αναλύουμε και τους επιμέρους γραμματισμούς, όπως τον κοινωνικό, τον περιβαλλοντικό, τον κριτικό κ.ά.. Αποφασίσαμε λοιπόν να αναφερθούμε αναλυτικότερα και στον κριτικό γραμματισμό, ο οποίος συνδέεται άρρηκτα με τον γλωσσικό.

Έπειτα, αποφασίσαμε να δημιουργήσουμε δύο θεματικές χρησιμοποιώντας τις πληροφορίες που συλλέξαμε κατά την ανάλυση της εργασίας. Η βάση των θεματικών είναι δύο κειμενικά είδη: η διαφήμιση και το ειδησεογραφικό άρθρο. Έχοντας λοιπόν ως βάση τον γλωσσικό γραμματισμό, οδηγηθήκαμε στην ανάπτυξη διαθεματικών προτάσεων. Σκοπός μας είναι οι εκπαιδευόμενοι/ες να διδαχθούν τα δύο κειμενικά είδη μέσα από επίκαιρα ζητήματα που συναντάμε στην καθημερινότητά μας.

Περίληψη

Η εργασία πραγματεύεται τη δια-βίου μάθηση και τα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας (ΣΔΕ), τα οποία ξεκίνησαν ως ένα πιλοτικό πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υποστηρίζοντας την επένδυση στην εκπαίδευση.

Στο Α' μέρος της ανάλυσης διερευνώνται οι βασικοί στόχοι των ΣΔΕ, το Αναλυτικό Πρόγραμμα και ο ρόλος που κατέχουν οι γραμματισμοί σε αυτόν τον θεσμό. Στην πορεία αναφερόμαστε στις μεθόδους μάθησης των ΣΔΕ άλλων ευρωπαϊκών χωρών, όπως της Ρουμανίας, της Αυστρίας και της Ιταλίας. Αναλύεται το περιεχόμενο του κάθε γραμματισμού, με επίκεντρο τον γλωσσικό. Με βάση τα προαναφερθέντα, παρουσιάζουμε το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών (ΔΕΠΠΣ), αλλά και ορισμένες στρατηγικές ανάπτυξης της κριτικής και δημιουργικής σκέψης, που χρησιμοποιούνται στα διδακτικά σενάρια.

Στο Β' μέρος της εργασίας βρίσκεται το διδακτικό υλικό, το οποίο αναφέρεται σε μαθητές/τριες των ΣΔΕ, αλλά μπορεί να εφαρμοστεί και σε άλλα γυμνάσια και χωρίζεται σε δύο θεματικές. Η πρώτη θεματική αφορά την έμφυλη βία και τα στερεότυπα όπως παρουσιάζονται μέσω της διαφήμισης, ενώ η δεύτερη θεματική αφορά τις περιβαλλοντικές καταστροφές όπως παρουσιάζονται μέσω των ειδησεογραφικών άρθρων. Σκοπός των δύο θεματικών είναι οι μαθητές να ασχοληθούν με διαθεματικά ζητήματα, τα οποία έχουν ως βάση τον γλωσσικό γραμματισμό. Κύριο μέλημά μας είναι να μπορούν να αναγνωρίζουν τα κειμενικά είδη, να μάθουν την δομή τους και τα χαρακτηριστικά των κειμένων, αλλά και να είναι σε θέση και οι ίδιοι να παράγουν αυτά τα κείμενα, ενώ ταυτόχρονα προάγεται η κριτική τους σκέψη.

Λέξεις κλειδιά: Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας, Δια Βίου Μάθηση, Γραμματισμοί, Διαθεματικότητα, Διδακτικό Υλικό, Διαφήμιση, Ειδησεογραφικό Άρθρο

Abstract

The subject of this degree is lifelong learning and Second Chance Schools (SCS), which started as a pilot project of the European Union, to support the investment in education.

In the first part of this work, we investigate the main objectives of SCS, the Curriculum and the importance of literacy. After that, we refer to the learning methods of SCS in some European countries, such as Romania, Austria and Italy. Moreover, we analyze the context of every literacy, with focal point on the language, but also some strategies of development of critical and creative thinking, which we used below.

In the second part lies the teaching material. Our second proposal refers to gender violence and stereotypes through advertising. Our second proposal refers to environmental disasters, through news article. The purpose of this material is for students to engage with interdisciplinary issues, which are based on language literacy. Our main concern is, for students, to learn the structure and the basic characteristics of the textual types of the advertisement and the news article, but also to be able to reproduce them, while at the same time taking a critical stance towards them.

Key words: Second Chance Schools, Lifelong Learning, Literacy, Interdisciplinarity, Teaching Material, Advertisement, News Article

Α' ΜΕΡΟΣ

1. Γενικά για τα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας

Η «δια βίου μάθηση» αναφέρεται σε ενήλικους ανθρώπους που δεν έχουν ολοκληρώσει την υποχρεωτική εκπαίδευση και περιστρέφεται γύρω από την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού. Βοηθά στην μείωση του αναλφαβητισμού και ταυτόχρονα βοηθά και σε οικονομικό επίπεδο άτομα που το έχουν ανάγκη. Οι άνθρωποι αυτοί πρέπει να γίνουν το επίκεντρο της προσοχής στη διδασκαλία και στη μάθηση (Λευκή Βίβλος, 1995). Όπως σε κάθε σχολική βαθμίδα, έτσι και στα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας, είναι πρόπον να καλλιεργηθούν δεξιότητες των εκπαιδευόμενων που θα βασίζονται στην ανάπτυξη της μαθησιακής ικανότητας, στην επίλυση προβλημάτων, στην αξιοποίηση των Νέων Τεχνολογιών (ΝΤ), την υιοθέτηση βασικών τρόπων σκέψης, αλλά και η συλλογή, η ανάλυση και η οργάνωση δράσεων. Οι παραπάνω στόχοι, προβάλλουν νέες προοπτικές με σκοπό την διαφοροποίηση των εκπαιδευτικών πρακτικών και την διεύρυνση των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων (Χοντολίδου, 2010).

Ο θεσμός των ΣΔΕ, ξεκίνησε ως ένα Πιλοτικό Πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η υλοποίηση του έχει ως αφετηρία το 1997 και η απαρχή του βρίσκεται στο κείμενο της Λευκής Βίβλου (1995), στην οποία καταγράφεται πως η επένδυση στην εκπαίδευση απαιτεί ίση αντιμετώπιση με τις λοιπές οικονομικές επενδύσεις (Χατζησαββίδης & Νικολαΐδης, 2014). Τα κύρια σημεία που δομούν την ιδεολογία των Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας, αναφέρονται στην κυριαρχία των παιδαγωγικών προσεγγίσεων με επίκεντρο τις προσωπικές μαθησιακές και γνωστικές ανάγκες των εκπαιδευόμενων, αλλά και προσωπικά τους ενδιαφέροντα και τις ανάγκες τους. Επίσης, το περιεχόμενο του μαθήματος στοχεύει στην κατάκτηση βασικών δεξιοτήτων (γραφή, ανάγνωση, αριθμηση) αλλά και σε κοινωνικές δεξιότητες, την εξοικείωση με ξένες γλώσσες, όπως και την αντίληψη του κοινωνικά ωραίου.

Ο Χατζησαββίδης (2005) σημειώνει πως στο κείμενο της Λευκής Βίβλου σχετικά με τα ΣΔΕ, διατυπώθηκαν πέντε βασικοί στόχοι:

- 1) Να ενθαρρυνθούν οι Ευρωπαίοι πολίτες για την απόκτηση νέας γνώσης.
- 2) Να συνεργαστεί το σχολείο με το επιχειρηματικό περιβάλλον.
- 3) Να απαλειφθεί ο κοινωνικός αποκλεισμός.
- 4) Να είναι σε θέση ο Ευρωπαίος πολίτης, να χρησιμοποιεί τρεις γλώσσες που μιλιούνται στην Ευρώπη.
- 5) Να θεωρηθεί η επένδυση της Εκπαίδευσης πλέον ισοδύναμη με τις υπόλοιπες οικονομικές επενδύσεις.

Ο Επίτροπος Cresson, για να επιτευχθεί η εξάλειψη του κοινωνικού αποκλεισμού, πρότεινε στα κράτη- μέλη τα πειραματικά προγράμματα (Καμπάκη- Βουγιουκλή, 2005). Θα ωθούσε τους εκπαιδευόμενους να εργαστούν με σύγχρονες μεθόδους, όπως η

συνεργασία μεταξύ τους και τον εκπαιδευτικό και όχι με τον παραδοσιακό τρόπο που αποξένωνε τους νέους από τη μάθηση.

Τα κράτη- μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης οργάνωσαν και υιοθέτησαν ορισμένες παιδαγωγικές αντιλήψεις και νέες πολιτικές στα τέλη του 1990, οι οποίες θα μπορούσαν να θεωρηθούν ως τα βασικά θεμέλια για την ανάπτυξη των ΣΔΕ στην Ελλάδα και τις ανέλυσαν σε πέντε βασικές αρχές (Σ. Χατζησαββίδης):

1) νέες βασικές γνώσεις για όλους

Περιέχονται γνώσεις, που θεωρούνται απαραίτητες για να μπορούν οι πολίτες να συμμετέχουν ενεργά στην κοινωνία και την οικονομία της γνώσης. Σκοπός είναι να λάβει το άτομο γνώσεις που θα τον βοηθήσουν να προσαρμοστεί στον κοινωνικό περίγυρο και να καταλαβαίνει τις πληροφορίες που δέχεται σε καθημερινό επίπεδο.

2) καινοτομίες σχετικά με την διδασκαλία και την μάθηση

Οι μέθοδοι διδασκαλίας θα πρέπει να προσαρμοστούν με τα δεδομένα της εποχής, καθώς η διδασκαλία θεωρείται μια κοινωνική διαδικασία. Για αυτό το λόγο, προτάσσεται να εφαρμοστούν σύγχρονες μέθοδοι διδασκαλίας (μαθητοκεντρική, ομαδοσυνεργατική, project, εργαστηριακή, βιωματική κ.ά.) των μαθητών στη διδασκαλία, με την βοήθεια εκπαιδευτικών που θα λαμβάνουν τον ρόλο του διαμεσολαβητή και του καθοδηγητή.

3) αξιολόγηση εκπαίδευσης

Αναφέρεται στην υποστήριξη της ανάπτυξης μηχανισμών πιστοποίησης των γνώσεων και των δεξιοτήτων που κατακτούν οι εκπαιδευόμενοι κατά την εκπαιδευτική διαδικασία.

4) αναθεώρηση των τρόπων προσανατολισμού και παροχής συμβουλών

Στόχος είναι να εξασφαλιστεί η πρόσβαση σε ποιοτικές πληροφορίες αλλά και η παροχή συμβουλών των ατόμων καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους.

5) να βρεθεί η εκπαίδευση πιο κοντά στο σπίτι

Σύμφωνα με αυτή την αρχή, στόχος είναι να μπορούν οι εκπαιδευόμενοι να παρακολουθούν εξ αποστάσεως κάποιο μάθημα, από τον τόπο διαμονής τους.

Σήμερα στην Ελλάδα λειτουργούν 63 Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας. Στο πρόγραμμα έναρξης λειτουργίας ΣΔΕ στην χώρα συμμετείχαν 13 χώρες και στέγασαν Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας, ενώ αργότερα ο αριθμός αυξήθηκε κατά 11 και έφτασε στο σύνολο να συμμετάσχουν 24 χώρες (Χατζησαββίδης, 2005). Ο αριθμός αυτός συνέχισε να αυξάνεται, καθώς οι νέοι της Ευρώπης, έδειξαν το αυξανόμενο ενδιαφέρον. Τα βασικότερα στοιχεία του θεσμού των Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας θεωρούνται τα εξής: (α) υποστηρίζεται η συνεργασία με τους κοινωνικούς φορείς που θεωρείται αναγκαία και απαραίτητη, ώστε να μπορέσει ο θεσμός να λειτουργήσει με βάση την κοινωνία, καθώς συνδέονται άμεσα με την καθημερινότητα, (β) η διδασκαλία καλό θα ήταν να δίνει έμφαση στις ανάγκες, τις ικανότητες και τα ενδιαφέροντα του κάθε εκπαιδευόμενου ξεχωριστά και (γ) τα μαθήματα, πρέπει να έχουν στόχο να προσδώσουν στους εκπαιδευόμενους βασικές δεξιότητες.

Το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών αποτελεί το θεσμικό κείμενο, στο οποίο βασίζονται όλα τα μέλη που υπηρετούν τον εκπαιδευτικό αυτό θεσμό. Τα ΣΔΕ κατατάσσονται στην ημιτυπική εκπαίδευση και θεωρούνται ένας ευπροσάρμοστος δημόσιος εκπαιδευτικός θεσμός. Στόχος τους είναι η εκπαίδευση ενήλικων ανθρώπων, που για ποικίλους λόγους, δεν ολοκλήρωσαν το τυπικό σχολείο (Τζάμος & Χατζησαββίδης 2014). Μέσω της εμπειρίας που έζησαν οι Τζάμος και Χατζησαββίδης στα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας, της αξιολόγησης που έγινε από τους εκπαιδευτικούς αλλά και την ανταλλαγή απόψεων των διδασκόντων, οδηγήθηκαν σε ορισμένα συμπεράσματα:

- 1) Τα ΣΔΕ αποσκοπούν στην επιμόρφωση των εκπαιδευόμενων, καθώς δεν είναι εφικτό να ακολουθήσουν πιστά μια ενιαία διδασκαλία του γλωσσικού γραμματισμού.
- 2) Με δεδομένο πως το επίπεδο του γλωσσικού γραμματισμού των εκπαιδευόμενων έχει μεγάλη ποικιλία, δεν γίνεται να ακολουθηθεί πιστά ένα καθολικό Πρόγραμμα Σπουδών. Για τον λόγο αυτό, συναντάται ιδιαίτερη ελαστικότητα στο Ωρολόγιο Πρόγραμμα των ΣΔΕ.
- 3) Λόγω των ποικίλων επιπέδων, προσδοκιών και επιθυμιών των εκπαιδευόμενων, το Πρόγραμμα Σπουδών, θεωρείται «βοηθητικό» εργαλείο για τον εκπαιδευτικό. Του δίνεται η δυνατότητα να συλλέξει στόχους, θεματικές ενότητες και δραστηριότητες για να εφαρμόσει στη διδασκαλία του.
- 4) Θα ήταν σωστό, να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην εκπαίδευση, καθώς η ομάδα των εκπαιδευόμενων τα τελευταία χρόνια, απαρτίζεται κυρίως από νέους και μετανάστες.

Η διδακτική μεθοδολογία και η διδακτική διαδικασία των ΣΔΕ, βασίζονται στη παιδαγωγική των πολυγραμματισμών (Χατζησαββίδης, 2005). Κάθε εκπαιδευόμενος, αντιμετωπίζεται ως μονάδα και η γνώση αποτελεί ένα κοινωνικό αγαθό που αντικατοπτρίζει την αυτοεκτίμηση και την επαγγελματική κατοχύρωση του καθενός (Χοντολίδου, 2010).

Μέσω αυτής, ο εκπαιδευόμενος έχει την δυνατότητα να συμμετέχει ενεργά κατά την διεξαγωγή του μαθήματος. Αυτή η στάση, παρέχει την δυνατότητα στον εκπαιδευόμενο να κινείται με το δικό του πρόγραμμα και ρυθμό με τα μέσα που τον βοηθούν να πετύχει τους επιδιωκόμενους στόχους. Για αυτό το λόγο, δεν υπάρχουν συγκεκριμένα σχολικά εγχειρίδια στα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας της Ελλάδας. Σαφώς, επιλέγεται συχνά τόσση διδασκαλία με την μέθοδο project, όσο και η ομαδοσυνεργατική διδασκαλία (Χατζησαββίδης, 2005).

Το Ωρολόγιο Πρόγραμμα των ΣΔΕ περιλαμβάνει 20-25 ώρες κανονικής διδασκαλίας και πολλές ώρες ενισχυτικής διδασκαλίας. Περίπου το 75% του προγράμματος, πραγματοποιείται στον σχολικό χώρο και το υπόλοιπο 25% σε πολιτιστικούς και περιβαλλοντικούς χώρους, όπως επίσης και σε χώρους προσανατολισμού και κατάρτισης (Χατζησαββίδης, 2005). Υπάρχει η δυνατότητα εργαστηριακών μαθημάτων στα περισσότερα ΣΔΕ, 2-4 ώρες την εβδομάδα, όπου οργανώνονται υποστηρικτικά μαθήματα

για τους εκπαιδευόμενους. Επίσης, προσφέρονται γνώσεις και πληροφορίες για διάφορα γνωστικά αντικείμενα που ενδιαφέρουν τους εκπαιδευόμενους. Τέλος, προσφέρονται συμβουλευτικές συνεδρίες τόσο για τους εκπαιδευόμενους, όσο και για τους εκπαιδευτές για ζητήματα που τους απασχολούν.

Στα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας, φοιτούν άνδρες και γυναίκες, από 18 έως 55 ετών. Ως επί τω πλείστον, εργάζονται σε χειρωνακτικές εργασίες, ενώ υπολογίζεται πως περίπου το 1/3 των εκπαιδευόμενων είναι άνεργοι. Σε κάθε τμήμα, αντιστοιχούν 10 με 17 άτομα και τα μαθήματα στεγάζονται σε χώρους σχολικών μονάδων (Χατζησαββίδης & Νικολαΐδης, 2006)

2. Μέθοδοι μάθησης σε Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας άλλων ευρωπαϊκών χωρών

Το εγχειρίδιο με τίτλο «*ROBIN: Needs Analysis Report on Methodologies used within Second Chance Programs*» αναφέρεται στην λειτουργία ΣΔΕ σε διάφορες χώρες της Ευρώπης. Με βάση τις πληροφορίες που εντοπίσαμε στο παραπάνω εγχειρίδιο θα αναφερθούμε στα προγράμματα δεύτερης ευκαιρίας που εφαρμόζονται στη Ρουμανία, την Αυστρία και την Ιταλία και θα εντοπίσουμε τις ομοιότητες και τις διαφορές τους,

Για να ενταχθούν οι μαθητές στα ΣΔΕ της **Ρουμανίας**, χρειάζεται να κριθεί από έναν αξιολογητή. Εξετάζεται το επίπεδό τους στη ρουμανική τους γλώσσα, προκειμένου να έχουν πρόσβαση στην επίσημη εκπαίδευση στο αντίστοιχο έτος. Στους ανήλικους εκπαιδευόμενους, παρέχεται δωρεάν προετοιμασία κατά την διάρκεια του σχολικού έτους, η οποία οργανώνεται από το Υπουργείο Παιδείας σε συνεργασία με τη Γενική Επιθεώρηση Μετανάστευσης. Το Πρόγραμμα Δεύτερης Ευκαιρίας της Ρουμανίας στοχεύει στην υποστήριξη των παιδιών, των νέων και των ενηλίκων, οι οποίοι δεν έχουν ολοκληρώσει ορισμένα επίπεδα εκπαίδευσης.

Στο τέλος του ρουμανικού μαθήματος ένταξης, οι ανήλικοι μαθητές μπορούν να συμπεριληφθούν στο ρουμανικό σύστημα εκπαίδευσης των ΣΔΕ. Το μάθημα εισαγωγής οργανώνεται από μια Επιτροπή που αποτελείται: από έναν Ρουμάνο καθηγητή γλώσσας, έναν παιδαγωγό του σχολείου και όπου χρειάζεται παρεμβαίνουν δύο καθηγητές μαθηματικών. Αναφέρεται, επίσης, πως λαμβάνεται υπόψη η ικανότητα χρήσης της γλώσσας (ομιλία), η ηλικία, το παλαιότερο επίπεδο εκπαίδευσης, αλλά και οι βαθμολογίες στα τεστ ρουμανικής γλώσσας και μαθηματικών.

Όταν οι εκπαιδευόμενοι καταδεικνύουν «φανερή μη ικανοποιητική προσαρμογή στο σχολείο», λαμβάνονται ορισμένα μέτρα, όπως:

- Μετακίνηση του εκπαιδευόμενου σε κατώτερη τάξη,
- Μετακίνηση του εκπαιδευόμενου σε τάξη μαθημάτων της γλώσσας και
- Επίβλεψη από έναν εκπαιδευτικό, ο οποίος θα του παρέχει την απαιτούμενη βοήθεια.

Η διάρκεια εκπαίδευσης στα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας είναι ευέλικτη και η μέση διάρκεια της εκπαίδευσης μπορεί να μειωθεί ανάλογα με την ατομική πρόοδο και την επαγγελματική κατάρτιση. Τα μαθήματα διοργανώνονται ανά ενότητες και αυτό παρέχει την δυνατότητα να προσαρμόζεται στις ανάγκες των εκπαιδευόμενων. Ωστόσο, η μέση διάρκεια της εκπαίδευσης είναι δύο χρόνια για έναν εκπαιδευόμενο που δεν έχει ολοκληρώσει κανένα έτος του δημοτικού σχολείου.

Για το δημοτικό, η διοίκηση του σχολείου προκειμένου να πάρει αποφάσεις για ένα μάθημα, αναλογίζεται τις μαθησιακές ανάγκες του εκπαιδευόμενου. Αυτές μπορεί να είναι:

- Να παρακολουθεί κατά την διάρκεια της ημέρας (καθημερινά, πρωί ή βράδυ),
- Εντατικά (τα σαββατοκύριακα),
- Ενδιάμεσα (κατά την διάρκεια των σχολικών διακοπών),

Στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση, μπορούν να εγγραφούν μόνο άτομα άνω των 14 ετών που έχουν αποφοιτήσει ήδη από το δημοτικό σχολείο. Η διάρκεια του σχολικού προγράμματος είναι τέσσερα έτη. Αυτή η θητεία ωστόσο, μπορεί να μειωθεί ή να αυξηθεί ανάλογα με τις δεξιότητες του εκπαιδευόμενου. Η σχολική διεύθυνση, σε συνεννόηση με τον εκπαιδευόμενο, ορίζει την δομή των μαθημάτων σε:

- Εντατική (τα σαββατοκύριακα),
- Ενδιάμεση (κατά την διάρκεια των σχολικών διακοπών),
- Ταυτόχρονα με το σχολείο.

Οι εγγραφές μπορούν να πραγματοποιηθούν στην αρχή του σχολικού έτους ή, σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, στην αρχή κάθε σχολικού εξαμήνου (Σεπτεμβρίου και Ιανουαρίου), σε σχολεία που εφαρμόζουν μαθήματα πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης Δεύτερης Ευκαιρίας.

Τα προγράμματα Δεύτερης Ευκαιρίας της **Αυστρίας** έχουν ως στόχο την αποτροπή της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, προωθώντας την καθοδήγηση των νέων, ώστε να επανενταχθούν στο σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης. Η ομάδα (target group) περιλαμβάνει:

- μαθητές οι οποίοι δεν έχουν ολοκληρώσει την δευτεροβάθμια εκπαίδευση (γυμνάσιο ή λύκειο),
- νέους κάτω των 19 ετών, οι οποίοι δεν έχουν κάποια εκπαίδευση, απασχόληση ή κατάρτιση,
- και νέους έως 25 ετών, οι οποίοι χρειάζονται εκπαιδευτική υποστήριξη.

Στόχος του προγράμματος είναι να συμβουλευεί, να υποστηρίζει και να βοηθά τους νέους να διασφαλίσουν την θέση τους στα συστήματα ανώτατης εκπαίδευσης και κατάρτισης. Τα μέλη του προγράμματος συνεργάζονται με σχολεία και ιδρύματα (Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης, εργαστήρια, προγράμματα για νέους με προβλήματα ψυχικής υγείας), τα οποία μπορεί να είναι ωφέλημα κατά την διάρκεια της φοίτησής τους.

Γενικότερα, η εκπαίδευση Δεύτερης Ευκαιρίας αποτελεί έναν πολύ σημαντικό τομέα στο αυστριακό εκπαιδευτικό σύστημα. Βοηθάει τους εκπαιδευόμενους να ενταχθούν από την βασική έως την δευτεροβάθμια εκπαίδευση και έπειτα στην συνέχισή τους στην τριτοβάθμια. Επίσης, για να καλυφθεί η φοίτηση του υποχρεωτικού σχολείου, πραγματοποιούνται μαθήματα, τα οποία ακολουθούνται από υποχρεωτικές εξετάσεις. Το Πρόγραμμα Σπουδών και το πρόγραμμα των μαθημάτων τους, θα πρέπει να είναι ισοδύναμο με εκείνο των συνηθισμένων σχολείων. Όλες οι εξετάσεις, έχουν την δυνατότητα να γίνουν στο Ίδρυμα Εκπαίδευσης Ενηλίκων και όχι σε σχολείο, εφόσον έχει λάβει άδεια διεξαγωγής εξετάσεων.

Επιπροσθέτως, στις εξετάσεις, έχουν την δυνατότητα συμμετοχής και εξωτερικοί μαθητές που έχουν προετοιμαστεί μόνοι τους. Σε τέτοιες περιπτώσεις, η εξέταση πραγματοποιείται σε σχολείο και όχι σε κάποιο Ίδρυμα Εκπαίδευσης Ενηλίκων. Επίσης, είναι σε λειτουργία και σχολεία για ενήλικες, βραδινά σχολεία δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Μια άλλη επιλογή για τους νέους που κινδυνεύουν να εγκαταλείψουν πρόωρα το σχολείο, είναι τα *Σχολεία Παραγωγής*. Οι εκπαιδευόμενοι έχουν την επιλογή να αποκτήσουν πρακτική εμπειρία σε ζητήματα που έχουν σχέση με χειρωνακτική εργασία, καθώς συνδυάζεται η μάθηση και η πρακτική εμπειρία. Τα Σχολεία Παραγωγής στοχεύουν στον εμπλουτισμό των γνώσεων των εκπαιδευόμενων με την αντίστοιχη εμπειρία, ώστε να είναι σε θέση να λάβουν αποφάσεις για την μελλοντική τους σταδιοδρομία. Συχνά, μέσω αυτών των σχολείων, προσφέρονται εργαστηριακά μαθήματα επαγγελματικός προσανατολισμός, κοινωνικοπαιδαγωγική υποστήριξη και βελτίωση της βασικής εκπαίδευσης.

Τα **ισπανικά ΣΔΕ**, αποτελούνται από δύο μορφές: την επίσημη και την ανεπίσημη εκπαίδευση. Η επίσημη μορφή επιλέγεται έναντι του Υποχρεωτικού Γυμνασίου, της Βασικής Επαγγελματικής εκπαίδευσης και αναφέρεται στους νέους από 15 έως 17 ετών, οι οποίοι αντιμετώπιζαν δυσκολίες στην ολοκλήρωση του κανονικού σχολείου (π.χ. μαθητές που επανέλαβαν πολλές φορές την ίδια τάξη). Το δίπλωμα της Βασικής Επαγγελματικής Κατάρτισης θεωρείται ισάξιο με το πιστοποιητικό της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και επιτρέπει την είσοδο σε ιδιωτική ή δημόσια εργασία. Ωστόσο, οι εκπαιδευόμενοι δεν λαμβάνουν αυτόματα το πιστοποιητικό της δευτεροβάθμιας. Αντιθέτως, είναι υποχρεωμένοι να περάσουν από μια τελική αξιολόγηση της ίδιας της δευτεροβάθμιας.

Γενικότερα, ένας εκπαιδευόμενος οδηγείται στην Βασική Επαγγελματική Κατάρτιση μέσω της πρότασης των εκπαιδευτικών από το εκάστοτε σχολείο και φυσικά, σε συνεννόηση με τους γονείς του μαθητή. Τέλος, το παιδί οφείλει να έχει ολοκληρώσει την τρίτη τάξη του κανονικού σχολείου ή σε εξαιρετικές περιπτώσεις, τουλάχιστον την δεύτερη. Το Πρόγραμμα Σπουδών των ΣΔΕ είναι ευέλικτο, αφού δεν περιορίζεται από επίσημους φορείς, επομένως δεν καθορίζεται από βασικές απαιτήσεις. Επίσης, δεν υπάρχει στην Ισπανία κάποιο επίσημο ίδρυμα που να είναι υπεύθυνο για τον συντονισμό των Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας, καθώς δεν αποτελούν μέρος της ευρύτερης δημόσιας εκπαίδευσης.

Η Βασική Επαγγελματική Κατάρτιση περιλαμβάνει μαθήματα Εφαρμοσμένων επιστημών, Επικοινωνίας και Κοινωνικών επιστημών. Με αυτό τον τρόπο, στοχεύει στην ανάπτυξη των δια βίου μαθησιακών δεξιοτήτων και την διεύρυνση των γνώσεων, ώστε να αποκτήσουν οι μαθητές περισσότερες ευκαιρίες για την μετά- υποχρεωτική δευτεροβάθμια εκπαίδευση, δηλαδή το Λύκειο. Οι επαγγελματικές κατευθύνσεις αποτελούνται από θεωρητικούς και πρακτικούς τομείς γνώσης και στοχεύουν στην

καλλιέργεια επαγγελματικών, προσωπικών και κοινωνικών ικανοτήτων των εκπαιδευόμενων.

Η διάρκεια της Βασικής Επαγγελματικής Κατάρτισης αποτελείται από δύο ακαδημαϊκά έτη, δηλαδή περίπου 2000 ώρες διδασκαλίας. Η Ισπανική Κυβέρνηση, συμβουλευμένη από το Ομοσπονδιακό Συμβούλιο Επαγγελματικής Κατάρτισης, έχει εγκαθιδρύσει ορισμένα βασικά κριτήρια που πρέπει να πληρούν τα επαγγελματικά κέντρα προκειμένου να παρέχονται ορθά τα μαθήματα επαγγελματικής εκπαίδευσης. Επίσης, οι Διοικήσεις των αυτόνομων περιοχών, έχουν την δυνατότητα να εφαρμόσουν ειδικές απαιτήσεις εντός του πεδίου των αρμοδιοτήτων τους. Τέλος, οι Περιφερειακοί Διαχειριστές της εκπαίδευσης είναι υπεύθυνοι για την δημιουργία, την εξουσιοδότηση και την διαχείριση των εκπαιδευτικών κέντρων.

Όσον αφορά την ανεπίσημη εκπαίδευση, η Βαρκελώνη και το Μπιλμπάο πρωτοπόρησαν στην δημιουργία και την λειτουργία των Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας στην Ισπανία. Το ΣΔΕ του Μπιλμπάο ήταν το πρώτο που προσέφερε αυτό το πρόγραμμα. Για περισσότερο από 35 βδομάδες αυτοί οι μαθητές παρακολουθούν κατά μέσο όρο 35 ώρες μαθήματα για να εξασκήσουν την επαγγελματική τους κατάρτιση και τις κοινωνικές και γλωσσικές τους δεξιότητες τους.

Το Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας στην Χιχόν αποτελεί παράδειγμα για την εθνική στρατηγική. Φιλοξενεί άτομα από 14 έως 25 ετών που κινδυνεύουν από τον κοινωνικό αποκλεισμό. Κάθε εκπαιδευόμενος έχει το δικό του ατομικό ημερολόγιο (πορτφόλιο), που είναι ειδικά διαμορφωμένο σαν ένα πλάνο εργασίας. Αυτό προσφέρει στους εκπαιδευόμενους μια υπηρεσία συμβουλευτικής, κατάρτισης και προσανατολισμού στην πληροφορική, αλλά και τις ξένες γλώσσες.

3. Οι γραμματισμοί στα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας

Συγκεκριμένα, γραμματισμός θεωρείται η δεξιότητα του ατόμου να θέτει υπό έλεγχο την καθημερινή του ζωή και το περιβάλλον στο οποίο κινείται, όπως και η επίλυση των προβλημάτων τού με γνώμονα την λογική (Χοντολίδου, 2010). Με βάση το κοινωνικοϊδεολογικό μοντέλο, ο γραμματισμός καλείται να εξυπηρετήσει την σωστή διεργασία των ήδη υπάρχουσών γνώσεων και την διάδοση των γνωστικών ικανοτήτων του ατόμου προς ειδικές κατευθύνσεις. Υπάρχουν πολλά είδη γραμματισμού, τα οποία γίνεται προσπάθεια να καλλιεργηθούν στα ΣΔΕ.

Οι γραμματισμοί των Σχολείων Δεύτερης εργασίας είναι οι εξής (Χατζησαββίδης, 2005):

- 1) Γλωσσικός γραμματισμός, που αναφέρεται στην ελληνική και αγγλική γλώσσα.
- 2) Αριθμητικός γραμματισμός, δηλαδή μαθηματικά.
- 3) Πληροφορικός γραμματισμός, που αφορά την πληροφορική και την τεχνολογία.
- 4) Περιβαλλοντικός γραμματισμός, που ασχολείται με την περιβαλλοντική αγωγή και εκπαίδευση.
- 5) Επιστημονικός γραμματισμός, που σχετίζεται κυρίως με το μάθημα της φυσικής.
- 6) Καλλιτεχνικός γραμματισμός, όσον αφορά την καλλιτεχνία και
- 7) Κοινωνικός γραμματισμός
- 8) Κριτικός γραμματισμός

Με βάση την Χοντολίδου (2010), βασικό θεμέλιο του γραμματισμού των ΣΔΕ αποτελούν ο Γλωσσικός, ο Αριθμητικός και ο Πληροφορικός γραμματισμός, καθώς ο σύγχρονος πολίτης, πρέπει οπωσδήποτε να γνωρίζει τις «γλώσσες» των συγκεκριμένων τομέων. Να αναφέρουμε σε αυτό το σημείο, πως δεν θα αναλύσουμε σε αυτό το κεφάλαιο τον γλωσσικό γραμματισμό, καθώς θα αναπτυχθεί στο επόμενο κεφάλαιο (κεφάλαιο 3), γιατί σε αυτόν θα στηριχτούν οι διδακτικές μας προτάσεις.

Γραμματισμός σήμερα δεν θεωρείται απλά η δεξιότητα ενός ατόμου να κατανοεί και να διαβάζει ένα γραπτό κείμενο, αλλά αντιθέτως, να έχει την δυνατότητα να ερμηνεύσει και να ασκήσει κριτική στους διάφορους τύπους λόγου, να παράγει πληθώρα ειδών λόγου και γενικά να είναι σε θέση να ελέγχει την καθημερινότητα του μέσω του γραπτού λόγου (Χατζησαββίδης & Νικολαΐδης, 2006). Καθώς, το άτομο σήμερα, θα πρέπει να έχει την ικανότητα να διαχειρίζεται ποικίλους επιστημονικούς χώρους και ταυτόχρονα να κατέχει μια εξοικείωση με τις «γλώσσες» αυτών των χώρων (Χοντολίδου, 2010). Το περιεχόμενο του Προγράμματος Σπουδών στα ΣΔΕ, επιδιώκει να αναπτυχθούν βασικές δεξιότητες (η γλώσσα, η αρίθμηση και η αγγλική γλώσσα), κοινωνικές δεξιότητες, αλλά και δεξιότητες στην χρήση των Ηλεκτρονικών Υπολογιστών και του Διαδικτύου.

Ο Χατζησαββίδης (2005), περιγράφει τα 5 βασικά στοιχεία του θεσμού στα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας, καθώς υπήρξε θεματικός υπεύθυνος και επιμορφωτής του γλωσσικού γραμματισμού. Ως πρώτο δείγμα, ο γραμματισμός κατόρθωσε να απομακρύνει από την εκπαίδευση την αρχαιολατρία και την παρελθοντολογία. Όμως, δεν

είναι εφικτό η εκπαίδευση να «αποκοπεί» ολοκληρωτικά από στοιχεία του αρχαίου πολιτισμού ή της αρχαιοελληνικής γλώσσας, αλλά αυτό προσεγγίζεται κατά βάση μέσω διεπιστημονικών προσεγγίσεων καθορισμένων θεμάτων. Ο ιστορικός γραμματισμός, στον θεσμό των ΣΔΕ, ορίζεται ως κομμάτι του κοινωνικού γραμματισμού κι έχει ως σκοπό να παρουσιάσει στους εκπαιδευόμενους την σύνδεση του παρελθόντος, του παρόντος και του μέλλοντος. Το δεύτερο στοιχείο του γραμματισμού, ασχολείται με τον συνδυασμό των παραδοσιακών και νεότερων παιδαγωγικών και διδακτικών αντιλήψεων. Αυτή η στάση, αντιτίθεται με τον γραμματισμό που υποστηρίζουν τα ΣΔΕ και με το διεθνές πρότυπο του γραμματισμού, καθώς παρουσιάζεται επανειλημμένα το παραδοσιακό στοιχείο που έχει αφομοιώσει η ελληνική παιδαγωγική πράξη.

Το τρίτο στοιχείο, σχετίζεται με τον γλωσσικό γραμματισμό, που αντιπροσωπεύει την ελληνική και την αγγλική γλώσσα. Δίνεται έμφαση σε μια κατηγορία της γλώσσας που απαιτεί ειδικευμένες κοινωνικές πρακτικές, την έννοια του λόγου. Οι προκαταλήψεις των εκπαιδευόμενων απέναντι, κυρίως, στον γραπτό λόγο και οι προσωπικές σχέσεις, αποτελούν ανασταλτικό παράγοντα στον παρόν τομέα. Αντιθέτως, οι εκπαιδευόμενοι θεωρούν απαραίτητη την γνώση της αγγλικής γλώσσας, όπως και την χρήση Νέων Τεχνολογιών. Ο γραμματισμός που ασχολείται με τις Τεχνολογίες πληροφορικής και Επικοινωνίας, αποτελεί το τέταρτο στοιχείο και αποτελεί ένα από τα κυρίαρχα μοντέλα του γραμματισμού.

Τέλος, το πέμπτο στοιχείο αναφέρεται στον καθοριστικό ρόλο που αποτελούν οι εκπαιδευτικοί. Θα είναι πρόβλημα, να κατανοήσουν πως οι άνθρωποι που διδάσκονται από αυτούς είναι ενήλικες που εγκατέλειψαν πριν πολλά χρόνια την εκπαίδευση. Έτσι, το περιεχόμενο των διδασκαλιών τους, απαιτεί να είναι κατατοπιστικό και απλό, σε περίπτωση που δεν υπάρχουν προαπαιτούμενες προϋπάρχουσες γνώσεις και να φροντίζουν να επικρατεί ένα ευχάριστο κλίμα στην αίθουσα.

3.1. Αριθμητικός γραμματισμός

Ο αριθμητικός γραμματισμός βασίζεται στην ανάπτυξη μαθηματικών δεξιοτήτων που εφαρμόζονται σε καταστάσεις της καθημερινότητας. Επιδιώκεται δηλαδή, ο εκπαιδευόμενος να καταλαβαίνει και να ανταπεξέρχεται σε καταστάσεις που απαιτούν γνώσεις γύρω από μαθηματικές γνώσεις και προβλήματα (Λεμονίδης, 2010). Στο πλαίσιο του αριθμητικού γραμματισμού, τα μαθηματικά παρουσιάζονται μέσα σε ένα κοινωνικό πλαίσιο και θεωρητικά αποτελούν μια μορφή επικοινωνίας.

Την σήμερα ημέρα, το να αποκτά κανείς ένα επίπεδο αριθμητισμού σημαίνει πως έχει διευρύνει ορισμένες μαθηματικές ικανότητες, τις οποίες είναι σε θέση να εφαρμόσει σε καταστάσεις της καθημερινότητας. Όταν γίνεται αναφορά στην εκπαίδευση ενηλίκων, επιβάλλεται να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή ως προς την κοινωνική διάσταση που θα λάβει η μάθηση. Για αυτό το λόγο, σχεδιάζουμε την διδασκαλία με γνώμονα τις κοινωνικο-οικονομικές συνθήκες και τις τεχνολογικές αλλαγές της εποχής (Λεμονίδης, 2010).

Ο αριθμητικός γραμματισμός κυρίως στοχεύει οι εκπαιδευόμενοι:

- Να ανταπεξέρχονται σε καθημερινές μαθηματικές ανάγκες (υπολογισμοί, επίλυση προβλημάτων κ.ά.),
- Να θεωρήσουν τα μαθηματικά ως μέρος του ελληνικού και του παγκόσμιου πολιτισμού και να αναπτύξουν μια θετική στάση για αυτά,
- Να είναι σε θέση να αναφέρονται σε μαθηματικές έννοιες και ειδικούς όρους,
- Να μπορούν να επεξεργάζονται μόνοι τους μαθηματικά προβλήματα της καθημερινότητας (π.χ. ρέστα, κιλά κ.ά.),
- Να κατανοούν αναπαραστάσεις στοιχείων με τα στατιστικά στοιχεία (ραβδογράμματα, γραφικές παραστάσεις, πίνακες),
- Να είναι ικανοί να συνδυάζουν γνώσεις από διάφορους τομείς των μαθηματικών (γεωμετρία και άλγεβρα),
- Να αποκτήσουν την κριτική ικανότητα για το πότε και το πώς θα τους εξυπηρετούν τα μαθηματικά στο σχολικό πλαίσιο, αλλά και στην καθημερινότητα τους.

Σύμφωνα με τον Λεμονίδη (2010), το περιεχόμενο του αριθμητικού γραμματισμού στα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας, διαχωρίζεται σε 4 τομείς:

- «Αριθμούς, πράξεις και εκτιμήσεις»,
- «Άλγεβρα», δηλ. αναφορά γενικών τύπων, μέθοδοι επίλυσης μιας εξίσωσης, συμβολισμός μεταβλητών κλπ.,
- «Στατιστική και πιθανότητες» και
- «Γεωμετρία, Χώρος και Μετρήσεις».

3.2. Πληροφορικός γραμματισμός

Στον τομέα των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας (ΤΠΕ) και του πληροφορικού γραμματισμού, τοποθετούνται τεχνολογίες που ασχολούνται με τα δίκτυα των ηλεκτρονικών υπολογιστών αλλά και με των ραδιοφώνων, των τηλεοπτικών και των τηλεφωνικών δικτύων. Σκοπός αυτού του γραμματισμού, είναι να κατακτήσουν οι μαθητές μια «πληροφορική κουλτούρα», μια θετική στάση προς τις ΤΠΕ και γνώσεις που θα μπορέσουν να εφαρμόσουν επιτυχώς στην κοινωνία (Χατζησαββίδης, 2005).

Ένα από τα επίπεδα του πληροφοριακού γραμματισμού αποτελούν οι βασικές γνώσεις πληροφορικής, σε επίπεδο EDCL (European Computer Driving License). Τέτοιου είδους πιστοποιητικά περιέχουν διαφορετικές ενότητες με βασικές έννοιες της πληροφορικής, όπως χρήση του Ηλεκτρονικού Υπολογιστή, επεξεργασία κειμένου, βάσεις δεδομένων, παρουσιάσεις κλπ. Για την σωστή εκπαίδευση των μαθητευόμενων (Δαγδιλέλης, 2010), χρειάζονται περίπου 100-120 ώρες πρόσθετης διδασκαλίας, σαφώς μαζί με τις εργαστηριακές ώρες. Υπολογίζεται πως απαιτούνται 10 μήνες μαθημάτων, με τέσσερις ώρες μάθημα των εβδομάδα.

Πιο αναλυτικά, στο πρώτο επίπεδο σπουδών, οι εκπαιδευόμενοι, εξοικειώνονται με τις βασικές έννοιες της Πληροφορικής, την χρήση Η/Υ και τη διαχείριση δεδομένων, την επεξεργασία κειμένου, τα λογιστικά φύλλα, τα πολυμέσα και τις παρουσιάσεις και τη διαχείριση πληροφοριών και επικοινωνίας. Ωστόσο, και στο δεύτερο επίπεδο μπορεί οι

θεματικές ενότητες είναι οι ίδιες (Δαγδιλέλης, 2010), αλλά εμβαθύνουν παραπάνω σε αυτές τις πληροφορίες και πριμοδοτούν τους εκπαιδευόμενους με περισσότερες δεξιότητες. Για την καλύτερη διεξαγωγή του μαθήματος της Πληροφορικής, θα απαιτείται μια σειρά υποδομών, όπως η ύπαρξη εργαστηρίου πληροφορικής, το κατάλληλο λογισμικό, διδακτικό υλικό και κυρίως, διδακτικό και τεχνικό προσωπικό. Οποσδήποτε θα πρέπει να διατίθεται ένας ικανοποιητικός αριθμός Η/Υ, ώστε να μην χρειάζεται να εργάζονται σε έναν Η/Υ περισσότερα από δύο άτομα.

3.3. Περιβαλλοντικός γραμματισμός

Ο περιβαλλοντικός γραμματισμός έχει σκοπό να αντιληφθούν οι εκπαιδευόμενοι, τα περιβαλλοντολογικά προβλήματα που έχουν προκληθεί από την ανθρώπινη παρέμβαση. Στοχεύει, στην καλλιέργεια της οικολογικής συνείδησης, με ενεργή συμμετοχή στην κοινωνία. Επίσης, οι εκπαιδευόμενοι θα αποκτήσουν γνώσεις ώστε να κατανοούν και να αντιμετωπίζουν τα φλέγοντα και τα επίκαιρα περιβαλλοντικά ζητήματα (Φλογαΐτη, 2010) που επηρεάζουν άμεσα την ποιότητα ζωής τους και την υποβαθμίζουν.

Πιο συγκεκριμένα, το πλαίσιο της ύλης τοποθετείται γύρω από την κατάκτηση γνώσεων σχετικά με τα περιβαλλοντικά προβλήματα και το περιβάλλον γενικότερα, αλλά και γνώσεων γύρω από την πρόληψη, την επίλυση των προβλημάτων και την διαχείριση των φυσικών πόρων. Ένας από τους στόχους του περιβαλλοντικού γραμματισμού δεν είναι μόνο οι εκπαιδευόμενοι αποκτήσουν περιβαλλοντική συνείδηση (Φλογαΐτη, 2010), αλλά να αντιληφθούν τα αίτια αυτών των προβλημάτων και με ποιους τρόπους επίλυσης θα μπορούσαν διορθωθούν αυτά τα προβλήματα. Επίσης, μέσω του συγκεκριμένου μαθήματος, οι συμμετέχοντες ωθούνται να υιοθετήσουν έναν ενεργό ρόλο στην κοινωνία και να κατακτήσουν την «αγωγή του πολίτη». Μέσω της «αγωγής του πολίτη» λοιπόν, στόχος του εκπαιδευτή, είναι οι συμμετέχοντες να αμφισβητήσουν τον υφιστάμενο τρόπο ζωής, όχι «κατηγορώντας» τον άνθρωπο, αλλά συνειδητοποιώντας πως πρέπει να γίνει κατανομή ευθυνών και να ακολουθήσουν δράσεις επίλυσης.

Σύμφωνα με την Φλογαΐτη (2010), το ΠΣ του Περιβαλλοντικού γραμματισμού, στα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας, είναι ευέλικτο και όσον αφορά την θεματολογία καθορίζεται ανάλογα με τα ενδιαφέροντα των εκπαιδευόμενων. Μέσω της διδασκαλίας στοχεύεται και η ενασχόληση με τοπικά θέματα- περιβαλλοντικά ζητήματα. Γενικότερα, το περιεχόμενο κυμαίνεται γύρω από τρεις τομείς, οι οποίοι είναι:

- Τα περιβαλλοντικά ζητήματα (βιοποικιλότητα, εξάντληση πόρων και νερού, ρύπανση νερού και αέρα, συγκρούσεις και πόλεμοι σχετικά με την εκμετάλλευση των φυσικών πόρων). Εκτός από αυτές τις παραμέτρους, γίνεται αναφορά και στην μη αειφορική ανάπτυξη, παραγωγή τροφίμων και την βιομηχανική παραγωγή, αλλά και στην φτώχεια και τις ανισότητες.
- Τις περιβαλλοντικές έννοιες, που οι εκπαιδευόμενοι οφείλουν να γνωρίζουν για να κατανοήσουν οποιοδήποτε περιβαλλοντικό ζήτημα. Τέτοιες έννοιες είναι: ο χώρος, ο χρόνος, οι φυσικοί πόροι, οι πηγές ενέργειας, το σύστημα (φυσικό, τεχνητό, κοινωνικό), η παραγωγή και η κατανάλωση.

- Η *περιβαλλοντική προβληματική*, στην οποία οι εκπαιδευόμενοι καλούνται να αναπτύξουν την κρίση τους γύρω από τα βαθύτερα αίτια και τα χαρακτηριστικά της οικολογίας, όπως: η αλληλεπίδραση της φύσης και της κοινωνίας στον χώρο-χρόνο, οι επιπτώσεις της τεχνολογίας, τα κοινωνικο-περιβαλλοντικά προβλήματα και την ιδεολογία του καταναλωτισμού.

3.4.Επιστημονικός γραμματισμός

Ο επιστημονικός γραμματισμός έχει στόχο οι εκπαιδευόμενοι να παρακολουθούν επιστημονικά θέματα που εμφανίζονται στην καθημερινότητά τους (Χατζησαββίδης, 2005). Ο κλάδος του επιστημονικού γραμματισμού αποτελείται από ένα τεράστιο εύρος γνώσεων και πληροφοριών και, συνήθως προσεγγίζεται με θέματα που αφορούν τους εκπαιδευόμενους. Σύμφωνα με την Χαλκιά (2010), ο επιστημονικός γραμματισμός επιδέχεται τρεις ορισμούς που αφορούν τρία επίπεδα γνώσης:

- Ο «*πολιτισμικός επιστημονικός γραμματισμός*» σχετίζεται με τις γνώσεις που απαιτείται να έχει το άτομο για να μπορεί να παρακολουθεί τα δημόσια θέματα. Περιλαμβάνει επιστημονικές γνώσεις, όρους και έννοιες, αλλά και στοιχεία ιστορίας και επιστημονικής φιλοσοφίας.
- Ο «*λειτουργικός επιστημονικός γραμματισμός*» που έχει ως απαίτηση ο μέσος πολίτης να μπορεί να διαβάζει και να γράφει με σαφήνεια επιστημονικά άρθρα, και όχι απλά να κάνει χρήση του επιστημονικού λεξιλογίου.
- Ο «*αληθής επιστημονικός γραμματισμός*» σύμφωνα με τον οποίο ο μέσος πολίτης αποκτά γνώσεις για μερικές μεγάλες επιστημονικές θεωρίες, οι οποίες αποτελούν τα θεμέλια της επιστήμης.

Ο πρώτος ορισμός αναφέρεται σε έναν παθητικό πολίτη, ενώ ο δεύτερος ορισμός σε έναν πιο ενεργό πολίτη (Χαλκιά, 2010). Τέλος, ο τρίτος ορισμός θεωρείται πιο πολύπλοκος από τους δύο προηγούμενους.

Κατά την αποφοίτησή του από το Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας, ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να κατανοεί την φύση των Φυσικών επιστημών και της Τεχνολογίας, να εξηγεί πώς οι Φυσικές επιστήμες μελετούν και περιγράφουν τον κόσμο (Χαλκιά, 2010). Επίσης, να κατανοήσει τους τρόπους με τους οποίους αλληλεξαρτώνται τα Μαθηματικά, η Τεχνολογία και οι Φυσικές επιστήμες και να έχει αποκτήσει, έως έναν βαθμό, επιστημονικό τρόπο σκέψης.

3.5.Κοινωνικός γραμματισμός

Ουσιαστικά, ο Κοινωνικός γραμματισμός εμπεριέχει όλα τα γνωστικά αντικείμενα. Δίνεται έμφαση στην αντιρατσιστική ευαισθητοποίηση των ατόμων και συνάμα, την ευαισθητοποίηση ως προς τα κοινωνικά προβλήματα (Χοντολίδου, 2010). Απαρτίζεται από γνώσεις και δεξιότητες που συναντούμε στην Ανθρωπολογία, την Γεωγραφία, την Ψυχολογία, την Φιλοσοφία και την Πολιτική Επιστήμη και σκοπός της διδασκαλίας είναι να διαμορφωθούν ενεργοί πολίτες.

Οι εκπαιδευόμενοι μέσω του Κοινωνικού γραμματισμού, καλούνται να κατανοήσουν την πολυπλοκότητα των κοινωνικών φαινομένων, να είναι σε θέση να χειρίζονται αυτές τις γνώσεις όταν τους χρειάζονται και να προσπαθήσουν να προσεγγίσουν επιστημονικά αυτά τα κοινωνικά φαινόμενα (Βερβενιώτη, 2010).

Μέσω αυτού του γραμματισμού σύμφωνα με την Βερβενιώτη (2010), στόχος είναι οι εκπαιδευόμενοι:

- Να συμμετέχουν και να οργανώνουν συζητήσεις,
- να υποστηρίζουν τις απόψεις τους και να επιχειρηματολογούν,
- να αποδέχονται διαφορετικές απόψεις,
- να προγραμματίζουν και να οργανώνουν σχέδια δράσης (project),
- να είναι σε θέση να παρουσιάζουν αυτά τα σχέδια δράσεις και να αυτοπαρουσιάζονται,
- να προχωρούν συστηματικά στις επιλύσεις των προβλημάτων και
- να μάθουν πώς να μαθαίνουν (δηλ. να είναι σε θέση να εντοπίζουν πληροφορίες που χρειάζονται).

3.6.Κριτικός Γραμματισμός

Ο κριτικός γραμματισμός θα μπορούσε να πλαισιωθεί με ποικίλους τρόπους. Αποδομώντας τις διάφορες προσεγγίσεις του, θα αντιληφθούμε πως αυτός ο όρος είναι αρκετά πολύπλοκος. Κατά κύριο λόγο για τον κριτικό γραμματισμό τα κείμενα δεν αποτελούν απλά κατασκευάσματα, αλλά άμεσα ή έμμεσα προβάλλουν μια συγκεκριμένη οπτική γωνία και συγκεκριμένες σχέσεις εξουσίας (Τεντολούρης & Χατζησαββίδης, 2014). Κατά βάση, ο κριτικός γραμματισμός, έχει ως στόχο να απαντήσει τα εξής ερωτήματα:

- Ποιες κοινωνικές ομάδες επωφελούνται από μια συγκεκριμένη οπτική και
- Πώς οι άνθρωποι κατανοώντας την εξουσία, την ανισότητα και την αδικία στις ανθρώπινες σχέσεις που συναντάται σε κείμενα μπορούν να μετασχηματίσουν την κοινωνία με βάση την ισότητα και την δημοκρατία;

Κατά τους Τεντολούρη και Χατζησαββίδη (2014) ο κριτικός γραμματισμός θα μπορούσε να διακριθεί σε τέσσερις υποκατηγορίες: παιδαγωγικό, γλωσσολογικό, κοινωνικοπολιτικό και εθνογραφικό. Αυτές οι τέσσερις υποκατηγορίες θα μπορούσαμε να πούμε ότι αλληλοσυμπληρώνονται για την ορθή δόμηση της οριοθέτησης και της αποκωδικοποίησης του κριτικού γραμματισμού. Παρακάτω, αναλύονται σύμφωνα με τους Τεντολούρη και Χατζησαββίδη (2014) τις τέσσερις αυτά τα κριτήρια:

1. Παιδαγωγικό

Αυτό το κριτήριο παρουσιάζεται ως μέσο κωδικοποίησης της κοινωνικής πραγματικότητας. Προωθεί τις ιδεολογικές θέσεις που αναπαράγουν τις κυρίαρχες κοινωνικές συνθήκες με σκοπό την αμφισβήτηση τους, την ισότιμη συμμετοχή και τη διαμόρφωση της κοινωνίας, αλλά και την εξάλειψη της χειραγώγησης των κοινωνικών

ομάδων. Ο γραμματισμός γίνεται μέσο κοινωνικής χειραφέτησης και έχει την δυνατότητα να οδηγήσει στη συνειδητοποίηση και τον μετασχηματισμό της κοινωνικής πραγματικότητας.

Προωθούνται η έκφραση των ιδεών και των συμπεριφορών περί ενεργητικής μάθησης και κριτικής συμμετοχής στην κοινωνική καθημερινότητα. Επιλέγεται η κριτικήερμηνεία των κειμένων από τους εκπαιδευόμενους μέσω της αμφισβήτησης των κυρίαρχων λόγων. Με άλλα λόγια, το παιδαγωγικό κριτήριο υποστηρίζει ένα σύνολο ιδεών και συμπεριφορών, με σκοπό να ενδυναμώσει την ατομική και την κοινωνική ευθύνη. Τέλος, θα μπορούσαμε να σημειώσουμε πως το παιδαγωγικό κριτήριο θέτει ως προϋπόθεση του γραμματισμού την κριτική σκέψη.

2. Γλωσσολογικό

Η διδασκαλία υλοποιείται με βάση τα είδη λόγου, αλλά και με το θεωρητικό πλαίσιο των πολυγραμματισμών. Επίσης, χρησιμοποιεί την γλώσσα ως μέσο κατασκευής της πραγματικότητας και διαμόρφωσης των ατομικών ταυτοτήτων που συνδέονται άρρηκτα με τη γλώσσα. Γενικότερα, το γλωσσολογικό κριτήριο για τον κριτικό γραμματισμό αποτελεί ένα σύνολο απόψεων, θεωριών, συμπεριφορών και διδακτικών πρακτικών, που στοχεύει στην ανάδειξη της πραγματικότητας που φανερώνει η γλώσσα. Ο πολυγραμματισμός ασκεί επιρροή εξαιτίας των μορφών των κειμένων, καθώς οδηγούμαστε σε πολυτροπικές αναλύσεις. Σαφώς, ο συνδυασμός διάφορων σημειωτικών συστημάτων, έχει μια ιδιαίτερα σημαντική θέση σήμερα.

3. Κοινωνικοπολιτικό

Επηρεάζεται κυρίως από ιστορικές, κοινωνικές και εξελικτικές διαστάσεις, καθώς αποτελεί «κοινωνικά κατασκευάσματα και κοινωνική πρακτική που ενεργοποιείται σε κοινωνικά δίκτυα (σχολείων και κοινοτήτων) και σε κοινωνικές σχέσεις (μεταξύ μαθητών, δασκάλων, γονέων)» (Τεντολούρη & Χατζησαββίδης, 2014).

Μια τέτοια κοινωνική πρακτική πραγματώνεται στην ανάγνωση, ως ικανότητα διαίρεσης του γραπτού λόγου και έπειτα κατανόησης του νοήματος του κειμένου. Πιο αναλυτικά, ο κοινωνικοπολιτικός λόγος συγκροτεί ένα σύνολο απόψεων, θεωριών, συμπεριφορών και διδακτικών πρακτικών, που έχει ως στόχο την ανάδειξη των γεγονότων που παρουσιάζονται στα κείμενα των ΜΜΕ. Θα μπορούσαμε να αναφέρουμε λοιπόν, πως δίνει ιδιαίτερη σημασία στο περιεχόμενο ενός κειμένου και στις κοινωνικές αναπαραστάσεις και όχι στον τρόπο κατασκευής ενός κειμένου.

4. Εθνογραφικό

Το εθνογραφικό κριτήριο του κριτικού γραμματισμού έχει διαμορφωθεί τα νεότερα χρόνια. Βασίζεται στην σύνθεση ανθρωπολογικών και γλωσσολογικών ιδεών για την αποκωδικοποίηση της επικοινωνίας στον κοινωνικό και πολιτισμικό κύκλο. Εκφράζει τον γραμματισμό ως χρήση του λόγου τοποθετημένη στο κοινωνικό πλαίσιο. Από την άλλη

τοποθετεί την κριτική ικανότητα ως μέσο κατανόησης των διαφορετικών κοινωνικών πρακτικών που πλαισιώνει τις κοινωνικές πρακτικές.

Σαφώς, δεν αποτελούν τους μοναδικούς φορείς που μεταφέρουν τον γραμματισμό στο σχολείο και στην εκπαίδευση, αλλά συνδέονται με το κοινωνικό περιβάλλον και τα μέλη που το απαρτίζουν. Συγκροτεί ένα σύνολο απόψεων, θεωριών και συμπεριφορών που επιδιώκει την κατανόηση των κοινωνικών πρακτικών, που συμβάλλουν στη διαμόρφωση της κοινωνικής πραγματικότητας. Τέλος, το εθνογραφικό κριτήριο δεν οριοθετεί με κάποιον σαφή τρόπο τον γραμματισμό.

4. Γλωσσικός γραμματισμός

Ο γλωσσικός γραμματισμός συνιστά από πάντα τον βασικό σκοπό της σχολικής κοινότητας, αλλά με μια βαθύτερη έννοια. Τα περισσότερα εκπαιδευτικά συστήματα, με τον όρο του γλωσσικού γραμματισμού, εννοούσαν την εκμάθηση της γραφής, της ανάγνωσης και των γραμματικών κανόνων (Χατζησαββίδης & Τζάμος, 2014). Όσον αφορά τα ΣΔΕ, αναφέρεται στην ελληνική και στην αγγλική γλώσσα. Σε αυτό το πλαίσιο, αποτελεί την μεταφορά απόψεων, πολιτισμικών στάσεων και κοινωνικών κανόνων. Σκοπός του γλωσσικού γραμματισμού, αποτελεί η βελτίωση της χρήσης της γλώσσας τόσο στον προφορικό λόγο, όσο και στον γραπτό μέσα σε συγκεκριμένες συνθήκες επικοινωνίας. Με βάση τα προαναφερθέντα, ο γλωσσικός γραμματισμός αφορά κάθε γραπτό ή προφορικό κείμενο, που με οποιονδήποτε τρόπο αφορά τους μαθητές (Χατζησαββίδης, 2005). Σχετικά με τον γλωσσικό γραμματισμό, σύμφωνα με τους Τζάμο και Χατζησαββίδη (2014), προκύπτουν τα εξής:

- 5) Η διδασκαλία της γλώσσας έχει ως σκοπό να καλύψει τις βασικές ανάγκες της ορθογραφίας και την επιτυχή χρήση της γλώσσας,
- 6) η φιλοσοφία και η μεθοδολογία που χρησιμοποιούν τα ΣΔΕ, βασίζεται στην παιδαγωγική των πολυγραμματισμών. Τα χαρακτηριστικά της είναι: *ο μαθητοκεντρισμός, η βιωματική προσέγγιση, η καλλιέργεια κριτικού γραμματισμού και η ενασχόληση με κείμενα που αφορούν τους εκπαιδευόμενους,*
- 7) στα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας, υιοθετούνται οι αρχές και η φιλοσοφία του *Κριτικού γραμματισμού*. Σε αυτό βοηθάει η ηλικία των εκπαιδευόμενων αλλά και η συμπερίληψη αρχών από τα προγράμματα διδασκαλίας της Νέας Ελληνικής για τη γενική εκπαίδευση και
- 8) το ΠΣ του γλωσσικού γραμματισμού, περιέχει βασικά στοιχεία ενός Προγράμματος Σπουδών, όπως, σκοποί, στόχοι, περιεχόμενο, μεθοδολογία. Σαφώς, περιλαμβάνει και κειμενικά είδη, αλλά και προτεινόμενες δραστηριότητες.

Το πρώτο επίπεδο του γλωσσικού γραμματισμού, αφορά την αναγνώριση των γραμμάτων, την χρήση κεφαλαίων και πεζών γραμμάτων και πως το κάθε ένα έχει συγκεκριμένο ρόλο, πως ένα βιβλίο έχει εξώφυλλο, ότι οι παραπομπές και οι υποσημειώσεις σημειώνονται με ορισμένο τρόπο κ.ά. Ως δεύτερο επίπεδο χαρακτηρίζουμε την ανάπτυξη της αντιληπτικής ικανότητας, όπως και σε ποιο πλαίσιο κατατάσσεται ένα κείμενο. Πιο συγκεκριμένα, στοχεύει στην κατανομή των κειμένων στα «είδη λόγου», τα οποία είναι κατηγορίες κειμένων και έχουν την δυνατότητα να περιορίσουν αλλά και να διαμορφώσουν τα μηνύματα προς τον αναγνώστη. Σε ένα τρίτο επίπεδο, ο γλωσσικός γραμματισμός, παίρνει τη μορφή του κριτικού γραμματισμού. Πιο συγκεκριμένα, ο εκπαιδευόμενος έχει την ικανότητα να αντιληφθεί τα νοήματα του κειμένου, την ιδεολογία, την κοσμοθεωρία και την στάση των συγγραφέων των κειμένων.0000

Σκοπός μιας διδακτικής πρότασης της γλώσσας είναι η βελτίωση της χρήσης της ελληνικής γλώσσας από τους εκπαιδευόμενους και σε γραπτό και σε προφορικό επίπεδο, αλλά και η κριτική προσέγγιση των κειμένων με βάση κοινωνικούς και πολιτισμικούς παράγοντες. Αυτό, αποσκοπεί στην ανάπτυξη του γλωσσικού και του κριτικού γραμματισμού που ήδη κατέχουν οι εκπαιδευόμενοι (Χατζησαββίδης, Τζάμος, 2014).

Όσον αφορά τη νέα ελληνική γλώσσα, στο τέλος του διετούς κύκλου των μαθημάτων στα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας, οι εκπαιδευόμενοι καλούνται (Χατζησαββίδης, 2010):

- να διαβάζουν με ευκολία και να αντιλαμβάνονται το περιεχόμενο κάθε είδους γραπτού κειμένου (από ΜΜΕ, διοίκηση δημόσιων και ιδιωτικών φορέων κ.ά.),
- να μπορούν να αναπτύσσουν μικρής έκτασης κείμενο, το οποίο θα αναφέρεται σε κοινό και δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς,
- να είναι ικανοί να διαβάζουν κριτικά ένα κείμενο και να εντοπίζουν τα νοήματά του,
- να παράγουν με σχετική ευκολία κείμενα σύντομης έκτασης (διαφημίσεις, πινακίδες κλπ.),
- να παρουσιάζουν και να εκφράζουν σε κοινό προφορικά διάφορες εμπειρίες, επιχειρήματα, παράπονα κλπ.,
- να είναι σε θέση να εκφραστούν για θέματα δομής την νεοελληνικής γλώσσας (ορθογραφία, δομή πρότασης κλπ.).

Σε θέματα δομής, κρίνεται απαραίτητο να συμπεριληφθούν βασικοί γραμματικοί όροι, όπως το άρθρο, το ουσιαστικό και το ρήμα, βασικοί ορθογραφικοί κανόνες, στοιχεία δομής και οργάνωσης προφορικού και γραπτού λόγου, αλλά και η λειτουργία της μεταφοράς. Η μεθοδολογία της διδασκαλίας της νεοελληνικής γλώσσας στηρίζεται σε ορισμένες αρχές, όπως:

- Η διδασκαλία να συνάδει με το επίπεδο του γραμματισμού των εκπαιδευόμενων,
- Ο εκπαιδευτής να έχει τον ρόλο του συντονιστή και του ισότιμου συνομιλητή,
- Ο εκπαιδευτής να έχει στην διάθεσή του ικανοποιητικό εύρος δραστηριοτήτων, καθώς δεν υπάρχει βιβλίο για τους εκπαιδευόμενους,
- Οι εκπαιδευόμενοι να δέχονται υποστήριξη για να εκφράσουν την κριτική τους άποψη,
- Να υποστηρίζεται η διεξαγωγή ομαδικών εργασιών και μαθήματα τύπου project,
- Στην θεματική επιλογή των διδασκαλιών να έχουν άποψη και οι εκπαιδευόμενοι και
- Ο χρόνος απασχόλησης με μια θεματική ενότητα, να προσδιορίζεται ανάλογα με το ενδιαφέρον των εκπαιδευόμενων.

Σχετικά με την αγγλική γλώσσα, οι εκπαιδευόμενοι καλούνται να επικοινωνήσουν προφορικά με σχετική άνεση σε χώρους όπου η αγγλική γλώσσα χρησιμοποιείται ως βασική γλώσσα επικοινωνίας, να κατανοούν τις πινακίδες που βρίσκονται σε διάφορους τουριστικούς χώρους, να είναι ικανοί να δίνουν προφορικά ορισμένες εντολές και να δομούν προφορικά ή γραπτά μικρές περιγραφές (Χατζησαββίδης, 2010).

Μέσω του κριτικού γραμματισμού, το άτομο μπορεί να παίρνει μέρος στην πολιτιστική, πολιτική και οικονομική καθημερινότητα της κοινωνίας που ζει, γιατί από

την φύση του ο κριτικός γραμματισμός, αναπτύσσεται μέσω πολλαπλών και σύνθετων γραμματισμών (Χοντολίδου, 2010). Στόχοι των βασικών αρχών μιας διδακτικής πρότασης της γλώσσας, είναι οι (Χατζησαββίδης & Τζάμος, 2014):

- 1) Οι εκπαιδευόμενοι να αποκτήσουν την ελληνική προφορά της κοινής ελληνικής γλώσσας, αν είναι αλλόγλωσσοι,
- 2) να είναι σε θέση να διαβάζουν και να καταλαβαίνουν το νόημα ενός γραπτού κειμένου, που προέρχεται από πηγές όπως τα ΜΜΕ (ειδήσεις, κόμικς, άρθρα, θεατρικός λόγος κτλ.), η διοίκηση δημόσιων φορέων (νόμοι, εγκύκλιοι, ανακοινώσεις κτλ.) και ιδιωτικών φορέων (προσφορές, αναλύσεις, οδηγίες κτλ.)

Μια διδακτική πρόταση είναι σωστό να αναπτυχθεί βασιζόμενη σε ορισμένες προϋποθέσεις, χωρίς όμως να θεωρηθούν αυτονόητες ορισμένες διαδικασίες. Οι διδακτικές προτάσεις βασίζονται σε ορισμένες προϋποθέσεις οι οποίες τις διαμορφώνουν (Χατζησαββίδης & Νικολαΐδης, 2006). Πιο αναλυτικά, επηρεάζονται από:

1) Κοινωνικούς παράγοντες

Οι κοινωνικό- οικονομικές συνθήκες που διαμορφώθηκαν τα τελευταία χρόνια ανέπτυξαν ένα κλίμα, το οποίο προϋποθέτει μια μεγεθυμένη ανάγκη για την κατάκτηση δεξιοτήτων απαραίτητων για την ορθή διαχείριση των κοινωνικών και εργασιακών σχέσεων. Σε αυτό το πλαίσιο κυρίαρχο ρόλο έχουν οι χαλαρές κοινωνικές και διαπροσωπικές σχέσεις, η προσπάθεια ένταξης στον εργατικό τομέα, η φιλελευθεροποίηση της οικονομίας, η παραγωγή μεγαλύτερης ποσότητας προϊόντων, ο συνεχής εμπλουτισμός με νέες γνώσεις και πληροφορίες και η αέναη τεχνολογική ανάπτυξη. Από την άλλη πλευρά, ενσωματώνονται στη διδασκαλία οι ποικίλες μορφές κειμένων που σχετίζονται με την τεχνολογία της πληροφορικής, αλλά και πολλά κείμενα που διαδίδονται σε μια πολυγλωσσική και πολυπολιτισμική κοινωνία. Προφανώς, οι νέες τεχνολογίες προωθούν τα πολυτροπικά κείμενα, σε διάφορες γλώσσες, φόρμες και στυλ. Συμπερασματικά, ο νέος άνθρωπος απαιτείται να κατέχει τεράστιο αριθμό δεξιοτήτων και γνώσεων για να καταφέρει να ανταπεξέλθει ως ένα ισότιμο κοινωνικό μέλος.

2) Επιστημονικούς παράγοντες

Οι επιστημονικοί παράγοντες επηρεάστηκαν από τις αρχές της φιλοσοφίας και της παιδαγωγικής του πολυγραμματισμού και των επικοινωνιακών γλωσσοπαιδαγωγικών προσεγγίσεων. Η Κειμενογλωσσολογία και η Ανάλυση του λόγου, μετατόπισε το ενδιαφέρον της γλωσσολογικής έρευνας στην μελέτη του επικοινωνιακού και λειτουργικού χαρακτήρα της γλώσσας, ενώ προηγουμένως την αντιμετώπιζε ως μια αποπλαισιωμένη οντότητα. Αποτέλεσμα αυτής της μετατόπισης, ήταν η διάπλαση της Επικοινωνιακής Προσέγγισης. Υποστηρίζεται πως οι εκπαιδευόμενοι επιβάλλεται να ασχοληθούν με τις ποικίλες μορφές λόγου και κειμένων, οι οποίες παράγονται σε καθορισμένα κοινωνικοπολιτισμικά και γλωσσικά πλαίσια. Ο γλωσσικός γραμματισμός,

αποτελεί μια κοινωνική πρακτική, η οποία μεταβάλλεται και εξελίσσεται συνεχώς και επαναπροσδιορίζεται ανάλογα με το κοινωνικοπολιτισμικό περιβάλλον.

Η Παιδαγωγική των Πολυγραμματισμών, έχει διαμορφώσει ορισμένες διδακτικές προτάσεις, όπως: η διερεύνηση των μεθόδων με τις οποίες οι εκπαιδευόμενοι θα επιδιώξουν τη γλωσσική και κοινωνική τους ανάπτυξη, ο ενεργός ρόλος των εκπαιδευόμενων, η ενασχόλησή τους με κείμενα που τους ενδιαφέρουν στην καθημερινή ζωή τους και η ιδιαίτερη προσοχή στα είδη λόγου. Ειδικότερα, η Παιδαγωγική του πολυγραμματισμού, δίνει ιδιαίτερη προσοχή στην ύπαρξη πολυμορφικών κειμένων στην σημερινή εκπαίδευση. Έτσι, προτείνει διδακτικές αρχές, που στοχεύουν στον εκπαιδευτικό πλουραλισμό, στην ανάπτυξη των οριζόντων του εκπαιδευόμενου, στην ικανότητα αξιοποίησης όλων των πηγών νοημάτων, με σκοπό να είναι ικανοί να αντιλαμβάνονται την ζωή σε διάφορα πολιτισμικά περιβάλλοντα.

Οι αρχές της Παιδαγωγικής του γραμματισμού, αναφέρονται στην εξέταση πολυεπίπεδων, πολυμορφικών και πολύσημων σημειωτικών κειμένων, δίνουν ιδιαίτερη προσοχή στην απόκτηση δεξιοτήτων που θα βοηθήσουν τους εκπαιδευόμενους να κινηθούν συνειδητά και ενεργά στην ζωή τους και στην εμπύθιση των εκπαιδευόμενων στην κοινωνική τους εμπειρία με σκοπό την οικοδόμηση του ανάλογου νοήματος.

Ιδιαίτερη σημασία στην λειτουργία των Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας, αποτελεί η «Διδασκαλία της λειτουργικής χρήσης της γλώσσας» (Χαραλαμπόπουλος & Χατζησαββίδης, 1997), από την οποία υιοθέτησε ορισμένες μεθοδολογικές αρχές και τεχνικές. Συνοπτικά είναι οι εξής:

- 1) Έμφαση στην χρήση της γλώσσας από τους εκπαιδευόμενους,
- 2) Δημιουργία πραγματικών επικοινωνιακών συνθηκών στο περιεχόμενο της διδασκαλίας,
- 3) Αναφορά στην κοινωνική ποικιλία της γλώσσας,
- 4) Σημείο αναφοράς του μαθήματος είναι το κείμενο,
- 5) Οι εκπαιδευόμενοι δεν λαμβάνουν κάποιο εγχειρίδιο, αλλά υπάρχει βιβλίο που διαχειρίζεται ο εκπαιδευτής,
- 6) Ο εκπαιδευτής έχει τον ρόλο του καθοδηγητή και όχι της αυθεντίας.

Οι διδακτικές δραστηριότητες αποτελούν σημαντικό παράγοντα στην διεξαγωγή του μαθήματος. Ο σχεδιασμός τους θα πρέπει να πραγματοποιείται με τέτοιο τρόπο ώστε να λαμβάνεται υπόψη το επίπεδο των εκπαιδευόμενων, οι γλωσσικές τους ανάγκες και τα ενδιαφέροντά τους. Ωστόσο, θεωρείται απαραίτητη η εναλλαγή των μορφών λόγου (γραπτός και προφορικός) και χρειάζεται οι εκπαιδευόμενοι να χρησιμοποιούν διάφορα είδη αυθεντικών κειμένων και να κάνουν ορθή χρήση της γλώσσας σε διαφορετικές περιστάσεις. Σημαντική διδακτική δραστηριότητα, αποτελεί η συλλογική επαναδιατύπωση του λόγου που έχει αναπαραχθεί από τους μαθητές. Με αυτήν την διαδικασία, οι μαθητές θα εξελίξουν τους κατάλληλους και απαραίτητους

αυτοματισμούς, για να παράγουν προφορικό και γραπτό λόγο, ενσωματωμένο στο ανάλογο είδος λόγου και τοποθετημένο στο σωστό επίπεδο ύψους (Χατζησαββίδης, Τζάμος, 2014).

Οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να παίρνουν πρωτοβουλίες σε αυτή την διαδικασία, καθώς η εισφορά όλων των εκπαιδευόμενων αποτελεί υψίστης σημασίας. Συγκεκριμένα, ο εκπαιδευτικός επιλέγει ένα ή παραπάνω κείμενα από αυτά που έγραψαν οι εκπαιδευόμενοι και διαβάζονται μέσα στην τάξη. Στην συνέχεια, μπορούν αυτά τα κείμενα να μοιραστούν σε φωτοτυπημένα αντίτυπα ή να καταγραφούν στον πίνακα της αίθουσας. Ζητείται λοιπόν από τους εκπαιδευόμενους να εντοπίσουν πιθανά ορθογραφικά, εκφραστικά ή άλλης μορφής λάθη και να προτείνουν αλλαγές, με σκοπό να βελτιωθεί η δομή του κειμένου και το περιεχόμενό του, με βάση την κατάσταση επικοινωνίας. Με αυτόν τον τρόπο, ο εκπαιδευτικός μπορεί να σημειώσει ορθογραφικούς κανόνες, επισημάνσεις υφολογικής υφής και άλλες παρατηρήσεις που συνδέονται με τον γλωσσικό γραμματισμό.

4.1. Η διδασκαλία Λογοτεχνικού και μη Λογοτεχνικού λόγου

Η παρουσία της Λογοτεχνίας στα προγράμματα των ΣΔΕ, φανερώνεται με κάθε ευκαιρία, όπως στον γλωσσικό γραμματισμό, στην τοπική ιστορία, στα διαθεματικά project και στη διαχείριση του ελεύθερου χρόνου. Ωστόσο, δεν αποτελεί ξέχωρο γνωστικό αντικείμενο (Χοντολίδου, 2010). Επισημαίνεται, πως ο λογοτεχνικός λόγος αποτελεί διαφορετικό γνωστικό αντικείμενο από τον μη λογοτεχνικό λόγο, αφού είναι δυο διαφορετικά είδη λόγου. Σκοπός της διδασκαλίας μεταβάλλεται καθώς αποτελούνται από ανόμοιο περιεχόμενο και ακολουθείται διαφορετική μεθοδολογία κατά την διδακτική πράξη.

Η Λογοτεχνία βοηθάει τα άτομα τα οποία όσον αφορά την ελληνική γλώσσα δεν έχουν αποκτήσει τον απαραίτητο γραμματισμό, ο οποίος θα τους βοηθήσει να εξοικειωθούν με τον γραπτό λόγο. Θα πρέπει να στοχεύουμε δηλαδή στο να κατανοήσουν τα κείμενα και όχι απλώς να έρθουν σε επαφή με αυτά. Σκοπός δηλαδή, είναι η ταυτόχρονη βίωση, η επικοινωνία, η παραγωγή και η χρήση ποικίλων επεξεργασμένων λογοτεχνικών κειμένων και κυρίως, η απόκτηση και η ανάπτυξη του γλωσσικού γραμματισμού (Χοντολίδου, 2010). Ο λογοτεχνικός λόγος βοηθάει στην εξοικείωση του εκπαιδευόμενου με το κειμενικό είδος, για να έχει την δυνατότητα να

«επικοινωνεί» με το γραπτό κείμενο και φυσικά, να υιοθετήσει στοιχεία του λογοτεχνικού γραμματισμού. Η διδακτική μεθοδολογία προσέγγισης του λογοτεχνικού λόγου, αποσκοπεί στην γέννηση προβληματισμών. Συνεπώς, ο εκπαιδευτικός, απαιτείται να λάβει τη θέση του εμπνευστή κατά την διάρκεια της διδασκαλίας. Μέσω αυτής της διαδικασίας θα ήταν αποτελεσματικό, οι εκπαιδευόμενοι, να κατανοήσουν το κείμενο και στην συνέχεια να καταλάβουν πιθανές συνδηλώσεις που προσδίδει το κείμενο για τον καθένα ξεχωριστά (Χατζησαββίδης, Τζάμος, 2014). Ένα λογοτεχνικό κείμενο θα μπορούσε να θεωρηθεί επίσης, ως μια αφορμή για την έκφραση συναισθημάτων, αξιών και απόψεων. Με κέντρο την λογοτεχνία, ο εκπαιδευτικός, μπορεί να συνδέσει όλα τα μαθήματα που διδάσκονται στα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας διότι ένα λογοτεχνικό

κείμενο περιλαμβάνει πληροφορίες που σχετίζονται με την ιστορία, την γεωγραφία, την φιλοσοφία, την γλώσσα κ.ά.

Σχετικά με τη διδασκαλία του μη λογοτεχνικού λόγου θεωρείται σωστό να χρησιμοποιηθούν στις διδασκαλίες κείμενα τα οποία αφορούν την καθημερινή ζωή των εκπαιδευόμενων. Μαθαίνοντας λοιπόν ο εκπαιδευόμενος νέα είδη λόγου, κατακτά την ευκαιρία να εμβαθύνει γλωσσικά σε νέους τομείς κοινωνικής δράσης. Η μεθοδολογία που ακολουθείται για την διδασκαλία μη λογοτεχνικού λόγου περιλαμβάνει τα εξής (Χατζησαββίδης, Τζάμος, 2014):

- 1) Η επιλογή θεματολογίας να συναποφασίζεται με τους εκπαιδευόμενους,
- 2) Να παρέχεται η ευκαιρία παραγωγής προφορικού και γραπτού λόγου,
- 3) Ο εκπαιδευτικός να είναι ο συντονιστής της τάξης και ίσος με τον εκπαιδευόμενο.
- 4) Ο χρόνος ενασχόλησης με μια θεματική ενότητα να καθορίζεται με βάση το ενδιαφέρον των εκπαιδευόμενων.
- 5) Ο εκπαιδευτικός, να διαθέτει έναν μικρό αριθμό προτεινόμενων θεμάτων για προτάσεις διδασκαλίας,
- 6) Να ενθαρρύνονται οι εκπαιδευόμενοι στην έκφραση της κριτικής τους άποψης,
- 7) Τα κείμενα που αναπαράγονται θα είναι σκόπιμο να έχουν πάντα αποδέκτη,
- 8) Ένα μεγάλο μέρος της διδασκαλίας να πραγματοποιείται εκτός της σχολικής αίθουσας,
- 9) Τα μαθήματα να έχουν, όσο περισσότερο γίνεται, μορφή σχεδίων εργασίας,
- 10) Να προωθείται η ομαδική εργασία και
- 11) Να ενσωματώνεται η χρήση ΤΠΕ που θα αντιμετωπίζονται ως παιδαγωγικά μέσα.

4.2. Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών (ΔΕΠΠΣ)

Τα τελευταία χρόνια, καταβάλλονται σημαντικές προσπάθειες ώστε να ενσωματωθεί στη διδασκαλία η διαθεματικότητα (Σφυροέρα, 2007). Στοχεύει στο να απομακρυνθεί η διδασκαλία από τη νοοτροπία και τη δομή της «παραδοσιακής» μάθησης, η οποία βασίζεται στην αποσπασματικότητα που χαρακτηρίζουν αυτά τα Ωρολόγια Προγράμματα. Σήμερα, η ορολογία «*διαθεματική προσέγγιση*» τοποθετείται σε ένα επίπεδο διδακτικής μεθοδολογίας που είναι ολιστική και ολοκληρωτική ως προς τη γνώση. Με την ορολογία «*διαθεματική προσέγγιση*», σημειώνουμε πως η γνώση κατατεμαχίζεται σε θεματικά πεδία και όχι σε μαθήματα (Σφυροέρα, 2007). Η διδασκαλία δηλαδή, διεξάγεται δουλεύοντας με τους εκπαιδευόμενους γύρω από θεματικές ενότητες που αποφασίστηκαν από κοινού και μέσω αυτών, αξιοποιούμε όσο το δυνατόν περισσότερα γνωστικά αντικείμενα. Για παράδειγμα, θα μπορούσαμε να

«παντρέψουμε» δεδομένα από την Γεωγραφία, τα Μαθηματικά, την Γλώσσα και την Κοινωνιολογία, για να αναπτύξουμε ένα θέμα, σχετικό με τη ραγδαία αύξηση του πληθυσμού τα τελευταία 50 χρόνια.

Σύμφωνα με την Κουλουμπαρίση (2005), στόχος της διαθεματικότητας, είναι να καλλιεργηθούν ηθικές στάσεις και αξίες, όπως και απόκτηση βασικών δεξιοτήτων, οι οποίες θεωρούνται αναγκαίες στη σύγχρονη κοινωνία. Όπως προαναφέραμε, μέσω του ΔΕΠΠΣ, προωθείται ο πολυγραμματισμός και επιθυμούμε να ανακαλύψουμε τις ικανότητες των εκπαιδευόμενων γύρω από ένα project με όσα ήδη γνωρίζουν, κι όχι απλά μια γενικευμένη γνώση.

Μέσω της διαθεματικότητας, οι εκπαιδευόμενοι λαμβάνουν έναν ξεχωριστό ρόλο στην διδασκαλία, καθώς συμμετάσχουν ενεργά. Δίνοντας στα μέλη της τάξης την δυνατότητα επιλογής της θεματικής ενότητας, σημαίνει πως τους επιτρέπουμε να πάρουν πρωτοβουλίες και κατά την διάρκεια της υλοποίησης της διδασκαλίας (Σφυροέρα, 2007). Μέσα από την διαθεματικότητα δηλαδή, προωθούμε συγκεκριμένες αντιλήψεις για τη μάθηση, δηλαδή υποθέσεις του τι εννοούμε με το «μαθαίνω», απόψεις για το κίνητρο στη μάθηση και αντιλήψεις για τον ρόλο του εκπαιδευτικού και του εκπαιδευόμενου, αλλά και για την μεταξύ τους αλληλεπίδραση.

Η μάθηση μπορεί να θεωρηθεί μια μέθοδος διερεύνησης και ανακάλυψης της ίδιας της γνώσης από το άτομο που μαθαίνει. Η διαδικασία αυτή μπορεί να διεκπεραιωθεί ατομικά ή συλλογικά και διαισθητικά (δηλ. καταστάσεις από τον κοινωνικό περίγυρο) ή πιο συστηματικά (Σφυροέρα, 2007). Ακολουθώντας λοιπόν την σύγχρονη ιδεολογία, η έννοια «μαθαίνω» δεν αναφέρεται απλά στην κατάκτηση νέων γνώσεων, αλλά περιλαμβάνει την κατάκτηση δεξιοτήτων και γνώσεων, οι οποίες θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν ανά πάσα στιγμή. Υποδηλώνει δηλαδή την φράση: «μαθαίνω να μαθαίνω». Επιπροσθέτως, αφού ο εκπαιδευόμενος συμμετάσχει ενεργά στην μάθηση, έχει ιδιαίτερη σημασία να του καλλιεργούμε κίνητρα για την μάθηση και μάλιστα εσωτερικά κίνητρα. Μέσω αυτών, δημιουργούνται ερωτήματα και ο εκπαιδευόμενος από ενδιαφέρον ερευνά το θέμα.

Σύμφωνα με την Σφυροέρα (2007), στην διαθεματική προσέγγιση, ο εκπαιδευτής αποτελεί τον καθοδηγητή, ο οποίος προσπαθεί να διεγείρει το ενδιαφέρον των υπόλοιπων μελών και να ακολουθήσει όσο το δυνατόν περισσότερο τις ανάγκες και τις επιθυμίες τους. Έτσι, δημιουργώντας ένα υποστηρικτικό κλίμα, προσπαθεί να προωθήσει την συνεργασία των εκπαιδευόμενων (είτε είναι συνομήλικοι, είτε έχουν διαφορά ηλικίας) και την ανάπτυξη ενός «διαλόγου αντιπαράθεσης», δηλαδή την ανάπτυξη μιας κοινωνιογνωστικής σύγκρουσης.

5. Στρατηγικές ανάπτυξης της Κριτικής και Δημιουργικής σκέψης

Μέσω ερευνών έχει επιβεβαιωθεί πως η καλλιέργεια της κριτικής σκέψης μπορεί να διδαχθεί στους μαθητές. Βοηθάει στην ανάπτυξη ορισμένων χαρακτηριστικών όπως, η σαφήνεια, η εμπάθυνση, η αμεροληψία και η λογικότητα (Κυριακίδης, 2006). Σαφώς, το άτομο πρέπει να αναγνωρίζει, να αξιολογεί και να δημιουργεί επιχειρήματα. Δηλαδή, θα πρέπει να είναι ευέλικτο στο να αναθεωρεί τις προσωπικές του απόψεις όταν αντιλαμβάνεται πως είναι λανθασμένες (Abrami κ.ά., 2008).

Συνήθως, τα δημιουργικά και κριτικά σκεπτόμενα άτομα, χαρακτηρίζονται ως «χαρισματικά». Εξάλλου, άτομα τα οποία δεν θεωρούνται τόσο «χαρισματικά», φαίνεται να απομακρύνονται από την διδακτική διαδικασία. Η απομάκρυνση αυτή, φανερώνεται είτε άμεσα είτε έμμεσα. Αναφέρουν πως δεν ενδιαφέρονται για το περιεχόμενο της διδασκαλίας ή πως αναζητούν την μόρφωση σε κάποιο άλλο περιβάλλον, εκτός της σχολικής τάξης (Κουλαϊδής, 2007). Αδιαμφισβήτητο, ο εκπαιδευτικός καλό είναι να καταβάλλει προσπάθειες ώστε να δραστηριοποιήσει αυτά τα άτομα, να αναζητά διαφοροποιημένες δραστηριότητες για την διδασκαλία, με σκοπό να κινήσει το ενδιαφέρον όλων των εκπαιδευόμενων, να προτείνει δραστηριότητες που τους επιτρέπουν την εξοικείωση με μια μεγάλη ποικιλία στρατηγικών μάθησης.

Για την καλλιέργεια της κριτικής σκέψης απαιτείται εξάσκηση, ώστε το άτομο να γνωρίζει πότε να ρωτά, πώς και πότε. Στη συνέχεια, εξασκείται να είναι σε θέση να σκέφτεται λογικά και να γνωρίζει ποιες στρατηγικές καλείται να χρησιμοποιήσει (Κυριακίδης, 2006). Στρατηγικές μάθησης, θεωρούνται ποικίλες δράσεις που στοχεύουν στην επίτευξη της μάθησης. Στις στρατηγικές περιέχονται δεδομένα και δράσεις επεξεργασίας των δεδομένων αυτών (Κουλαϊδής, 2007). Οι κυρίαρχες τυπολογίες στρατηγικών μάθησης διαιρούνται σε μεταγνωστικές, γνωστικές και κοινωνικές-συναισθηματικές.

Οι μεταγνωστικές στρατηγικές, σύμφωνα με τον Κουλαϊδή (2007) αναφέρονται στις ενέργειες που χρειάζεται να χρησιμοποιήσει το άτομο για να παρακολουθήσει και να διαχειριστεί την μάθηση του. Άλλωστε, οι γνωστικές στρατηγικές, περιλαμβάνουν γενικότερους τρόπους επεξεργασίας δεδομένων με ασυνείδητο τρόπο. Λόγου χάρη, το να σημειώνει πληροφορίες διαβάζοντας ένα κείμενο, βοηθάει τον εκπαιδευόμενο να απομνημονεύσει κάποια σημεία του κειμένου, αλλά και να κατανοήσει καλύτερα το κείμενο. Συνήθως, ως αξιολόγηση, ο εκπαιδευόμενος καλείται να συντάξει μια περίληψη του κειμένου, για να εμβαθύνει περισσότερο στο περιεχόμενο που έχει δοθεί στους μαθητές. Τέλος, οι κοινωνικές-συναισθηματικές στρατηγικές, αφορούν την αλληλεπίδραση των εκπαιδευόμενων, τόσο μεταξύ τους, όσο και με τον εκπαιδευτή.

Συμπερασματικά, ο εκπαιδευτικός, οφείλει να βοηθήσει τα μέλη της τάξης του, υιοθετώντας στρατηγικές ανάλογες με το μοντέλο μάθησης του κάθε μαθητή. Σκοπός είναι κάθε νέα γνώση να στηρίζεται σε κάποιες άλλες, προϋπάρχουσες γνώσεις και στο τέλος να οδηγούνται στη νέα γνώση (Κουλαϊδής, 2007)

Σύμφωνα με τον Κουλαϊδή (2007), έχουν βρεθεί διάφορες μέθοδοι για την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης. Τεχνικές που μπορούν να βοηθήσουν την κριτική σκέψη μέσω της διδακτικής πράξης, αποτελούν:

- 1) Η εύρεση και ο προσδιορισμός μερικών στοιχειωδών χαρακτηριστικών σε ένα γραπτό κείμενο, όπως μια εισήγηση ή ένας συλλογισμός,
- 2) Η σύγκριση δύο ή παραπάνω κειμένων με το ίδιο θεματικό πλαίσιο, με σκοπό να εντοπίσουν τα κοινά και τα αντίθετα στοιχεία,
- 3) Ο εντοπισμός και η κατανόηση αιτιών και αποτελεσμάτων, ώστε να μπορέσουν να οδηγηθούν σε συνέπειες και γεγονότα,
- 4) Η συζήτηση και η διατύπωση διαφορετικών αντιλήψεων γύρω από ένα συγκεκριμένο θέμα και
- 5) Η εξέταση ποικίλων μεθόδων με τις οποίες έχει την δυνατότητα να ειπωθεί ένα θέμα, ανάλογα με την οπτική εστίαση.

Επιπλέον, ο Ματσαγγούρας (1994) αναφέρει πως ως εκπαιδευτικοί μπορούμε να οργανώνουμε τις διδασκαλίες με επίκεντρο τους μαθητές, θέτοντάς τους συνεχώς σε προβληματισμό. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα να τους προσελκύσουμε το ενδιαφέρον. Επιπλέον, οι εκπαιδευόμενοι χρειάζονται ενθάρρυνση για να εκφράζονται σε καθημερινή βάση, χρησιμοποιώντας επιχειρήματα με σαφήνεια και αμεροληψία. Τέλος, χρειάζεται να τους προκαλούμε να χρησιμοποιούν την κριτική τους σκέψη και να επιδιώκουν την κριτική επιχειρηματολογία απέναντι στους συνομιλητές τους.

Οι παραπάνω τεχνικές, θα μπορούσαν να αποτελέσουν τα θεμέλια για την ανάπτυξη της Κριτικής και της Δημιουργικής σκέψης. Πιο συγκεκριμένα όμως, οι τεχνικές που μπορούσε να αξιοποιήσει ένας εκπαιδευτικός, διαφοροποιούνται ανάλογα με την διδακτική ενότητα που έχει επιλέξει (Κουλαϊδής, 2007). Σε αυτό το σημείο, θα μπορούσαμε να διαχωρίσουμε αυτές τις τεχνικές σε εννέα (9) κατηγορίες: καταιγισμός ιδεών, άσκηση, ομάδες συνεργασίας, συζήτηση, μελέτη περίπτωσης, παιχνίδι ρόλων, προσομοίωση, εκπαιδευτική επίσκεψη και συνέντευξη σε ειδικό. Αναλυτικά:

1) Καταιγισμός ιδεών

Σε αυτή την διαδικασία, οι εκπαιδευόμενοι καλούνται να εκφράσουν ελεύθερα την γνώμη, τις ιδέες και τις σκέψεις τους. Τους ζητείται να εκφράσουν ιδέες σχετικά με την ερώτηση που τους έχει τεθεί. Σκοπός είναι να εκφράσουν τις σκέψεις τους αβίαστα, ο ένας μετά τον άλλων χωρίς να φοβούνται την λογοκρισία. Τέλος, ο εκπαιδευτικός, κατά την διάρκεια του καταιγισμού, δεν σχολιάζει τις απαντήσεις, αλλά στο τέλος αναφέρεται σε ορισμένα σημεία που απαιτούν σχολιασμό.

2) Άσκηση

Θεωρητικά, μια άσκηση αποτελεί μια εργασία σε ατομικό ή συλλογικό επίπεδο. Μια άσκηση μπορεί να διαρκέσει από λίγα λεπτά έως μερικές ώρες και μπορεί να ακολουθεί μια σειρά ερωτημάτων. Στην περίπτωση αυτή, θα ήτανεφικτό να χρησιμοποιηθούν κι άλλες τεχνικές όπως ο καταγιγισμός ιδεών, ομάδες εργασίας κ.λπ. Οπωσδήποτε, η διατύπωση της κάθε άσκησης, απαιτείται να είναι γραπτή, ώστε να μπορούν να την διαβάζουν οι μαθητές ανά πάσα στιγμή, να είναι το ερώτημα απλά διατυπωμένο και οι μαθητές να γνωρίζουν τον χρόνο που έχουν για την ολοκλήρωση της άσκησης.

3) Ομάδες εργασίες

Σε αυτήν την περίπτωση, ο εκπαιδευτικός χωρίζει σε ομάδες τους μαθητές και μοιράζει στην κάθε ομάδα μια άσκηση ή ένα ζήτημα για να επεξεργαστούν. Με αυτήν την μέθοδο συνήθως πραγματοποιούνται οι εργασίες τύπου project. Σε τέτοιες εργασίες, οι εκπαιδευόμενοι συλλέγουν πληροφορίες, αξιολογούν, αποφασίζουν, ερμηνεύουν και τέλος, παρουσιάζουν το αποτέλεσμα της εργασίας τους είτε προφορικώς είτε γραπτώς. Συνήθως οι ομάδες αποτελούνται από πέντε άτομα και η επιλογή των μελών είναι προτιμότερο να γίνεται τυχαία. Τους δίνεται συγκεκριμένο χρονικό πλαίσιο και κατά την διάρκεια της υλοποίησης των εργασιών, ο εκπαιδευτικός παρακολουθεί την πρόοδο της κάθε ομάδας και τους συμβουλεύει.

4) Συζήτηση

Σκοπός της συζήτησης, είναι οι εκπαιδευόμενοι να κατακτήσουν την γνώση μέσω του διαλόγου και να επεξεργαστούν το θέμα εις βάθος. Θα ήταν σκόπιμο ο εκπαιδευτικός να έχει προσχεδιάσει τα ερωτήματα που θα θέσει στην πορεία της διδασκαλίας, ώστε να προσεγγίσει σταδιακά το θέμα. Από την άλλη πλευρά, η συζήτηση μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως εισαγωγή σε ένα ζήτημα, με στόχο να προβληματίσει τους μαθητές. Ο προβληματισμός μπορεί να δημιουργηθεί από τον σχολιασμό ενός βίντεο, ενός άρθρου ή ενός αποσπάσματος, που θα κληθούν να σχολιάσουν. Επιπλέον, οι ερωτήσεις που θα θέσει ο εκπαιδευόμενος, πρέπει να είναι στοχευμένες, με σαφές περιεχόμενο, να απευθύνονται σε όλους, να σχετίζονται με το περιεχόμενο της ενότητας, να αντιστοιχούν στις δυνατότητες των εκπαιδευόμενων και η διατύπωση τους να αποσκοπεί στην ανάλυση της απάντησης.

5) *Μελέτη περίπτωσης*

Εδώ παρουσιάζεται ένα πραγματικό ή υποθετικό παράδειγμα στους εκπαιδευόμενους με σκοπό να αναλυθούν και να βρεθούν λύσεις σε κάποιο πρόβλημα. Συνήθως, χρησιμοποιείται για την κατανόηση θεωρητικών γνώσεων από τους εκπαιδευόμενους. Σημαντικό ρόλο σε αυτήν την τεχνική έχει ο εκπαιδευτικός να εντοπίσει μια περίπτωση όσο πιο κοντά στην πραγματικότητα και να μπορέσει να διεγείρει το ενδιαφέρον των εκπαιδευόμενων.

6) *Παιχνίδι ρόλων*

Οι εκπαιδευόμενοι καλούνται να υποδυθούν χαρακτήρες που τοποθετούνται σε μια κατάσταση, που αναλύεται στο πλαίσιο της διδακτικής ενότητας. Στόχος είναι να κατανοήσουν μια κατάσταση μέσω των ρόλων που καλούνται να αναπαραστήσουν, αλλά και να εμβαθύνουν στο νόημα που προσδίδει. Ο εκπαιδευτικός θέτει τους στόχους της δραστηριότητας και προσπαθεί να δημιουργήσει στην τάξη ένα κλίμα εμπιστοσύνης με σκοπό να ενθαρρύνει τα μέλη για την δραματοποίηση της σκηνής. Στην συνέχεια, παρουσιάζει το πλαίσιο, δηλαδή πόσα άτομα θα συμμετέχουν, τι πρέπει να κάνουν, ο χρόνος που διαθέτουν και τι θα πρέπει να προσέξουν οι παρατηρητές. Δίνει στον καθένα μια «καρτέλα ρόλου», που περιέχει πληροφορίες για τον ρόλο (φύλο, ηλικία, επάγγελμα, στοιχεία του χαρακτήρα) και η επιλογή γίνεται εθελοντικά.

7) *Προσομοίωση*

Μέσω αυτής της μεθόδου, οι εκπαιδευόμενοι λαμβάνουν νοητά μέρος στην αναπαράσταση μιας κατάστασης, η οποία ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Σκοπός είναι μέσω της ενσυναίσθησης να σκεφτούν πώς θα αντιδρούσαν και πώς θα ανταποκρίνονταν σε ένα περιστατικό, υπό συγκεκριμένες συνθήκες. Με αυτή την μέθοδο, ο εκπαιδευόμενος αναπτύσσει ορισμένες δεξιότητες, καθώς μιμείται κάποιον ρόλο σε ένα ορισμένο πλαίσιο. Σαφώς, η προσομοίωση, θα μπορούσε να οριστεί ως μια μορφή παιξίματος ρόλων, αλλά σε αυτό το πλαίσιο, οι εκπαιδευόμενοι υποδύονται τον ίδιο τους τον εαυτό. Ο εκπαιδευτικός είναι αναγκαίο να θέσει τους στόχους και να εξηγήσει τους λόγους της παρούσας δραστηριότητας. Επίσης, οφείλει να δημιουργήσει ένα κλίμα εμπιστοσύνης στην αίθουσα, ώστε να είναι όλοι οι μαθητές πρόθυμοι να συμμετάσχουν. Τέλος, πρέπει να ανακοινώσει τον χρόνο που διαθέτουν οι εκπαιδευόμενοι για την προσομοίωση, αλλά και να δημιουργήσει καρτέλες ρόλων στις οποίες παρατίθενται κάποια στοιχεία των προσώπων της ιστορίας .

8) *Εκπαιδευτική επίσκεψη*

Μέσω αυτής της μεθόδου, ο εκπαιδευτικός αξιοποιεί ακόμα μια πηγή μάθησης, την άντληση εμπειρίας από μια εκπαιδευτική επίσκεψη. Μέσω αυτής

της τεχνικής, οι εκπαιδευόμενοι έχουν την δυνατότητα να πληροφορηθούν για πραγματικές καταστάσεις. Ο εκπαιδευτικός πρέπει να ορίσει τον σκοπό και τους στόχους της επίσκεψης, βοηθώντας τους εκπαιδευόμενους να στρέψουν το ενδιαφέρον τους σε συγκεκριμένους τομείς. Επιπλέον, θεωρείται ωφέλιμο να συλλέξουν πληροφορίες για τον χώρο που θα πραγματοποιηθεί η επίσκεψη και να καταγραφούν σε λίστα, που οι εκπαιδευόμενοι θα έχουν μαζί τους κατά την επίσκεψη. Αφού ολοκληρωθεί η επίσκεψη, πραγματοποιείται ένας σχολιασμός από τους εκπαιδευόμενους και συζητιέται η άποψή τους σχετικά με αυτή την εμπειρία.

9) Συνέντευξη από ειδικό

Μια ακόμη πηγή μάθησης, αποτελεί η συνέντευξη που παίρνουν οι μαθητές από έναν ειδικό ή ένα έμπειρο άτομο. Στόχος της παρούσας τεχνικής, είναι να μεταφέρει την προσωπική του εμπειρία στους μαθητές ή να τους απαντήσει σε ερωτήματα που σχετίζονται με την κατάρτισή του. Οι εκπαιδευόμενοι καλούνται να του παραθέσουν μια σειρά ερωτημάτων και να καταγράψουν τις απαντήσεις που τους δίνει. Σκοπός τους είναι να αντλήσουν και να καταγράψουν όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες.

Η κριτική ανάγνωση αφορά την προσωπική ανάγνωση, δηλαδή την ενεργό συμμετοχή του ατόμου. Με αυτόν τον τρόπο, αναπτύσσει την ικανότητα συλλογής και επεξεργασίας δεδομένων, με σκοπό να οδηγηθεί στον σχηματισμό κρίσης, γενικεύσεων, αλλά και την ερμηνεία του κόσμου (Καρτσάκης, 2010). Επίσης, η ανάπτυξη της κριτικής σκέψης συνδέεται άρρηκτα με την κριτική ανάγνωση, η οποία δεν αναφέρεται στις ικανότητες σκέψης, αλλά στον στόχο να καλλιεργηθούν αυτές τις ικανότητες.

Ο ίδιος ο αναγνώστης θέτει τους σκοπούς του και μέσω της ενεργητικής ανάγνωσης, επιθυμεί να εκπληρώσει όσο περισσότερους σκοπούς μπορεί (Κουλαϊδής, 2007). Άλλωστε, ο διάλογος αποτελεί μια διαδικασία κοινωνικού τύπου, στην οποία ο αναγνώστης παίρνει μέρος σε έναν συνεχή διάλογο με το κείμενο ή ακόμα και με άλλους αναγνώστες του ίδιου κειμένου. Η ενεργητική ανάγνωση υποστηρίζεται από καθοδήγηση ενός ειδικού στο περιεχόμενο του κειμένου. Οι αναγνώστες οδηγούνται στην ενεργητική ανάγνωση αν τους θέσουμε κάποιον στόχο, όπως: να σημειώσουν στο κείμενο αναφορές για ένα συγκεκριμένο ζήτημα, να εντοπίσουν τα υπέρ και τα κατά σχετικά με ένα συγκεκριμένο ζήτημα ή ακόμα να περιγράψουν τα στάδια ενός θέματος όπως παρουσιάζονται μέσα στο κείμενο.

Αντιθέτως, η παθητική ανάγνωση τοποθετείται στο άλλο άκρο (Κουλαϊδής, 2007). Δεν αποσκοπεί σε κάποιους συγκεκριμένους σκοπούς, δεν καθοδηγείται και δεν αναπτύσσει κάποιον εσωτερικό διάλογο στον αναγνώστη του κειμένου, αλλά ούτε σε διάλογο με άλλους αναγνώστες. Σε παθητική ανάγνωση, οδηγούν δραστηριότητες όπως:

οι εκπαιδευόμενοι να κρατούν σημειώσεις ενώ διαβάζουν το κείμενο ή να τους ζητηθεί να εντοπίσουν τα σημαντικότερα σημεία μέσα στο κείμενο.

Στο Β' Μέρος, θα συνθέσουμε τις πληροφορίες που συλλέξαμε έως τώρα. Λάβαμε υπόψη μας τους γραμματισμούς, την διαθεματικότητα και τις στρατηγικές ανάπτυξης της κριτικής και δημιουργικής σκέψης, ώστε μέσω των θεματικών που δημιουργήσαμε οι μαθητές να εξοικειωθούν και να διδαχθούν τα παραπάνω.

Β' ΜΕΡΟΣ

6. Διδακτικό υλικό

Το παρακάτω υλικό που παρουσιάζεται για διευκόλυνση με τη μορφή πλάνων διδασκαλίας προορίζεται για εκπαιδευόμενους/ες Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας. Οποσδήποτε, θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν και σε μαθητές/τριες άλλων Γυμνασίων και Λυκείων. Η επιλογή των θεμάτων κατά κύριο λόγο αφορά τον γλωσσικό γραμματισμό, αλλά μέσω της διαθεματικότητας τα συνδέουμε και με άλλους γραμματισμούς.

Είναι σχεδιασμένα για ένα σύνολο τάξης των 20 ατόμων, αλλά υπάρχουν δυνατότητες τροποποίησης. Επίσης, για το κάθε πλάνο διδασκαλίας παραθέτουμε από ένα αρχείο Power Point, στο οποίο περιέχονται πληροφορίες οι οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν κατά την εφαρμογή στην τάξη.

A. Έμφυλη Βία & Στερεότυπα

1.1. Κύρια ιδέα

Κύρια έμπνευση για την υλοποίηση αυτής της διδακτικής πρότασης αποτέλεσαν τα καθημερινά περιστατικά έμφυλης βίας (στο εξής ΕΒ) που συναντάμε στις διαφημίσεις, είτε τα αντιλαμβανόμαστε, είτε όχι. Είναι γνωστό πως οι διαφημίσεις έχουν μεγάλη επιρροή στο κοινό και στην πραγματικότητα τις περισσότερες φορές με αρνητικό πρόσημο. Είναι αναγκαίο να αναγνωρίζουμε τις μορφές της ΕΒ, αλλά και τις συνέπειες που επιφέρουν στο άτομο που τις υφίσταται. Επίσης, κρίνεται απαραίτητη η αποφυγή υιοθέτησης στερεοτύπων σχετικά με το φύλο, την ηλικία, την κοινωνική θέση ή του σεξουαλικού προσανατολισμού. Δυστυχώς, ακόμη και σήμερα, προωθούνται λανθασμένα πρότυπα που κατά κάποιο τρόπο προωθούν την έμφυλη βία. Συμπληρωματικά στα προαναφερθέντα, μέσω των διαφημίσεων παρουσιάζεται μια ανισότητα μεταξύ των ανδρών και των γυναικών σε διάφορους τομείς. Οφείλουμε να αποβάλουμε αυτές τις ιδεολογίες και να υποστηρίξουμε την ισότητα, με κύριο μέλημά μας να εξαιρεθεί η έμφυλη βία.

1.2. Στόχοι

Γενικοί

Επιδιώκεται οι μαθητές:

- Να γνωρίσουν τις μορφές της έμφυλης βίας.
- Να αναγνωρίσουν τις διαφορές μεταξύ κοινωνικού και βιολογικού φύλου.
- Να γνωρίσουν τις επιπτώσεις της βίας.
- Να εργάζονται σε ομάδες.
- Να αναπτύξουν την κριτική τους σκέψη.
- Να βελτιώσουν στην προφορική και γραπτή έκφραση.
- Να είναι σε θέση να δημιουργούν παρουσιάσεις Power Point.

Ειδικοί

- Να αναγνωρίζουν τα βασικά χαρακτηριστικά των διαφημίσεων.
- Να αντιληφθούν τα αρνητικά και τα θετικά ερεθίσματα της διαφήμισης.
- Να δημιουργούν τις δικές τους διαφημίσεις.
- Να «έρθουν» στη θέση των πληγέντων και να καταλάβουν πως είναι υπαρκτά πρόσωπα (ενσυναίσθηση).

1.3. Μαθησιακό πλαίσιο

Γραμματισμοί

- Γλωσσικός
- Καλλιτεχνικός
- Πληροφορικός
- Κοινωνικός
- Κριτικός

Χρόνος

Υπολογίζεται πως θα χρειαστούν 10-11 ώρες.

Εκπαιδευτικές τεχνικές

- Καταιγισμός ιδεών
- Ομαδοσυνεργατική
- Διάλογος

Τεχνικά μέσα

- Υπολογιστής
- Power Point
- Προβολέας
- Φύλλα εργασίας
- Βίντεο και εικόνες
- Χαρτόνια

- Μαρκαδόροι, ξυλομπογιές
 - Κάμερα
- 1.4. Διδακτικό πλάνο

1^η συνάντηση (Αφόρμηση- 2 ώρες)

Για να εισαγάγουμε τους/τις εκπαιδευόμενους/ες στο θέμα με το οποίο θα ασχοληθούμε σε αυτό το εκπαιδευτικό σενάριο, θα τους παρουσιάσουμε μέσω Power Point μερικές εικόνες (εικόνες 1-11, βλ. παράρτημα) και βίντεο.

- Παρτσαλάκης- Σόμπα Κουμτέλ
<https://www.youtube.com/watch?v=H1Pk3CjSplA&feature=youtu.be>
- Jumbo Πάσχα 2016 - Χτύπα σαν Άντρας
<https://www.youtube.com/watch?v=fYVvqYZZc0Q&feature=youtu.be>
- Γερμανός- Μπάμιες
<https://www.youtube.com/watch?v=6kQhzPziRFs&feature=youtu.be>
- Airfasttickets – Πού πάει το αγόρι;
<https://www.youtube.com/watch?v=IEDMR5mOEDU>
- Out beer <https://www.youtube.com/watch?v=vCN3BSdFMY>
- Victoria's Secret Sexy and Hot Super Bowl 2015
<https://www.youtube.com/watch?v=VA02Tmb6dGo>
- The All-Natural Burger

https://www.youtube.com/watch?v=WIUvQkW4B1k&t=34s&ab_channel=CharlotteMcKinney

Πηγές εικόνων:

- <https://www.fortunegreece.com/photo-gallery/prosvlitikes-diafimisis-apo-parelthon/#15>
- <https://www.ieidiseis.gr/epixeiriseis/49775/lidl-i-protognori-kinisi-me-diafimisis-av-vasilopoulos>
- <https://www.campaignlive.co.uk/article/calvin-klein-ads-banned-promoting-rape/1036869>
- <https://forum.wordreference.com/threads/the-game-is-broomsticks.3762386/>
- <https://vnshvuw1.wordpress.com/12-2/>
- <https://womanrider.com/2017/07/dealing-with-sexism-at-the-dealership/>

Αυτό το υλικό περιέχει διάφορες διαφημίσεις που σχετίζονται με την έμφυλη βία και τις ανισότητες των δύο φύλων, αλλά και των ομοφυλόφιλων. Θα σχολιάσουμε με τους/τις μαθητές/τριες το περιεχόμενο των βίντεο και των εικόνων για ζητήματα όπως: τι βλέπουμε στην κάθε διαφήμιση, σε ποιους απευθύνεται, τι μήνυμα δίνει στο καταναλωτικό κοινό, αν παρατηρούν διαφορές ανάμεσα στα δύο φύλα κ.ά. Σκοπός μας είναι η **ενσυναίσθηση**, δηλ. να έρθουν στην θέση αυτών των ατόμων. Έπειτα, θα τους/τις θέσουμε ορισμένα προφορικά ερωτήματα, όπως:

- *Ποια συναισθήματα σας δημιουργήθηκαν;*
- *Ποια διαφήμιση σας έκανε μεγαλύτερη εντύπωση και για ποιο λόγο;*
- *Ποια είναι η γνώμη σας για τις συγκεκριμένες διαφημίσεις;*

Στην δεύτερη διδακτική ώρα παρουσιάζουμε στους μαθητές/τριες τα είδη των διαφημίσεων που συναντάμε (εφημερίδα, ραδιόφωνο, τηλεοπτική, αφίσα, περιοδικό, φυλλάδα). Στην συνέχεια, αναφερόμαστε στα βασικά χαρακτηριστικά των διαφημίσεων (Πίνακας 1) και κατ' επέκταση στα επιμέρους χαρακτηριστικά της τηλεοπτικής διαφήμισης (Πίνακας 2).

Πηγή πινάκων 1 & 2: Κουτσουλέλου- Μίχου Σ (1997). *Η γλώσσα της διαφήμισης*. Αθήνα. Εκδόσεις: Gutenberg & Γιώργος και Κώστας Δαρδανός

Στο σημείο αυτό, παρουσιάζουμε δυο ακόμα διαφημίσεις στους/τις μαθητές/τριες:

- **Ariel:**

https://www.youtube.com/watch?v=3fZBHwu7KNs&ab_channel=ElenaSavva

- **Λουμίδης:**

https://www.youtube.com/watch?v=8eJtiOL27ZY&ab_channel=LoumidisPapagalos

Αφού τους ζητήσουμε να τις παρατηρήσουν και να μας περιγράψουν το περιεχόμενο, τις ιδεολογίες που υποστηρίζει και την θέση των δύο φύλων, θα τους θέσουμε προφορικά τα ερωτήματα, με σκοπό να αναπτύξουν την κριτική τους σκέψη και παράλληλα να εκφράσουν τις απόψεις και τις ιδεολογίες τους. Τα ερωτήματα είναι τα εξής:

- *Οι διαφημίσεις που είδατε παρουσιάζουν ομοιότητες με τις προηγούμενες;*
- *Ποια στερεότυπα πιστεύετε ότι καταρρίπτουν οι συγκεκριμένες διαφημίσεις;*
- *Τι συναισθήματα σας προκάλεσαν αυτές οι δύο διαφημίσεις;*

2^η συνάντηση (2 ώρες)

Ξεκινώντας το μάθημα, ρωτάμε τους εκπαιδευόμενους/ες αν αντιλαμβάνονται τα χαρακτηριστικά της έμφυλης βίας. Έπειτα, μέσω της παρουσίασης του Power Point παρουσιάζουμε και συζητάμε αναλυτικότερα με τους/τις μαθητές/τριες τι αντιλαμβάνονται πως χαρακτηρίζουμε έμφυλη βία, αλλά και με ποιες μορφές συναντάται

και αφιερώνουμε λίγο χρόνο ώστε να συζητήσουμε μαζί τους, τα χαρακτηριστικά της κάθε μορφής βίας.

Ως επέκταση, θα αναφερθούμε στις διαφορές του κοινωνικού και του βιολογικού φύλου, με σκοπό να συζητήσουμε για τις ανισότητες τόσο κατά των γυναικών, όσο και κατά των ομοφυλόφιλων. Αφού ολοκληρώσουμε αυτό το σκέλος της συζήτησης, θα χωρίσουμε τον πίνακα σε δυο μέρη. Στο κάθε μέρος καταγράφουμε τα εξής ερωτήματα:

- Πώς κατά την δική σας άποψη, επηρεάζει η έμφυλη βία τα θύματα;
- Ποιες μορφές βίας πιστεύετε πως συναντάμε στην καθημερινότητα μας;

Τις πληροφορίες για την Έμφυλη Βία, το **κοινωνικό**¹ και το **βιολογικό**² φύλο τις εντοπίσαμε στο *Youth4Youth: Εκπαιδευτικό Εγχειρίδιο για Ενδυνάμωση των Νέων για την Πρόληψη της Έμφυλης Βίας μέσω Αλληλοδιδασκτικής προσέγγισης*, των Άρτεμις Πάνα και Στάλω Λέστα. URL: http://www.antiviolence-net.eu/Manual_Youth4Youth.pdf

Έπειτα, ζητάμε από τους/τις μαθητές/τριες, μέσω καταγισμού ιδεών, να μας απαντήσουν σε αυτά τα ερωτήματα, ενώ εμείς θα καταγράφουμε τις απαντήσεις τους στην αντίστοιχη στήλη.

Σε αυτή τη φάση θα αναφερθούμε και στον όρο «**ομοφοβία**» και στην ανάλυσή του μέσω συζήτησης. Ανά στιγμές θα διακόπτουμε την συζήτηση και θα προβάλλουμε στους/τις μαθητές/τριες διαφημίσεις που σχετίζονται με ομοφυλόφιλους και γενικότερα με την διαφορετικότητα, με σκοπό να ευαισθητοποιηθούν και να κατανοήσουν την θέση της συγκεκριμένης κοινωνικής ομάδας. Αξίζει να αναφερθεί πως το διαφημιστικό σποτ της Lacta στοχεύει ακριβώς σε όσα προαναφέρθηκαν, αλλά επικεντρώνεται κυρίως στα «διαφορετικά ζευγάρια». Αφού ολοκληρωθεί η συζήτηση, θα παρουσιάσουμε στους/τις μαθητές/τριες έναν πίνακα (πηγή: Youth4Youth, http://www.antiviolence-net.eu/Manual_Youth4Youth.pdf) με τις συνέπειες που προξενεί η ΕΒ στους πληγέντες (Πίνακας 3).

- Lacta - #ActForLove: https://www.youtube.com/watch?v=L6-8waUVHRC&ab_channel=Lacta
- OREO Proud Parent: https://www.youtube.com/watch?v=EpflLkISG2dQ&ab_channel=OREOCookie
- Doritos - The best gift: https://www.youtube.com/watch?v=OouiZHEC9do&ab_channel=AlfredVerhoeven

3^η συνάντηση (1 ώρα)

¹ Οι ρόλοι και οι ευθύνες που αναθέτει η κοινωνία ανάλογα με το βιολογικό φύλο, π.χ. τα κορίτσια και τα αγόρια δεν γεννιούνται γνωρίζοντας πώς πρέπει να ντύνονται, να μιλάνε ή να σκέφτονται, αλλά επηρεάζονται μέσω της κοινωνικοποίησης με την οικογένεια, τους συνομήλικους κ.ά.

² Βιολογικά χαρακτηριστικά που έχουν εκ γενετής τα δύο φύλα, π.χ. οι άνδρες δεν μπορούν να θηλάσουν, οι γυναίκες έχουν έμμηνο ρύση κ.ά.

Χωρίζουμε τους/τις εκπαιδευόμενους/ες σε δύο ομάδες και ορίζουμε μια τριμελής επιτροπή. Οι μαθητές θα κληθούν να έρθουν αντιμέτωποι μέσω **debate**, με θέμα «*Τα στερεότυπα στην διαφήμιση*». Πηγές έμπνευσης θα αποτελέσουν οι διαφημίσεις που συναντήσαμε ως τώρα. Η πρώτη ομάδα θα τεθεί ουσιαστικά υπέρ των στερεοτύπων (να υποστηρίξουν δηλαδή ότι είναι σωστά αυτά τα πρότυπα), ενώ η δεύτερη ομάδα θα κληθεί να υποστηρίξει το αντίθετο, με απώτερο σκοπό να εξασκηθούν στην επιχειρηματολογία κατά την διάρκεια της δραστηριότητας. Οι μαθητές/τριες θα έχουν στη διάθεση τους 15- 20 λεπτά να καταγράψουν και να συζητήσουν μεταξύ τους τα επιχειρήματά τους και στην συνέχεια 25-30 για την υλοποίηση του debate. Στο τέλος αυτής της δραστηριότητας, η τριμελής επιτροπή θα κληθεί να αποφασίσει ποια ομάδα «νίκησε».

4^η συνάντηση (2 ώρες)

Σε αυτό το σημείο, μετακινούμαστε στην αίθουσα των Η/Υ και χωρίζουμε τους/τις μαθητές/τριες σε πέντε ομάδες των τεσσάρων ατόμων. Δίνουμε στην κάθε ομάδα να παρακολουθήσει και να παρατηρήσει ένα βίντεο και δύο εικόνες (από αυτά που προβλήθηκαν στην 1^η συνάντηση). Τους μοιράζουμε φύλλα εργασιών (βλ. Παράρτημα) και τους ζητάμε να μας απαντήσουν στα εξής:

- *Περιγράψτε το περιεχόμενο της διαφήμισης.*
- *Περιγράψτε τα πρόσωπα που συμμετέχουν.*
- *Σε ποιο καταναλωτικό κοινό απευθύνονται;*
- *Σε τι εξυπηρετεί η χρήση στερεοτύπων;*
- *Να καταγράψετε τα συναισθήματα που σας δημιούργησε η διαφήμιση.*
- *Ποια μηνύματα σας μετέδωσε η παρούσα διαφήμιση;*
- *Πώς θα θέλατε να είναι αυτά τα πρόσωπα;*

Οι μαθητές/τριες θα έχουν στην διάθεση τους μία ώρα στην αίθουσα Η/Υ. Οι απαντήσεις θα τοποθετηθούν σε ένα αρχείο μορφής Power Point, που θα πρέπει να εισάγουν το βίντεο και τις εικόνες που τους δόθηκαν. Έπειτα, θα πρέπει να παρουσιάσουν στην ολομέλεια δύο από τις διαφημίσεις που κλήθηκαν να αναλύσουν. Ως κλείσιμο, θα ζητήσουμε από τους μαθητές/τριες, μέσω καταγίγισμού ιδεών, να μας αναφέρουν πιθανούς, κατά την γνώμη τους, τρόπους αντιμετώπισης της έμφυλης βίας.

5^η δραστηριότητα (1 ώρα)

Στο σημείο αυτό, χωρίζουμε ξανά τους/τις εκπαιδευόμενους/ες σε τέσσερις ομάδες. Έμπνευσμένοι/ες από τις διαφημίσεις που παρακολουθήσαμε και συζητήσαμε, καλούνται να δημιουργήσουν εξ ολοκλήρου τρεις διαφημίσεις: μια τηλεοπτική και δύο αφίσες.

Η πρώτη πρέπει να περιλαμβάνει ΕΒ, η δεύτερη δε θα πρέπει να φανερώνει σημάδια ΕΒ και η τρίτη να αντιστρέφει τους ρόλους μεταξύ ανδρών και γυναικών (δηλ. αντιστροφή των στερεοτύπων). Για την τρίτη διαφήμιση, θα τους παρουσιάσουμε δύο εικόνες για να κατανοήσουν τι ακριβώς θέλουμε να πετύχουμε (εικόνες 12 & 13). Πριν αρχίσουν την δημιουργία των διαφημίσεών τους, θα μοιράσουμε στην κάθε ομάδα ένα

φύλλο που θα καταγράφει τα βασικά χαρακτηριστικά της διαφήμισης (που συναντήσαμε σε προηγούμενη συνάντηση), για να έχουν την δυνατότητα να ανατρέξουν αν χρειαστεί. Ας αναφέρουμε επίσης, πως οι μαθητές θα έχουν την δυνατότητα να επιλέξουν ποια διαφήμιση θα είναι τηλεοπτικού χαρακτήρα και ποιες σε μορφή αφίσας. Οι μαθητές/τριες, θα έχουν ένα περιθώριο 2-3 ημερών για να οργανώσουν το περιεχόμενο των διαφημίσεων τους.

Πηγή εικόνων: <https://tomov.gr/2018/07/17/oi-andres-einai-gia-tin-koyzina-quot-fotografos-antistrefei-tis-sexistikes-diafimiseis-toy-1950-se-varos-ton-andron/>

6^η συνάντηση (2 ώρες)

Οι εκπαιδευόμενοι/ες θα παρουσιάσουν στην ολομέλεια τις διαφημίσεις τους και θα ακούσουν τα σχόλια των υπολοίπων μαθητών/τριών. Έπειτα, θα μαγνητοσκοπήσουμε τις τηλεοπτικές διαφημίσεις των ομάδων και θα παρουσιάσουμε όλες τις διαφημίσεις στην ολομέλεια της σχολικής μονάδας, με σκοπό την ενημέρωση του συνόλου της έμφυλης βίας και την εξάλειψή της.

Παράρτημα Α

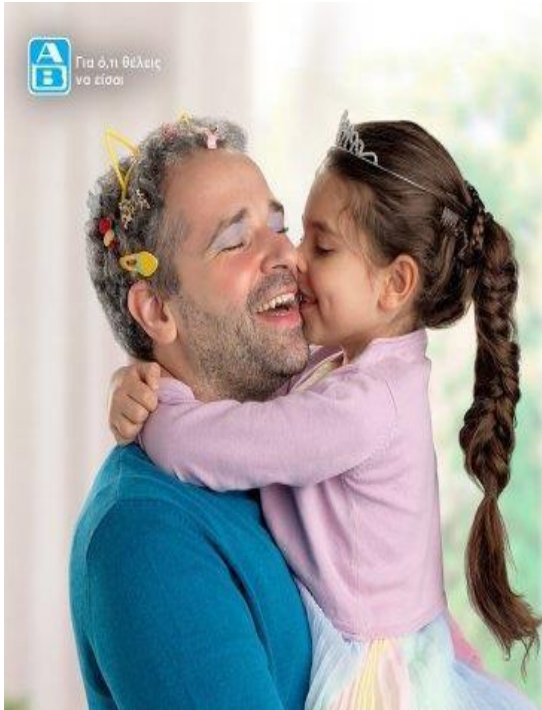
Εικόνα 1

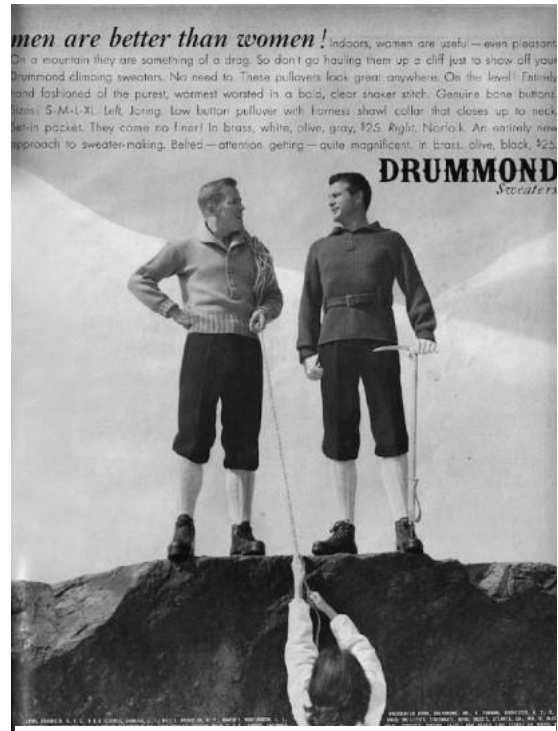
Εικόνα 2

Εικόνα 3

Εικόνα 4

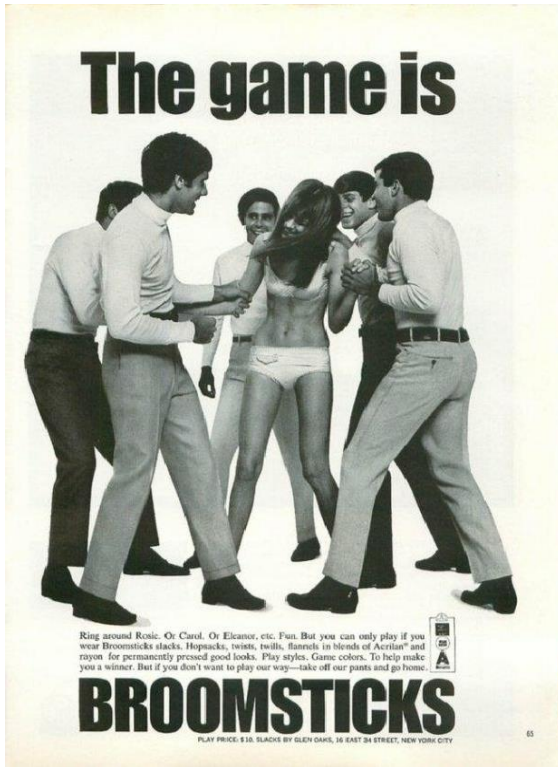
Εικόνα 5

Εικόνα 6

Εικόνα 7

Εικόνα 8

Εικόνα 9

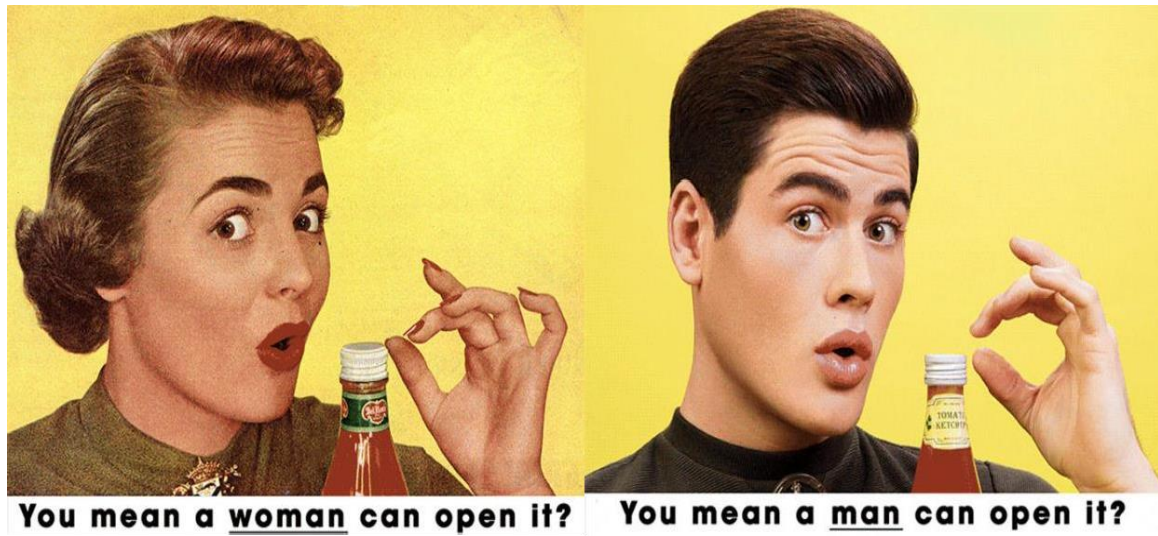
Εικόνα 10

Εικόνα 11

Εικόνα 12

Εικόνα 13

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ	
<u>Σλόγκαν:</u> Μια διασκεδαστική, σύντομη και εύκολη να τη θυμόμαστε. Συνθηματική φράση που έχει σχέση με την εικόνα, με το όνομα του προϊόντος ή με το βασικό προτέρημά του.	
Μια «ζωντανή» <u>εικόνα</u> με έντονα χρώματα	
<u>Το όνομα του προϊόντος</u> και <u>της μάρκας</u> του (δεν υπάρχουν πάντα και τα δύο).	
Ένα μικρό κείμενο που περιγράφει το προϊόν και μας ενημερώνει για αυτό.	
Συγκινησιακό Στοιχείο (υγεία, φόβο, ασφάλεια).	
Δημοφιλή Πρόσωπα	
Ήρωες: παιδιά- γονείς	
Χιούμορ	<i>Πίνακας 1</i>

ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ
Μουσική
Δράση/ Πλοκή
Η μουσική και η πλοκή, αυξάνουν το <u>συγκινησιακό στοιχείο</u> .
Μέσω της πλοκής, δεν υπάρχουν πολλές φορές τα γραπτά κείμενα, όπως γίνεται σε μια διαφημιστική αφίσα, αλλά <u>προφορικές αναφορές</u> . Συνήθως, μέσω της δράσης, αναφέρονται από τους ήρωες του διαφημιστικού βίντεο.
<i>Πίνακας 2</i>

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΕΜΦΥΛΗΣ ΒΙΑΣ ΣΕ ΝΕΑΡΑ ΑΤΟΜΑ

✂ Σωματικά τραύματα	✂ Χαμηλή ακαδημαϊκή επίδοση
✂ Κατάθλιψη	✂ Διαταραχή μετατραυματικού στρες (PTSD)
✂ Άγχος	✂ Διαταραχές ύπνου
✂ Κοινωνική απόσυρση	✂ Δυσκολίες στη δημιουργία κοινωνικών σχέσεων
✂ Απώλεια αυτοπεποίθησης και αυτοεκτίμησης	✂ Εγκυμοσύνη
✂ Αυτοτραυματισμοί	✂ Σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα
✂ Ανθυγιεινές διατροφικές συνήθειες (απώλεια βάρους, ανορεξία)	✂ Ριψοκίνδυνη ή ανάρμοστη συμπεριφορά
✂ Πολλές απουσίες από το σχολείο	✂ Αυτοκτονικός ιδεασμός και απόπειρες αυτοκτονίας
✂ Έλλειψη συγκέντρωσης στην τάξη	✂ Θάνατος

Πίνακας 3

Φύλλο Εργασίας

- Αποδώστε το περιεχόμενο της διαφήμισης.

.....
.....
.....

- Περιγράψτε τα πρόσωπα που συμμετέχουν.

.....
.....
.....

- Σε ποιο καταναλωτικό κοινό απευθύνονται;

.....
.....
.....

- Σε τι εξυπηρετεί η χρήση στερεοτύπων;

.....
.....
.....

- Να καταγράψετε τα συναισθήματα που σας δημιούργησε η διαφήμιση.

.....
.....
.....

- Ποια μηνύματα σας μετέδωσε η παρούσα διαφήμιση;

.....
.....
.....

- Πώς θα θέλατε να είναι αυτά τα πρόσωπα;

.....
.....
.....

B. Περιβαλλοντικές Καταστροφές ανά τον κόσμο

1.1. Κύρια ιδέα

Έμπνευση για την παρούσα διδακτική πρόταση αποτέλεσαν οι φυσικές καταστροφές ανά τον κόσμο, αλλά και οι καταστροφές που δημιουργήθηκαν μέσω της ανθρώπινης παρέμβασης. Μέσω αυτής της πρότασης, επιθυμούμε να ενημερώσουμε τους/τις μαθητές/τριες για την σημαντικότητα αυτών των καταστροφών και την επιρροή τους στην ζωή μας. Με αφορμή αυτήν την θεματολογία θα αναφερθούμε και στους όρους: *εθελοντισμός αγαθοεργία, αλληλεγγύη, φιλανθρωπία και αιμοδοσία*. Όλα τα παραπάνω θα βασίζονται σε ειδησεογραφικά άρθρα και οι μαθητές θα κληθούν να δομήσουν και ένα άρθρο μικρής έκτασης.

1.2. Στόχοι Γενικοί

Οι μαθητές θα πρέπει να:

- Να διαχωρίζουν τις μορφές των φυσικών καταστροφών.
- Να εργάζονται σε ομάδες.
- Να αναπτύξουν την κριτική τους σκέψη.
- Να βελτιώσουν στην προφορική και γραπτή τους έκφραση.
- Να είναι σε θέση να δημιουργούν παρουσιάσεις Power Point.

Ειδικοί

- Να είναι σε θέση να αναλύουν ραβδογράμματα.
- Να γνωρίσουν τα βασικά χαρακτηριστικά του ειδησεογραφικού άρθρου και την δομή της αντεστραμμένης πυραμίδας.
- Να είναι σε θέση να συντάσσουν το δικό τους άρθρο.

1.3. Μαθησιακό πλαίσιο

Γραμματισμοί

- Γλωσσικός
- Μαθηματικός
- Πληροφορικός
- Περιβαλλοντικός
- Κοινωνικός
- Κριτικός

Χρόνος

Υπολογίζεται πως θα χρειαστούν 10-11 ώρες

Εκπαιδευτικοί μέθοδοι

- Εταιρική
- Ομαδοσυνεργατική
- Διάλογος
- Καταιγισμός ιδεών

Τεχνικά μέσα

- Υπολογιστής
- Power Point
- Προβολέας
- Φύλλα εργασίας
- Βίντεο και εικόνες

1.4. Διδακτικό πλάνο

1^η συνάντηση (Αφόρμηση- 2 ώρες)

Αρχικά, ρωτάμε τους εκπαιδευόμενους αν γνωρίζουν την διαφορά μεταξύ **φυσικού κινδύνου**³ και **φυσικής καταστροφής**⁴ και έπειτα τους παρουσιάζουμε ένα σχεδιάγραμμα αναλύοντας τη σημασία κάθε όρου. Επίσης, ταξινομούμε τις φυσικές καταστροφές και συζητάμε το περιεχόμενο της κάθε κατηγορίας.

Πηγή: <https://www.mirc.ntua.gr/natural-disasters-metsovo/natural-disasters>

Στην συνέχεια, παρουσιάζουμε στους μαθητές ένα ραβδόγραμμα του ΟΗΕ (βλ. εικόνα 1) όπου είναι καταγεγραμμένος ο αριθμός των φυσικών καταστροφών ανά τύπο καταστροφής από το 1980 έως το 2008. Έπειτα, θα συζητήσουμε και θα αναλύσουμε με τους μαθητές τα αποτελέσματα που παρουσιάζονται στο ραβδόγραμμα. Με αφορμή αυτό το ραβδόγραμμα, θα θέσουμε ορισμένα προφορικά ερωτήματα για να «διαβάσουμε» τις πληροφορίες του:

- *Ποια φυσική καταστροφή έχει συναντηθεί περισσότερες φορές και ποια λιγότερες;*
- *Ποια ήπειρος έχει τις περισσότερες φυσικές καταστροφές και ποια τις λιγότερες;*
- *Είναι οι άνθρωποι υπαίτιοι για τέτοιου είδους καταστροφές;*
- *Ποιες καταστροφές μπορεί να προκαλέσει ο άνθρωπος;*
- *Ποιες συνέπειες έχουν τέτοιου είδους καταστροφές;*

³.Μια φυσική διεργασία ή φαινόμενο που μπορεί να βλάψει τους ανθρώπους.

⁴ Η ονομασία είναι παραπλανητική καθώς δεν γίνονται καταστροφές χωρίς την συμμετοχή του ανθρώπου.

Πηγή:

<https://www.preventionweb.net/english/professional/statistics/index.php?o=title&o2=ASC&cid=&rid=0&tid=0&hid=&ps=50&pg=2>

Τέλος, θα παρουσιάσουμε και θα αναλύσουμε τις ορολογίες: εθελοντισμός, φιλανθρωπία, αγαθοεργία, και αλληλεγγύη, με σκοπό την κατανόηση και την σημαντικότητα αυτών των εννοιών στην καθημερινότητα μας. Όταν ολοκληρωθεί η συζήτηση, θα τους ρωτήσουμε την άποψη τους για τον **εθελοντισμό**. Με αφορμή την όλη συζήτηση, θα οργανώσουμε όλοι μαζί μια ομάδα εθελοντών, με σκοπό να συλλεχθούν τρόφιμα, ρούχα, αίμα κλπ. ώστε να τα δωρίσουμε σε κάποιο σύλλογο.

Πηγή:

Γκόβας, Ν. & Κύδρη, Π. (2014). Ο εθελοντισμός στο σχολείο προκαταρκτική μελέτη. (σσ. 3-5)http://ethelontismospaideia.gr/wp-content/uploads/2015/08/%CE%9C%CE%B5%CE%BB%CE%AD%CF%84%CE%B7-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%BF%CE%BD-%CE%95%CE%B8%CE%B5%CE%BB%CE%BF%CE%BD%CF%84%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C_2015_1_12.pdf

2^η συνάντηση (2 ώρες)

Την πρώτη ώρα της συνάντησης, θα κάνουμε μια σύντομη επανάληψη σε όσα αναφέρθηκαν στην προηγούμενη συνάντηση σχετικά με τις φυσικές και τις ανθρώπινες καταστροφές. Παρουσιάζουμε φωτογραφικό υλικό (βλ. εικόνες 2-6, παράρτημα) από διάφορες καταστροφές ανά τον κόσμο και ζητάμε από τους εκπαιδευόμενους να μας περιγράψουν τα συναισθήματα που τους δημιουργούνται.

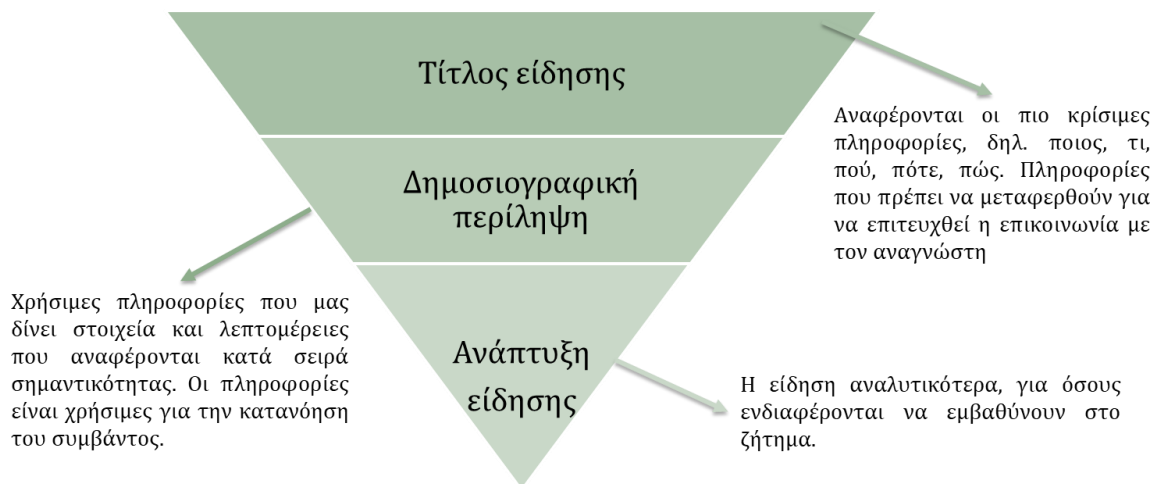
Πηγές εικόνων:

- <https://politis.com.cy/politis-news/indonesia-proeidopoiisi-gia-tsoynami-meta-ton-ischyro-seismo-ton-7-4-vathmon/>

- <https://www.zougla.gr/kosmos/article/elvetia-dio-atoma-pou-ixan-8afti-kato-apo-xionostivada-so8ikan-xari-stous-skilous-tous>
- <https://parallaximag.gr/featured/afstralia-isos-megalyteri-oikologiki-katastrofi-tou-21ou-aiona>
- <https://www.to10.gr/ten-files/stories/373289/sismos-panithas-19-chronia-apo-ti-megali-katastrofi/>

Αφού απαντήσουν οι μαθητές/τριες, θα τους/τις ζητήσουμε να μας αναφέρουν πιθανούς τρόπους αντιμετώπισης των καταστροφών, μέσω καταγιισμού ιδεών και εμείς τους καταγράφουμε στον πίνακα.

Την δεύτερη ώρα της συνάντησης, παρουσιάζουμε στον πίνακα δύο ειδησεογραφικά άρθρα (βλ. Άρθρο 1 και Άρθρο 2). Έπειτα, ζητάμε από τους εκπαιδευόμενους να εντοπίσουν ορισμένες ομοιότητες μεταξύ των άρθρων. Αφού μας έχουν αναφέρει μερικά πράγματα οι μαθητές, προβάλλουμε στον πίνακα τα βασικά χαρακτηριστικά των άρθρων ως προς τη δομή, το ύφος και τη γλώσσα, αλλά και την δομή της αντεστραμμένης πυραμίδας.

Πηγή: <https://vanseodesign.com/inverted-pyramid-journalism/>

3^η συνάντηση (1 ώρα)

Στην διδακτική ώρα, θα μοιράσουμε στους/τις μαθητές/τριες ένα άρθρο με θέμα την **αιμοδοσία** (βλ. παράρτημα). Η αφορμή για την ανάλυση του όρου αυτού, θα γίνει με σκοπό οι μαθητές/τριες να καταλάβουν πως κάθε μορφής βοήθεια μπορεί να βοηθήσει τους πληγέντες τέτοιων καταστάσεων, αλλά και κάθε συνάνθρωπό μας καθημερινά. Εξάλλου, αυτό θα αναπτυχθεί και παρακάτω με την ανάπτυξη των υπόλοιπων όρων.

Θα ζητήσουμε από τους/τις εκπαιδευόμενους/ες, καθώς διαβάζουν το άρθρο, να υπογραμμίζουν τα σημεία που τους φαίνονται άξια συζήτησης, ώστε να αναπτύξουν την κριτική τους ανάγνωση. Έπειτα, θα συζητήσουμε τα σημεία που έκαναν εντύπωση στους μαθητές και θα συσχετίσουμε την αιμοδοσία με τον εθελοντισμό. Τέλος, θα ξανά αναφερθούμε στην δομή της αντεστραμμένης πυραμίδας και θα εντοπίσουμε τα αντίστοιχα στοιχεία μέσα στο κείμενο.

4^η συνάντηση (2 ώρες)

Χωρίζουμε τους μαθητές σε πέντε ομάδες και καταγράφουμε στον πίνακα ορισμένες γνωστές καταστροφές, όπως: Φωτιά στο Μάτι, Λιώσιμο των πάγων, Φωτιά στον Αμαζόνιο, Τυφώνας Κατρίνα, Ηφαίστειο Γουατεμάλας. Αναθέτουμε στην κάθε ομάδα μια από τις καταστροφές. Ζητάμε από τους/τις μαθητές/τριες να μεταφερθούν στην αίθουσα Η/Υ και:

- *Να βρουν 2-3 άρθρα για την αντίστοιχη καταστροφή.*
- *Να συλλέξουν εικόνες και βίντεο,*
- *Να εντοπίσουν πιθανά αίτια*
- *Να δημιουργήσουν έναν πίνακα, στον οποίο θα αναγράφονται ορισμένες μεταβλητές (απώλειες, καταστροφές, κόστος ζημιών)*

Ας σημειωθεί πως θα δώσουμε 2-3 μέρες περιθώριο στους μαθητές να συλλέξουν και να οργανώσουν τις πληροφορίες τους σε ένα PowerPoint, ώστε να μας παρουσιάσουν τις προσπάθειές τους.

5^η συνάντηση (1 ώρα)

Σε αυτή τη συνάντηση, οι ομάδες θα μας παρουσιάσουν τις εργασίες τους. Η κάθε ομάδαθα έχει στην διάθεσή της περίπου 10 λεπτά για την παρουσίασή της.

6^η συνάντηση (1 ώρα)

Χωρίζουμε τους/τις μαθητές/τριες σε ομάδες ανά θρανίο, δηλ. τους βάζουμε να δουλέψουν εταιρικά. Στις μισές ομάδες μοιράζουμε ένα άρθρο για την πυρηνική καταστροφή στο Τσέρνομπιλ το 1986 και στις υπόλοιπες ένα άρθρο για τον σεισμό του Πακιστάν το 2008 (βλ. παράρτημα).

Από τις ομάδες με το άρθρο για το Τσέρνομπιλ θα ζητηθεί να απαντήσουν στα εξής ερωτήματα:

- *Πότε και πού έγινε η καταστροφή;*
- *Ποια ήταν τα αίτια της καταστροφής;*
- *Πότε δόθηκαν τα πρώτα σημάδια;*
- *Υπήρξαν πολλές απώλειες εξαιτίας αυτής της καταστροφής;*
- *Το εργοστάσιο ξαναλειτούργησε;*

Από τις ομάδες με το άρθρο για το Πακιστάν, θα ζητηθεί να απαντήσουν στα εξής ερωτήματα:

- *Δόθηκε σε όλες τις περιοχές η ίδια βοήθεια;*
- *Επηρέασε η καταστροφή τις σχέσεις Πακιστάν- Ινδίας; Αν ναι, με ποιον τρόπο;*
- *Τι καταστροφές δημιουργήθηκαν από τον σεισμό;*
- *Πως βοήθησε το BBC τους πληγέντες;*

Οι εκπαιδευόμενοι/ες θα έχουν 20 λεπτά να επεξεργαστούν τα κείμενα ου τους δόθηκαν και την υπόλοιπη ώρα θα συζητήσουμε όλοι μαζί τις απαντήσεις που έδωσαν στα ερωτήματα.

7^η συνάντηση (2 ώρες)

Στην πρώτη διδακτική ώρα, οι μαθητές/τριες καλούνται να γράψουν ατομικά ένα άρθρο για μια περιβαλλοντική καταστροφή της περιοχής που ζουν (π.χ. εργοστάσιο λιγνίτη) ή για μια φυσική καταστροφή που πιθανώς έζησαν. Μόλις ολοκληρώσουν,μαζεύουμε τα άρθρα τους.

Κατά την έναρξη τη δεύτερης ώρας, καταγράφουμε μια από τις εκθέσεις στον πίνακα, χωρίς να αναφέρουμε ποιανού είναι το κείμενο και προβαίνουμε σε συντακτικές, ορθογραφικές και κυρίως νοηματικές και δομικές- διορθώσεις όλοι μαζί. Τέλος, ανακεφαλαιώνουμε τα βασικά χαρακτηριστικά του άρθρου.

Παράρτημα Β

Εικόνα 2.

Εικόνα 3.

Εικόνα 4.

Εικόνα 5.

Εικόνα 6.

Άρθρο 1 :«Πυρκαγιές: Οικολογική καταστροφή με περισσότερα από 650.000 στρέμματα καμένα σε όλη τη χώρα»

Έως το μεσημέρι της Κυριακής 8 Αυγούστου είχαν καεί περίπου 460.000 στρέμματα στην Εύβοια, 80.000 στρέμματα στην Αττική και 110.000 στρέμματα στη Λακωνία, ανεβάζοντας το σύνολο των καμένων εκτάσεων τουλάχιστον στα 650.000 στρέμματα.

Με δεδομένο ότι οι πυρκαγιές στην Εύβοια συνεχίζουν να καίνε, αυτή η εκτίμηση είναι πολύ πιθανό να μεταβληθεί τις επόμενες ημέρες, σύμφωνα με το meteo του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών (ΕΑΑ).

Περίπου στις 12:20 της Κυριακής ο ευρωπαϊκός περιβαλλοντικός δορυφόρος Sentinel-2 κατέγραψε εικόνες υψηλής ανάλυσης από τις καμένες περιοχές σε Εύβοια, Αττική και Λακωνία, βοηθούμενος από τις ανέφελες συνθήκες που επικράτησαν στη χώρα. Το Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών επεξεργάστηκε αυτές τις εικόνες, ώστε να εκτιμήσει το μέγεθος των καμένων εκτάσεων και κατέληξε στις παραπάνω εκτιμήσεις.

Από την άλλη πλευρά, η χαρτογράφηση από την επιχειρησιακή μονάδα BEYOND του ΕΑΑ της καμένης έκτασης με βάση την εικόνα του ευρωπαϊκού δορυφόρου Sentinel-2 οδήγησε στην εκτίμηση ότι η καμένη έκταση στην Αττική υπολογίζεται σε περίπου 68.000 στρέμματα, κάπως μικρότερη από την εκτίμηση του meteo για 80.000 στρέμματα.

Σύμφωνα με τις έως τώρα εκτιμήσεις του Πληροφοριακού Συστήματος για τις Δασικές Πυρκαγιές στην Ευρώπη, στην Εύβοια περίπου το 38% των καμένων περιοχών είναι δασικές εκτάσεις και το 24% άλλες φυσικές εκτάσεις, στην Αττική το ποσοστό των δασικών εκτάσεων ανέρχεται σε 37% περίπου και των λοιπών φυσικών εκτάσεων σε περίπου 34%, ενώ στη Λακωνία το 7% ήταν δασικές εκτάσεις και το 55% άλλες φυσικές εκτάσεις.

09/08/2021

Πηγή: <https://www.protothema.gr/>

Άρθρο 2: «Ταϊλάνδη : 15 χρόνια μετά το φονικό τσουνάμι εκατοντάδες θύματα δεν έχουν ταυτοποιηθεί»

Δεκαπέντε χρόνια μετά το τσουνάμι που δημιουργήθηκε στον Ινδικό Ωκεανό και προκάλεσε τον θάνατο περισσότερων από 230.000 ανθρώπων, στις 26 Δεκεμβρίου 2004, ένα εμπορευματοκιβώτιο που φυλάσσεται σε αστυνομικό τμήμα της νότιας Ταϊλάνδης μαρτυρά την ύπαρξη πολλών εκατοντάδων θυμάτων, τα λείψανα των οποίων δεν έχουν ακόμη ταυτοποιηθεί.

Μέσα σε αυτό υπάρχουν και προσωπικά αντικείμενα: πορτοφόλια, έγγραφα, ηλεκτρονικά είδη, όλα μέσα σε σακούλες και σημειωμένα ως στοιχεία, τα οποία η αστυνομία ελπίζει πως κάποια στιγμή θα βοηθήσουν στην ταυτοποίηση των θυμάτων που έχουν ταφεί σε κοντινούς τάφους που ξεχωρίζουν μόνο από έναν αριθμό.

«Υπάρχουν ακόμη συγγενείς των θυμάτων, κοντά ή μακριά, που εξακολουθούν να ελπίζουν ότι θα βρουν τους δικούς τους ανθρώπους», δήλωσε ο συνταγματάρχης Κεμαρίν Χασίι, αναπληρωτής διοικητής της αστυνομίας της περιοχής Τακούα Πα, μία από αυτές που επλήγησαν περισσότερο από το τσουνάμι.

Το τσουνάμι αυτό, που προκλήθηκε από έναν τεράστιο σεισμό των 9,1 βαθμών, προκάλεσε τον θάνατο περισσότερων 230.000 ανθρώπων καθώς κύματα ύψους έως και 17,4 μέτρων έφτασαν στις ακτές περισσότερων από 12 χωρών, σε κάποιες περιπτώσεις σβήνοντας από τον χάρτη ολόκληρες κοινότητες.

Στην Ταϊλάνδη περισσότεροι από 5.000 άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους, με την ειδική υπηρεσία που συστάθηκε για την ταυτοποίηση των θυμάτων να καταφέρνει να ταυτοποιήσει περισσότερα από 3.600 πτώματα σε διάστημα δύο ετών, η μεγαλύτερη και πιο επιτυχημένη αυτού του είδους επιχείρηση που έχει πραγματοποιηθεί μέχρι στιγμής..

«Αν είμαστε αρκετά αποφασισμένοι και έτοιμοι να επαναλειτουργήσουμε τις υπηρεσίες μας, πιστεύω ότι κάποια από τα 340 μη ταυτοποιημένα πτώματα θα μπορέσουν να ταυτοποιηθούν», εξήγησε ο συνταγματάρχης Κεμαρίν .

16/12/2019

Πηγή: <https://www.in.gr/>

«Η εθελοντική αιμοδοσία μπορεί να σώσει παραπάνω από μία ζωή μέσα σε μερικά λεπτά»

Χρειάζονται μόνο μερικά λεπτά για να σώσει κανείς μία ζωή. Μερικά λεπτά, για να πραγματοποιηθεί μία πράξη αγάπης, προσφοράς, αλληλεγγύης, από έναν άνθρωπο σε έναν άλλον: η διαδικασία της αιμοδοσίας είναι απλή, ασφαλής και ανώδυνη.

Το αίμα είναι ίσως το μοναδικό δώρο της ζωής που κάθε ένας από εμάς έχει άφθονο. Το αίμα ενός αιμοδότη μπορεί να κάνει τη διαφορά μεταξύ ζωής και θανάτου ενός συνανθρώπου του που το έχει άμεσα ανάγκη - μία ανάγκη που δε σταματά ποτέ. Η μετάγγιση αίματος, λοιπόν, αποτελεί τον συνδετικό κρίκο σε μία αλυσίδα ζωής που οφείλουμε να είμαστε μέρη της.

[...] Διανύοντας μία εξαιρετικά δύσκολη εποχή, λόγω της πανδημίας του Covid-19, η ανάγκη για αιμοδοσία είναι μεγαλύτερη από ποτέ. Το αίσθημα της αλληλεγγύης για τους συνανθρώπους μας είναι κάτι που όλοι έχουμε μέσα μας - και οι τελευταίοι μήνες μας απέδειξαν πως έχει πολύ μεγαλύτερη δύναμη απ' όσο νομίζαμε. Γι' αυτό και οφείλουμε να βοηθήσουμε. Μικρή ποσότητα από το αίμα μας, μπορεί να σώσει μία ζωή και ταυτόχρονα να συνεισφέρει σε έναν πολύ σημαντικό σκοπό. [...]

Οι εγκαταστάσεις του Ε.ΚΕ.Α. βρίσκονται στην περιοχή των Θρακομακεδόνων, στον ίδιο χώρο που βρίσκονται και οι εγκαταστάσεις του εργοστασίου κλασματοποίησης πλάσματος. Το Ε.ΚΕ.Α. αποτελεί την πιο σοβαρή και αξιόπιστη προσπάθεια των τελευταίων δεκαετιών για την άρτια, σταδιακή και επιστημονικά αποδεκτή αναδιοργάνωση της αιμοδοσίας στην Ελλάδα.

Το όραμα του κέντρου, είναι να γίνει η εμπειρία της αιμοδότησης πιο αποτελεσματική, αλλά και πιο προσιτή. Οι υπηρεσίες του να παρέχουν υψηλής ποιότητας αιμοδοσιακή υγειονομική περίθαλψη επιτυγχάνοντας τον στόχο της αυτάρκειας αίματος και παραγώγων του σε εθνικό επίπεδο, αλλά και σε εγχώριο, σύμφωνα με τις εκάστοτε ιδιαιτερότητες. Φέτος, λοιπόν, αλλάζουμε μαζί με τον πλανήτη που αλλάζει γύρω μας. Δείχνουμε αλληλεγγύη και βοηθάμε εκείνους που το έχουν ανάγκη, με κανένα κόστος - παρά μόνο μερικά λεπτά απ' τον χρόνο μας.

21/10/2020

Πηγή: www.lifo.gr

Άρθρο Α: «Η καταστροφή του Τσερνόμπιλ»

Ήταν ξημερώματα της 26ης Απριλίου 1986 όταν οι εργαζόμενοι στον πυρηνικό σταθμό «Βλαντιμίρ Ίλιτς Λένιν», στο Τσερνόμπιλ της Ουκρανίας, άρχισαν τις προγραμματισμένες εργασίες για ένα πείραμα, που σκοπό είχε να ελέγξει τα συστήματα ασφαλείας, αλλά οδήγησε στο μεγαλύτερο πυρηνικό ατύχημα.

Στο πλαίσιο του πειράματος αυτού, οι τεχνικοί έκλεισαν τα αυτόματα συστήματα ρύθμισης της ισχύος της τέταρτης μονάδας του σταθμού, καθώς και τα συστήματα ασφαλείας, αφήνοντας ωστόσο τον αντιδραστήρα να λειτουργεί με το 7% της ισχύος του. Στη 1:23 το πρωί, η αλυσιδωτή αντίδραση στον τέταρτο αντιδραστήρα προκάλεσε διαδοχικές εκρήξεις, οι οποίες τίναξαν στον αέρα το ατσάλινο κάλυμμα του αντιδραστήρα, βάρους χιλίων τόνων. Τεράστιες ποσότητες ραδιενεργού υλικού σκορπίστηκε στον αέρα, μέσω του οποίου μεταφέρθηκε στις γύρω περιοχές με ταχείς ρυθμούς.

Στις 28 Απριλίου, σουηδικοί σταθμοί παρατήρησης άρχισαν να καταγράφουν υψηλά επίπεδα ραδιενέργειας και απαίτησαν μια εξήγηση. Παρότι η σοβιετική κυβέρνηση αποπειράθηκε αρχικώς να συγκαλύψει το γεγονός, αναγκάστηκε να παραδεχθεί ότι υπήρξε ένα «μικρό ατύχημα».

Επί δέκα ημέρες, τα φλεγόμενα πυρηνικά καύσιμα απελευθέρωναν στην ατμόσφαιρα εκατομμύρια ραδιενεργά στοιχεία, σε ποσότητα που αντιστοιχεί σε 200 βόμβες σαν αυτή της Χιροσίμας. Ραδιενεργός σκόνη απλώθηκε πάνω από την Ευρώπη και μέχρι το Βόρειο Πόλο. Χρειάστηκαν 7.000 τόνοι μετάλλου και 400.000 κυβικά μέτρα σιδηροπαγούς σκυροδέματος, προκειμένου να θαφτούν οι εκατοντάδες τόνοι πυρηνικών καυσίμων και ραδιενεργών συντριμμιών μέσα σε μια σαρκοφάγο.

Επισημως, 31 άνθρωποι πέθαναν λίγο μετά την έκρηξη. Όμως, από το 1986 έως σήμερα έχουν χάσει τη ζωή τους περισσότεροι από 25.000 στρατιώτες και πολίτες από την Ουκρανία, τη Ρωσία, τη Λευκορωσία και άλλες Δημοκρατίες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης, οι οποίοι εστάλησαν στις εργασίες αποκατάστασης του σταθμού. Σύμφωνα με τον ΟΗΕ, περίπου 8,4 εκατομμύρια άνθρωποι στις τρεις αυτές χώρες έχουν εκτεθεί στη ραδιενέργεια, από την οποία έχει μολυνθεί έκταση 150.000 τετραγωνικών χιλιομέτρων, ίση με τη μισή έκταση της Ιταλίας. Τετρακόσιες χιλιάδες άνθρωποι εγκατέλειψαν τις εστίες τους, αλλά περίπου 6 εκατομμύρια εξακολουθούν να ζουν σε μολυσμένες ζώνες.

Οι ακριβείς λόγοι που οδήγησαν σ' αυτή την τραγωδία παραμένουν άγνωστοι. [...] Το μοιραίο εργοστάσιο του Τσερνόμπιλ έκλεισε οριστικά το Δεκέμβριο του 2000, ύστερα από διεθνείς πιέσεις που δέχθηκε η κυβέρνηση της Ουκρανίας και υπό το φόβο νέων πιθανών εκρήξεων στους πεπαλαιωμένους αντιδραστήρες του.

«Σαν σήμερα»,

Πηγή: <https://www.sansimera.gr/articles/86>

Άρθρο Β: «Ινδία και Πακιστάν ενώνουν δυνάμεις»

Μετά από υπεράνθρωπες προσπάθειες, ξεκίνησε και πάλι η διανομή της ανθρωπιστικής βοήθειας στις περιοχές του Πακιστάν και της Ινδίας που έπληξε ο εγκέλαδος, το Σάββατο. Οι καιρικές συνθήκες που δυσχέραιναν το έργο των σωστικών συνεργείων και των οργανώσεων αρωγής βελτιώθηκαν.

Ωστόσο διατυπώνονται και πάλι καταγγελίες για έλλειψη συντονισμού, ενώ οι πλέον απομακρυσμένες περιοχές δεν έχουν λάβει ακόμα καμία βοήθεια. Επιπλέον τα Ηνωμένα Έθνη προειδοποιούν για το κίνδυνο επιδημιών και καλούν το στρατό να επισπεύσει τις διαδικασίες μεταφοράς τροφίμων και φαρμάκων στις πληγείσες περιοχές.

Στην πόλη Μουζαφαραμπάντ, κοντά στο επίκεντρο του σεισμού, δύο άνθρωποι ανασύρθηκαν ζωντανοί από τα χαλάσματα των σπιτιών τους. Η Αμερικανίδα υπουργός Εξωτερικών, Κοντολίζα Ράις, η οποία πραγματοποιεί περιοδεία στην ευρύτερη περιοχή, επισκέφθηκε την πρωτεύουσα του Πακιστάν, Ισλαμαμπάντ για να αξιολογήσει το μέγεθος της καταστροφής. Η κ. Ράις μετά από συναντήσεις με την ηγεσία της χώρας υποσχέθηκε αμερικανική βοήθεια προς τη χώρα σε «αυτές τις δύσκολες ώρες. Θα σταθούμε στο πλευρό σας όχι μόνο σήμερα αλλά και αύριο», είπε.

Περίπου τέσσερα εκατομμύρια άνθρωποι έχουν επηρεαστεί από το σεισμό που στοίχισε τη ζωή σε 23 χιλιάδες άτομα. Τα περισσότερα από τα θύματα εντοπίζονται στο υπό πακιστανική διοίκηση Κασμίρ.

Οι δύο χώρες, Ινδία και Πακιστάν, αποφάσισαν να κάνουν τα πρώτα βήματα για την επανένωση οικογενειών που έχει χωρίσει η γραμμή Ελέγχου που «κόβει» στα δύο το Κασμίρ. Ήταν τους ταξιδιωτικούς περιορισμούς προκειμένου να διευκολύνουν τις οικογένειες. Ένα ακόμα δείγμα βελτίωσης των σχέσεων των δύο πυρηνικών δυνάμεων αποτελεί η πρώτη πτήση που μετέφερε βοήθεια από την Ινδία στο Πακιστάν.

Ο σεισμός που είχε μέγεθος 7.6 βαθμούς της κλίμακας Ρίχτερ γκρέμισε νοσοκομεία και σκότωσε ασθενείς αλλά και ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό. Πολλοί από τους επιζώντες δεν έχουν πρόσβαση σε καθαρό, πόσιμο νερό και είναι εκτεθειμένοι σε μεταδοτικές ασθένειες όπως η ελονοσία, η χολέρα και η ιλαρά.

Ο ανταποκριτής του BBC στην Μπαλακότ, σε μια από τις χειρότερα πληγείσες περιοχές, λέει ότι οι είσοδοι της πόλης είναι μπλοκαρισμένοι με αυτοκίνητα που μεταφέρουν κουβέρτες, τρόφιμα και τέντες, ενώ επιπλέον βοήθεια αναμένεται και με ελικόπτερα. Στην πόλη, οι άστεγοι λεηλατούν φαρμακεία, ενώ δεν λείπουν και οι κλοπές σε σπίτια. Οιαρχές αδυνατούν να διατηρήσουν την τάξη. Μια άλλη ανταποκρίτρια του BBC, η Νοτμίθα Λούθρα μεταδίδει από τη Μουζαφαραμπάντ ότι τέσσερις ημέρες μετά το σεισμό και δεν έχει δει καμία συντονισμένη προσπάθεια για την ανακούφιση των πληγέντων. Ο κόσμος ψάχνει για τρόφιμα και νερό ενώ στους δρόμους κείτονται ανθρώπινες σοροί.

BBC Greek, 12/10/2005

Πηγή: http://www.bbc.co.uk/greek/worldnews/story/2005/10/051012_quake_aid.shtml

Φύλλο Εργασίας Α

- Πότε και πού έγινε η καταστροφή;

.....
.....

- Ποια ήταν τα αίτια της καταστροφής;

.....
.....
.....

- Πότε δόθηκαν τα πρώτα σημάδια;

.....
.....

- Υπήρξαν πολλές απώλειες εξαιτίας αυτής της καταστροφής;

.....
.....
.....

Φύλλο Εργασίας Β

- Δόθηκε σε όλες τις περιοχές η ίδια βοήθεια;

.....
.....

- Επηρέασε η καταστροφή τις σχέσεις Πακιστάν- Ινδίας; Αν ναι, με ποιον τρόπο;

.....
.....
.....

- Τι καταστροφές δημιουργήθηκαν από τον σεισμό;

.....
.....
.....

- Πως βοήθησε το BBC τους πληγέντες;

.....
.....
.....

Συζήτηση

Ασχοληθήκαμε με τη δια βίου και τα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας. Σκοπός μας ήταν η ανάλυση του Αναλυτικού Προγράμματος Σπουδών, των ΔΕΠΠΣ και μέσω αυτών δημιουργήσαμε δυο θεματικές που θα μπορούσαν να υλοποιηθούν σε ΣΔΕ, αλλά και σε άλλα γυμνάσια ή λύκεια.

Διαπιστώσαμε πως οι μαθητές των ΣΔΕ έχουν λόγο και ενεργό ρόλο κατά την διάρκεια της διδασκαλίας τους. Έχουν την ευκαιρία να επιλέγουν τα ζητήματα που επιθυμούν να αναλύσουν, ενώ παράλληλα μέσω αυτών των αναλύσεων αναπτύσσονται ηθικά, νοητικά και πνευματικά. Άλλωστε, λόγω του ώριμου της ηλικίας είναι σε θέση να κρίνουν ποια ζητήματα που συναντούν στην καθημερινότητά τους αξίζει να αναλύσουν.

Μέσω της παιδαγωγικής των πολυγραμματισμών, τους ζητάτε είτε άμεσα είτε έμμεσα να σκέφτονται και να διαβάζουν κριτικά, με αποτέλεσμα να αναπτύσσουν αυτό το εφόδιο και στην κοινωνική τους ζωή, εκτός σχολικού περιβάλλοντος. Σαφώς, κύριο μέλημα των Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας είναι η ανάπτυξη του γλωσσικού γραμματισμού, ο οποίος θα τους διευκολύνει στην καθημερινή τους επικοινωνία, ενημέρωση, αλλά και στην ψυχαγωγία. Εξάλλου, αναπτύσσοντας όλες αυτές τις δεξιότητες, θα μάθουν να συνεργάζονται με άλλους ανθρώπους και να ανταλλάσσουν απόψεις και ιδεολογίες. Οι θεματικές που προτείνουμε σε μορφή πλάνων διδασκαλίας, στοχεύουν να επιτευχθούν όλα όσα προαναφέραμε.

Η Έμφυλη βία και τα Στερεότυπα δυστυχώς συναντιούνται σε τεράστια ποσοστά στις μέρες μας. Ωστόσο, πολλά άτομα δεν είναι ενημερωμένα για αυτήν την μάστιγα. Στόχος μας, λοιπόν, αποτελεί να ενημερωθούν μέσω της διαφήμισης για αυτά ζητήματα που κατακλύζουν την κοινωνία μας λόγω της βίας και των στερεοτύπων. Από την άλλη πλευρά, το ειδησεογραφικό άρθρο χρησιμοποιήθηκε για την ανάλυση των Περιβαλλοντικών καταστροφών ανά τον κόσμο. Οι φυσικές καταστροφές μέσω της παρέμβασης του ανθρώπου και οι φυσικοί κίνδυνοι συναντώνται καθημερινώς. Εμπρησμοί, σεισμοί, λιώσιμο των πάγων, τυφώνες, είναι γεγονότα που πλήττουν τον πλανήτη μας σε τεράστιο βαθμό. Στοχεύσαμε λοιπόν στην ευαισθητοποίηση τους εκπαιδευόμενους μέσα από αυτήν την θεματική και να συμμετάσχουν σε κάθε φύσης εθελοντική ενέργεια.

Βιβλιογραφία

Abrami, P., Bernard, R., Borokhovski, E., Wade, A. (2008). A Review of Educational Research. doi: 10.3102/0034654308326084

Βερβενιώτη, Τ. (2010). Κοινωνικός Γραμματισμός. Στο Χοντολίδου, Ε., & Βεκρής, Λ. (Επιμ.). *Προδιαγραφές Σπουδών για τα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας*. (σσ. 215-242) Αθήνα Ι.Δ.ΕΚ.Ε. Ανακτήθηκε 9 Ιανουαρίου 2021, από http://sde-kardits.kar.sch.gr/wp-content/uploads/2012/03/Odigos_spoudwn.pdf#page=39

Δαγδιλέλης, Β. (2010). Οι Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνιών και ο Πληροφορικός/Τεχνολογικός Εγγραμματισμός. Στο Χοντολίδου, Ε., & Βεκρής, Λ. (Επιμ.). *Προδιαγραφές Σπουδών για τα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας*. (σσ. 135-164) Αθήνα Ι.Δ.ΕΚ.Ε. Ανακτήθηκε 9 Ιανουαρίου 2021, από http://sde-kardits.kar.sch.gr/wp-content/uploads/2012/03/Odigos_spoudwn.pdf#page=39

Δημόπουλος, Κ. (2007). Κριτική Ανάγνωση Κειμένων. Στο Κουλαϊδής, Β. (Επιμ.). *Σύγχρονες Διδακτικές Προσεγγίσεις για την Ανάπτυξη Κριτικής- Δημιουργικής Σκέψης για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση* (σσ. 163-184). Αθήνα: Ο.ΕΠ.ΕΚ. Ανακτήθηκε 20 Νοεμβρίου 2020, από http://reader.ekt.gr/bookReader/show/index.php?lib=EDULLL&item=977&bitstream=977_01#page/2/mode/1up

Καμπάκη- Βουγιουκλή, Π. (2005, Απρίλιος). Διαθεματικότητα στην εκπαίδευση ενηλίκων: Μια πρώτη προσέγγιση στο Σχολείο Δεύτερης δευτεροβάθμιας Ευκαιρίας. Στο Καμπάκη- Βουγιουκλή, Π., Λυγερός, Ν. (Επιμ.). Πρακτικά Ημερίδας: *Η γλώσσα στη δεύτερη ευκαιρία και στη διά βίου μάθηση*. Στο Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης: Ξάνθη, Εκδόσεις Σπανίδη.

Καμπεζά, Μ. (2008). Η παιδαγωγική του Dewey και της Montessori και η σύγχρονη εκπαιδευτική πρακτική, *Ερευνώντας τον κόσμο του παιδιού*, τ. 8. doi: <https://doi.org/10.12681/icw.18195>

Καρτσάκης, Α. (2010). Αναλύοντας κείμενα ή πώς θα οδηγήσω τον μαθητή στο παιχνίδι της κριτικής ανάγνωσης. Στο 5^ο Γυμνάσιο Ηρακλείου Κρήτης. Ανακτήθηκε 12 Μαρτίου 2021, από http://5gym-iraki.ira.sch.gr/news/index.php?option=com_content&view=article&id=735:2010-12-06-17-02-53&catid=105:2010-06-10-13-47-57&Itemid=58

Κουλουμπαρίτση, Α. (2005). *Εφαρμογή της Διαθεματικής Προσέγγισης στα Προγράμματα Σπουδών στη Διδασκαλία και στα Σχολικά Βιβλία*. Νέα Παιδεία, τχ. 116, Αθήνα.

Κουτσουλέλου- Μίχου, Σ. *Η γλώσσα της διαφήμισης*. Αθήνα, Εκδόσεις: Gutenberg & Γιώργος και Κώστας Δαρδανός.

Κυριακίδης, Π. (2006, Μάιος). Κριτική Σκέψη. Πρακτικά του Ελληνικού Ινστιτούτου Εφαρμοσμένης Παιδαγωγικής στο 3^ο Πανελλήνιο Συνέδριο με θέμα: «Κριτική, Δημιουργική, Διαλεκτική Σκέψη στην Εκπαίδευση: Θεωρία και Πράξη». Αθήνα. Ανακτήθηκε 25 Μαρτίου 2021, από http://www.elliepek.gr/documents/3o_synedrio_eisigiseis/kyriakides.pdf

Λεμονίδης, Χ. (2010). Αριθμητισμός ή Μαθηματικός γραμματισμός. Στο Χοντολίδου, Ε., & Βεκρής, Λ. (Επιμ.). *Προδιαγραφές Σπουδών για τα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας*. (σσ. 113-134) Αθήνα Ι.Δ.ΕΚ.Ε. Ανακτήθηκε 9 Ιανουαρίου 2021, από http://sde-kardits.kar.sch.gr/wp-content/uploads/2012/03/Odigos_spoudwn.pdf#page=39

Λεμονίδης, Χ. (2003, Ιούνιος). Η επιρροή των Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας στον Τρόπο Διδασκαλίας των Καθηγητών των Μαθηματικών. Στο 1^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο: Αθήνα. Ανακτήθηκε 21 Απριλίου 2021, από <http://docplayer.gr/2491450-I-epirroi-ton-sholeion-deyteris-eykairias-ston-tropo-didaskalias-ton-kathigiton-ton-mathimatikon.html>

Ματσαγγούρας, Η. (1994). *Στρατηγικές Διδασκαλίας: Από την Πληροφόρηση στην Κριτική Σκέψη*. Τομ. Β'. Αθήνα Εκδόσεις: GUTEMBERG

Μαυρίκης, Γ. (2007). Τεχνικές για την ανάπτυξη της κριτικής και δημιουργικής σκέψης ΙΙ. Στο Κουλαϊδής, Β. (Επιμ.). *Σύγχρονες Διδακτικές Προσεγγίσεις για την Ανάπτυξη Κριτικής- Δημιουργικής Σκέψης για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση* (σσ. 121-140). Αθήνα: Ο.ΕΠ.ΕΚ. Ανακτήθηκε 21 Νοεμβρίου 2020, από http://reader.ekt.gr/bookReader/show/index.php?lib=EDULLL&item=977&bitstream=977_01#page/2/mode/1up

Σφυροέρα, Μ. (2007). Διαθεματική προσέγγιση της γνώσης. Αθήνα: ΥΠΕΠΘ, Πανεπιστήμιο Αθηνών. Ανακτήθηκε 16 Φεβρουαρίου 2021, από <https://www.openbook.gr/diathematiki-proseggisi-tis-gnwsis/>

Τεντολούρης, Φ. & Χατζησαββίδης, Σ. (2014). Λόγοι του κριτικού γραμματισμού και η «τοποθέτηση» τους στη σχολική τάξη: προς μια γλωσσοδιδασκτική αναστοχαστικότητα. Στο 34^ο Συνέδριο του Τομέα Γλωσσολογίας ΑΠΘ: Θεσσαλονίκη. Ανακτήθηκε 15 Νοεμβρίου 2020, από <http://ikee.lib.auth.gr/record/265102?ln=el>

Τζάμος, Σ., & Χατζησαββίδης, Σ. (2014). *Γλωσσικός Γραμματισμός (ελληνική γλώσσα): Πρόγραμμα Σπουδών- Εκπαιδευτικό Υλικό*. Έκδοση από το ΑΠΘ, Παιδαγωγική Σχολή, Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης. Ανακτήθηκε 13 Νοεμβρίου 2020, από <http://ikee.lib.auth.gr/record/265110/?ln=el>

Τσακίρη, Δ. & Καπετανίδου, Μ. (2007). Τεχνικές για την ανάπτυξη της κριτικής και δημιουργικής σκέψης Ι. Στο Κουλαϊδής, Β. (Επιμ.). *Σύγχρονες Διδακτικές Προσεγγίσεις για την Ανάπτυξη Κριτικής- Δημιουργικής Σκέψης για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση* (σσ. 95-119). Αθήνα: Ο.ΕΠ.ΕΚ. Ανακτήθηκε 20 Νοεμβρίου 2020, από http://reader.ekt.gr/bookReader/show/index.php?lib=EDULLL&item=977&bitstream=977_01#page/2/mode/1up

Τσατσαρώνη, Α. & Κούρου, Μ. (2007). Προγράμματα Σπουδών- Δημιουργική και Κριτική Σκέψη: Όροι και προϋποθέσεις. Στο Κουλαϊδής, Β. (Επιμ.). *Σύγχρονες Διδακτικές Προσεγγίσεις για την Ανάπτυξη Κριτικής- Δημιουργικής Σκέψης για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση* (σσ. 61-76). Αθήνα: Ο.ΕΠ.ΕΚ. Ανακτήθηκε 20 Νοεμβρίου 2020, από http://reader.ekt.gr/bookReader/show/index.php?lib=EDULLL&item=977&bitstream=977_01#page/2/mode/1up

Φλογαίτη, Ε. (2010). Περιβαλλοντικός Γραμματισμός- Περιβαλλοντική Εκπαίδευση. Στο Χοντολίδου, Ε., & Βεκρής, Λ. (Επιμ.). *Προδιαγραφές Σπουδών για τα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας*. (σσ. 243-260) Αθήνα Ι.Δ.ΕΚ.Ε. Ανακτήθηκε 9 Ιανουαρίου 2021, από http://sde-kardits.kar.sch.gr/wp-content/uploads/2012/03/Odigos_spoudwn.pdf#page=39

Χαλκιά, Κ. (2010). Επιστημονικός γραμματισμός: Ο γραμματισμός στις Φυσικές Επιστήμες και την Τεχνολογία. Στο Χοντολίδου, Ε., & Βεκρής, Λ. (Επιμ.). *Προδιαγραφές Σπουδών για τα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας*. (σσ. 79-112) Αθήνα Ι.Δ.ΕΚ.Ε. Ανακτήθηκε 9 Ιανουαρίου 2021, από http://sde-kardits.kar.sch.gr/wp-content/uploads/2012/03/Odigos_spoudwn.pdf#page=39

Χαραλαμπίδης, Α. & Χατζησαββίδης, Σ. (1997). *Η Διδασκαλία της λειτουργικής χρήσης της γλώσσας- Θεωρία και πρακτική εφαρμογή*. Εκδόσεις: ΚΩΔΙΚΑΣ

Χατζησαββίδης, Σ. (2010). Γλωσσικός Γραμματισμός (ελληνική & αγγλική γλώσσα). Στο Χοντολίδου, Ε., & Βεκρής, Λ. (Επιμ.). *Προδιαγραφές Σπουδών για τα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας*. (σσ. 79-112) Αθήνα Ι.Δ.ΕΚ.Ε. Ανακτήθηκε 9 Ιανουαρίου 2021, από http://sde-kardits.kar.sch.gr/wp-content/uploads/2012/03/Odigos_spoudwn.pdf#page=39

Χατζησαββίδης, Σ. & Νικολαΐδης, Α. (2006, Μάιος). Γλωσσικός γραμματισμός και διδασκαλία της νεοελληνικής γλώσσας σε ενηλίκους: Οι αρχές, το πλαίσιο και δείγματα εφαρμογής μιας μεθόδου διδασκαλίας της νεοελληνικής γλώσσας σε ενηλίκους. Στην *26^η Συνάντηση του Τομέα Γλωσσολογίας του ΑΠΘ: Θεσσαλονίκη*. Ανακτήθηκε 28 Δεκεμβρίου 2020, από <http://ikee.lib.auth.gr/record/265409/?ln=el>

Χατζησαββίδης, Σ. (2005, Απρίλιος). Το Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας ως φορέας διάχυσης της παιδαγωγικής του γραμματισμού και των πολυγραμματισμών. Στο Καμπάκη- Βουγιουκλή, Π., Λυγερός, Ν. (Επιμ.). *Πρακτικά Ημερίδας: Η γλώσσα στη δεύτερη ευκαιρία και στη διά βίου μάθηση*. Στο Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης: Ξάνθη, Εκδόσεις Σπανίδα.

Χοντολίδου, Ε., & Βεκρής, Λ. (2010). *Προδιαγραφές Σπουδών για τα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας*. Αθήνα Ι.Δ.ΕΚ.Ε. Ανακτήθηκε 9 Ιανουαρίου 2021, από http://sde-kardits.kar.sch.gr/wp-content/uploads/2012/03/Odigos_spoudwn.pdf#page=39

Χοντολίδου, Ε. (2010). Η έννοια του γραμματισμού στα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας. Στο Χοντολίδου, Ε., & Βεκρής, Λ. (Επιμ.). *Προδιαγραφές Σπουδών για τα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας*. (σσ. 33-38) Αθήνα Ι.Δ.ΕΚ.Ε. Ανακτήθηκε 9 Ιανουαρίου 2021, από http://sde-kardits.kar.sch.gr/wp-content/uploads/2012/03/Odigos_spoudwn.pdf#page=39

Χοντολίδου, Ε. (2010). Το Πρόγραμμα Σπουδών του Σχολείου Δεύτερης Ευκαιρίας. Στο Χοντολίδου, Ε., & Βεκρής, Λ. (Επιμ.). *Προδιαγραφές Σπουδών για τα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας*. (σσ. 73-78) Αθήνα Ι.Δ.ΕΚ.Ε. Ανακτήθηκε 9 Ιανουαρίου 2021, από http://sde-kardits.kar.sch.gr/wp-content/uploads/2012/03/Odigos_spoudwn.pdf#page=39

ROBIN (2016), Needs Analysis Report on Methodologies used within Second Chance Programmes. Ανακτήθηκε 13 Δεκεμβρίου 2020, από file:///C:/Users/titin/OneDrive/Desktop/%CE%A0%CF%84%CF%85%CF%87%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CE%AE/%CF%8C%CE%BB%CE%BF%20%CF%84%CE%BF%20%CF%85%CE%BB%CE%B9%CE%BA%CF%8C/robin-needs_analysis_report-en.pdf

Έμφυλη Βία

Στερεότυπα

Χριστίνα Γεωργιάδου

men are better than women! Indoors, women are useful — even present. On a mountain they are something of a drag. So don't go hauling them up a cliff just to show off your Drummond climbing sweaters. No need to. These pullovers look great anywhere. On the level! Entirely hand-fashioned of the purest, warmest worsted in a bold, clear shaker stitch. Genuine bone buttons. Sizes S-M-L-XL. *Left:* Jaring, low button pullover with harness shawl collar that closes up to neck, set-in pocket. They come no fear! In brass, white, blue, gray, \$25. *Right:* Norfolk. An hearty new approach to sweater-making. Basted — attention, peeing — quite magnificent. In brass, olive, black, \$25.

DRUMMOND
Sweaters

DRUMMOND SWEATERS, INC., 100 N. WASHINGTON ST., CHICAGO, ILL. 60602. MADE IN U.S.A. © 1954 DRUMMOND SWEATERS, INC. ALL RIGHTS RESERVED. PHOTOGRAPHY BY ALVIN KAPLAN. STYLING BY ELLIOTT CLARK. HAIR BY JANE BROWN. MAKEUP BY JANE BROWN. HAIR BY JANE BROWN. MAKEUP BY JANE BROWN.

Women don't leave the Kitchen!

We all know a woman's place is in the home, cooking a man a delicious meal. But if you are still enjoying the bachelor's life and don't have a little miss waiting on you, then come down to Hardee's for something sloppy and hastily prepared.

Hardee's

Is it always illegal to KILL a woman?

PRENEY-BOWES
Postage Meter

The game is

Ring around Rosie, Or Carol, Or Etienne, or Fun. But you can only play if you wear Broomsticks slacks, Shagwack, tights, heels, Strands in strands of Acrylics and wigs for permanently pressed good looks. Play a-fine. Game on. To help make you a winner. But if you don't want to play our way—take off our pants and go home.

BROOMSTICKS

PLAY PROUD. WE'VE STAYED BY OUR OWN. TO KEEP AN OTHER. NEW YORK, NY

Keep her where she belongs...

Τηλεοπτικές διαφημίσεις ΕΒ

Παρτσαλάκης Σόμπα Κουμτέλ

<https://www.youtube.com/watch?v=H1Pk3CjSplA&feature=youtu.be>

Jumbo Πάσχα 2016 - Χτύπα σαν Άντρας

<https://www.youtube.com/watch?v=fYVvqYZZc0Q&feature=youtu.be>

Γερμανός- Μπάμιες

<https://www.youtube.com/watch?v=6kQhzPziRFs&feature=youtu.be>

Airfasttickets – Που πάει το αγόρι;

<https://www.youtube.com/watch?v=IEDMR5mOEDU>

Out beer <https://www.youtube.com/watch?v=vCN3BSdFMY>

Victoria's Secret Sexy and Hot Super Bowl 2015

<https://www.youtube.com/watch?v=VA02Tmb6dGo>

The All-Natural Burger

https://www.youtube.com/watch?v=WIUvQkW4B1k&t=34s&ab_channel=CharlotteMcKinney

Είδη διαφημίσεων

- Εφημερίδα
- Ραδιόφωνο
- Τηλεοπτική
- Αφίσα
- Περιοδικό
- Φυλλάδα

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ

Σλόγκαν: Μια διασκεδαστική, **σύντομη** και εύκολη να τη θυμόμαστε. **Συνθηματική φράση** που έχει σχέση με την εικόνα, με το όνομα του προϊόντος ή με το βασικό προτέρημά του.

Μια «ζωντανή» εικόνα με έντονα χρώματα

Το όνομα του προϊόντος και **της μάρκας** του (δεν υπάρχουν πάντα και τα δύο).

Ένα μικρό κείμενο που περιγράφει το προϊόν και μας ενημερώνει για αυτό.

Συγκινησιακό Στοιχείο (υγεία, φόβο, ασφάλεια).

Δημοφιλείς Πρόσωπα

Ήρωες: παιδιά- γονείς

Χιούμορ

ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ

Μουσική

Δράση/ Πλοκή

Η μουσική και η πλοκή, αυξάνουν το συγκινησιακό στοιχείο.

Μέσω της πλοκής, δεν υπάρχουν πολλές φορές τα γραπτά κείμενα, όπως γίνεται σε μια διαφημιστική αφίσα, αλλά προφορικές αναφορές. Συνήθως, μέσω της δράσης, αναφέρονται από τους ήρωες του διαφημιστικού βίντεο.

Διαφημίσεις

- Ariel:

https://www.youtube.com/watch?v=3fZBHwu7KNs&ab_channel=ElenaSavva

- Λουμίδης:

https://www.youtube.com/watch?v=8eJtiOL27ZY&ab_channel=LoumidisPapagalos

ΕΜΦΥΛΗ ΒΙΑ

- Περιλαμβάνει κάθε διάκριση ή βλαπτική συμπεριφορά εναντίον κάποιου προσώπου.
- Μπορεί να οφείλεται στο κοινωνικό του φύλο ή
- Στον σεξουαλικό προσανατολισμό.

ΜΟΡΦΕΣ ΤΗΣ ΕΒ

- Ενδοοικογενειακή
 - Ψυχολογική/
Συναισθηματική
 - Σεξουαλική
 - Οικονομική
- Κοινωνικοπολιτισμική

Ενδοοικογενειακή

- Συναντάται στις συντροφικές σχέσεις.
- Αποτελεί οποιαδήποτε κακοποίηση διαπράττεται.
- Μπορεί να περιλαμβάνει: **σωματική** (χτυπήματα), **σεξουαλική** (βιασμό), **συναισθηματική** (απομόνωση) και **οικονομική** (παρακράτηση οικονομικών απολαβών)
- Αν υπάρχουν **παιδιά**, συνήθως γίνονται μάρτυρες τέτοιων περιστατικών & πολλές φορές μπορεί και τα ίδια να είναι θύματα.

Ψυχολογική/ Συναισθηματική

- Περιλαμβάνει: έμφυλο εκφοβισμό, σεξουαλική παρενόχληση, απομόνωση, εξευτελισμός, λεκτικές προσβολές, τρομοκράτηση, σεξουαλικά υπονοούμενα, αστεία σχετικά με τη σεξουαλικότητα των αγοριών και τη σεξουαλική διαθεσιμότητα των γυναικών
- Μπορεί να ασκηθεί από **οικεία** πρόσωπα (σύντροφος, συμμαθητές, συνάδελφοι) ή από **αγνώστους** (στο δρόμο).

Σεξουαλική

- Αναφέρεται σε: εξαναγκασμό σε σεξουαλική δραστηριότητα χωρίς συναίνεση, κάθε ανεπιθύμητη προφορική ή σωματική συμπεριφορά σεξουαλικού χαρακτήρα.
- Περιλαμβάνει: βιασμό, σεξουαλική κακοποίηση παιδιών, σεξουαλική παρενόχληση, διακίνηση γυναικών ή παιδιών με σκοπό την σεξουαλική εκμετάλλευση.

Οικονομική

- Περιλαμβάνει: αρπαγή περιουσιακών στοιχείων, αποστέρηση αγαθών για την κάλυψη βασικών αναγκών, αποκλεισμό από τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων που τα αφορούν.

Σε πολλές χώρες η οικονομική βία επικυρώνεται από τη νομοθεσία, π.χ. με νόμους που δίνουν στον σύζυγο πλήρη δικαιώματα στην περιουσία της συζύγου του ή που αποκλείουν ορισμένες πληθυσμιακές ομάδες από τις εκλογές.

Κοινωνικοπολιτισμική

- Περιλαμβάνει: βλαπτικές παραδοσιακές και πολιτισμικές πρακτικές κακοποίησης, η βία για λόγους τιμής, η κληρονόμηση της συζύγου μαζί με την περιουσία κάποιου και οι γάμοι με ανήλικα άτομα.

Βιολογικό φύλο

Βιολογικά χαρακτηριστικά που έχουν εκ γενετής οι γυναίκες και οι άνδρες.

Είναι οικουμενικά και κατά κανόνα μόνιμα,

π.χ. οι άνδρες δεν μπορούν να θηλάσουν, οι γυναίκες έχουν έμμηνο ρύση, κ.λπ.

Κοινωνικό φύλο

Οι ρόλοι και οι ευθύνες που αναθέτει η κοινωνία ανάλογα με το βιολογικό φύλο.

Τα κορίτσια και τα αγόρια δεν γεννιούνται γνωρίζοντας πώς πρέπει να δείχνουν, να ντύνονται, να μιλάνε, να συμπεριφέρονται ή να σκέφτονται. Η κοινωνικοποίησή τους επηρεάζεται από την οικογένεια, τα συνομήλικα άτομα, την κοινότητα και από θεσμούς όπως τα μέσα ενημέρωσης.

Ομοφοβία

- Θεωρούν την ομοφυλοφιλία ψυχική νόσο,
- Χαρακτηρίζουν τους ομοφυλόφιλους «άρρωστους»,
- Μισούν τα ομοφυλόφιλα άτομα και νιώθουν έναν παράλογο φόβο σε περίπτωση στενής επαφής.
- Εναντιώνονται στον σεξουαλικό προσανατολισμό και τον τρόπο ζωής τους.

Lacta - #ActForLove: https://www.youtube.com/watch?v=L6-8waUVHRc&ab_channel=Lacta

OREO Proud Parent:

https://www.youtube.com/watch?v=EpflKlSG2dQ&ab_channel=OREOCookie

Doritos - The best gift:

https://www.youtube.com/watch?v=OouiZHEC9do&ab_channel=AlfredVerhoeven

What if we treated straight couples like we treat gay couples on holiday:

https://www.youtube.com/watch?v=IPaVM4nkZFw&ab_channel=VirginHolidays

Lacta - #ActForLove

https://www.youtube.com/watch?v=L6-8waUVHRc&ab_channel=Lacta

OREO Proud Parent

https://www.youtube.com/watch?v=EpflklSG2dQ&ab_channel=OREOCookie

Doritos - The best gift

https://www.youtube.com/watch?v=OouiZHEC9do&ab_channel=AlfredVerhoeven

What if we treated straight couples like we treat gay couples on holiday

https://www.youtube.com/watch?v=IPaVM4nkZFW&ab_channel=VirginHolidays

Διαφημίσεις
που
αναφέρονται
στους
ομοφυλόφιλους

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΕΜΦΥΛΗΣ ΒΙΑΣ ΣΕ ΝΕΑΡΑ ΑΤΟΜΑ

⚡ Σωματικά τραύματα

⚡ Κατάθλιψη

⚡ Άγχος

⚡ Κοινωνική απόσυρση

⚡ Απώλεια αυτοπεποίθησης και αυτοεκτίμησης

⚡ Αυτοτραυματισμοί

⚡ Ανθυγιεινές διατροφικές συνήθειες (απώλεια βάρους, ανορεξία)

⚡ Πολλές απουσίες από το σχολείο

⚡ Έλλειψη συγκέντρωσης στην τάξη

⚡ Χαμηλή ακαδημαϊκή επίδοση

⚡ Διαταραχή μετατραυματικού στρες (PTSD)

⚡ Διαταραχές ύπνου

⚡ Δυσκολίες στη δημιουργία κοινωνικών σχέσεων

⚡ Εγκυμοσύνη

⚡ Σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα

⚡ Ριψοκίνδυνη ή ανάρμοστη συμπεριφορά

⚡ Αυτοκτονικός ιδεασμός και απόπειρες αυτοκτονίας

⚡ Θάνατος

Women don't leave the Kitchen!

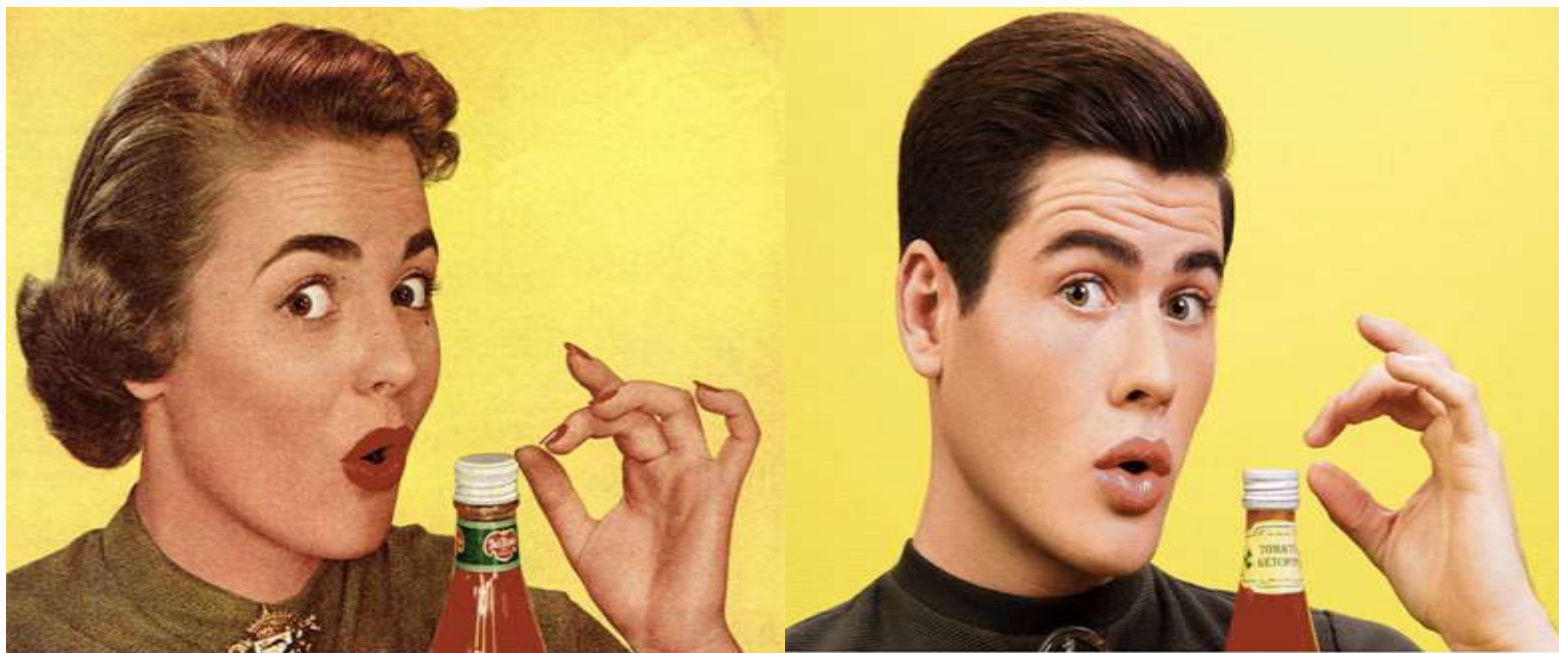
We all know a woman's place is in the home, cooking a man a delicious meal. But if you are still enjoying the bachelor's life and don't have a little miss waiting on you, then come down to Hardee's for something sloppy and hastily prepared.

Men don't leave the Kitchen!

We all know a man's place is in the home, cooking a woman a delicious meal. But if you are still enjoying the single life and don't have a little mister waiting on you, then come on down to Hardee's for something sloppy and hastily prepared.

You mean a woman can open it?

You mean a man can open it?

Περιβαλλοντικές καταστροφές ανά τον κόσμο

Χριστίνα Γεωργιάδου

Φυσική καταστροφή

- Είναι παραπλανητικός: δηλώνει ότι είναι λάθος της φύσης.
- Δε γίνονται καταστροφές χωρίς την συμμετοχή του ανθρώπου.
- Φυσικά γεγονότα όπως οι τυφώνες, οι πλημμύρες, οι σεισμοί, οι ανεμοστρόβιλοι και άλλα είναι στην πραγματικότητα κίνδυνοι που έχουν τη δυνατότητα να βλάψουν τους ανθρώπους και να καταστρέψουν την ανθρώπινη ιδιοκτησία.

Φυσικός κίνδυνος

Μια φυσική διεργασία ή φαινόμενο (πχ. σεισμός, ηφαιστειακή έκρηξη, πλημμύρα, καταιγίδα, ξηρασία, κλπ.) που μπορεί να βλάψει ανθρώπους ή να καταστρέψει ιδιοκτησίες.

- Εκδηλώνονται σε σύντομο χρονικό διάστημα
- Τα αποτελέσματά τους είναι άμεσα
- Τα αποτελέσματά τους είναι ακούσια
- δημιουργούν μια κατάσταση έκτακτης ανάγκης

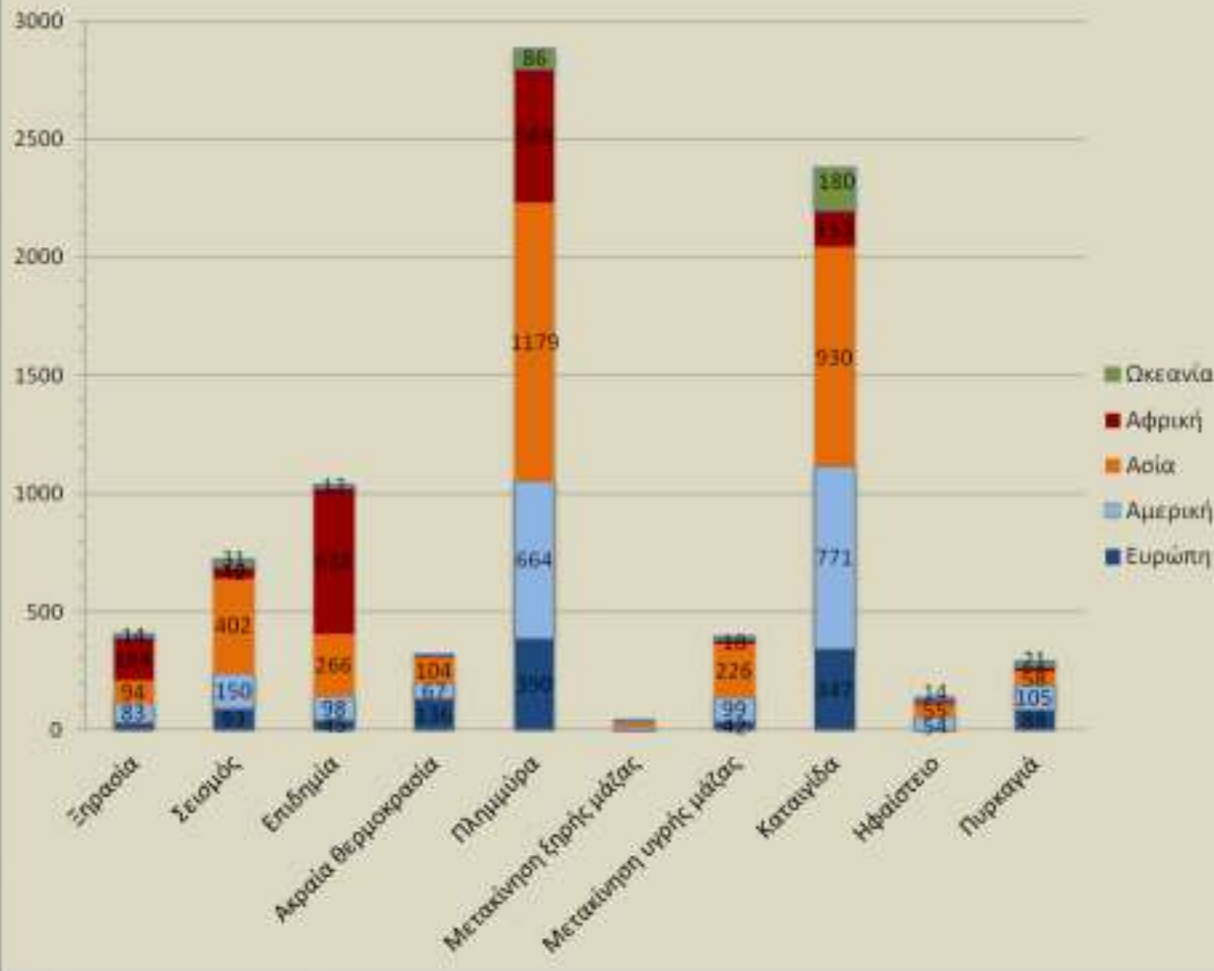
Κατηγορίες φυσικών καταστροφών

- Γεωφυσικές (σεισμός, ηφαιστειακή έκρηξη, κατολίσθηση)
- Υδρολογικές (πλημμύρα, τσουνάμι, χιονοστιβάδα)
- Μετεωρολογικές (θύελλα, καταιγίδα)
- Κλιματολογικές (ακραίες θερμοκρασίες, ξηρασία, δασική πυρκαγιά)
- Βιολογικές (επιδημία)

Ραβδόγραμμα (ΟΗΕ)

- 2,1 εκατομμύρια νεκροί
- 5,3 δισεκατομμύρια πληγέντες
- 1,6 τρισεκατομμύρια \$ οικονομική ζημιά Η.Π.Α.

Καταγεγραμμένοι αριθμός φυσικών καταστροφών ανά τύπο καταστροφής,
1980 - 2008

Ο όρος **εθελοντισμός** (εθέλω = θέλω πολύ), αναφέρεται στην συνειδητή πράξη για κάποιο κοινωφελή* σκοπό χωρίς κάποιο υλικό ή άλλο αντάλλαγμα.

Εθελοντής είναι ο πολίτης που προσφέρει γενναιόδωρα τον χρόνο του ή γνώσεις του για χρήσιμες δράσεις προς όφελος άλλων, χωρίς να περιμένει αντάλλαγμα.

Φιλανθρωπία σημαίνει ετυμολογικά «αγάπη για τον άνθρωπο». Πρόκειται για πρωτοβουλίες ιδιωτών ή ιδρυμάτων που έχουν ως στόχο τη βελτίωση της ποιότητας ζωής δεινοπαθόντων ανθρώπων ή κοινοτήτων.

Η προσφορά περιορίζεται σε υλικά αγαθά (χρήματα, κτίρια, τρόφιμα κ.ά.). Είναι μια στιγμιαία πράξη, με πρόθεση να βοηθήσει μια παρούσα δύσκολη κατάσταση.

***Κοινωφελής**= προσφέρει στο κοινωνικό σύνολο

Η **αγαθοεργία** αναφέρεται σε κάθε είδους βοήθεια που προσφέρεται είτε από μεμονωμένα άτομα είτε από οργανισμούς. Ο όρος έχει συνδεθεί κατά κύριο λόγο με το φιλανθρωπικό έργο της εκκλησίας.

Επίσης, η αγαθοεργία οφείλει να βοηθά τον πληγέντα να ξεπερνά την δύσκολη κατάσταση και να μπορεί στο μέλλον να ενταχθεί στο κοινωνικό σύνολο.

Η **αλληλεγγύη** συνδέεται με έννοιες όπως συμπαράσταση και αλληλοβοήθεια. Κυρίως αναφέρεται σε ομάδες ανθρώπων και όχι σε ατομικό επίπεδο.

Η έννοια της αλληλεγγύης απαντάται σε μορφές εθελοντικής εργασίας και αγαθοεργιών που προέρχονται από την Εκκλησία

Εικόνα 2.

Εικόνα 3.

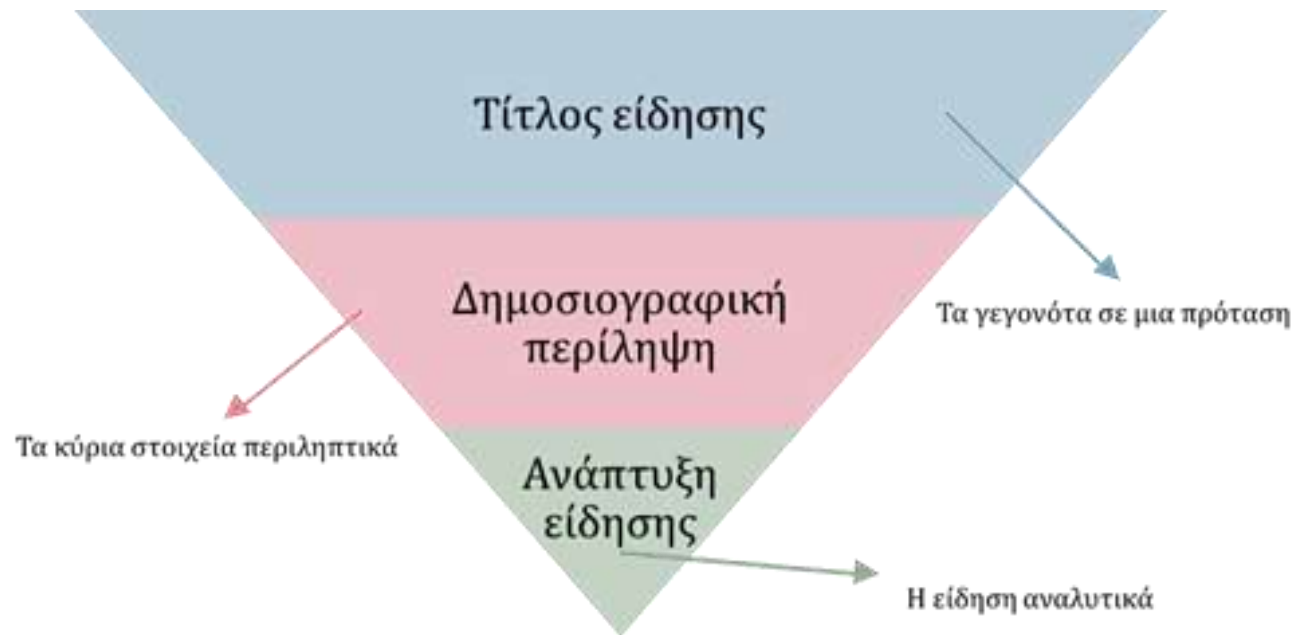
Εικόνα 4.

Εικόνα 5.

Εικόνα 6.

Δομή αντεστραμμένης πυραμίδας

Φωτιά στο Μάτι

Λιώσιμο των πάγων

Φωτιά στον Αμαζόνιο

Τυφώνας Κατρίνα

**Ηφαίστειο
Γουατεμάλας**